

Załącznik do Uchwały
Nr 60/2020
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
z dn. 3 kwietnia 2020 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

SPRAWOZDANIE z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2019 roku

**Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**

Warszawa, marzec 2020 r.

Spis treści

I. Władze Narodowego Funduszu	4
II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2019 r.	6
III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2019 r.	12
III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2019 r.	12
III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego.....	14
IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2019 r.	22
V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”	27
VI. Program priorytetowy „Mój Prąd”	31
VII. Wpłaty na Funduszu Dróg Samorządowych	32
VIII. Zarządzanie Funduszem Niskoemisyjnego Transportu	32
IX. Współpraca z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	33
IX.1. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych	33
IX.2. Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie	34
IX.3. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	34
IX.4. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	34
IX.5. Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych	34
X. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	35
X.1. Wstęp	35
X.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	36
X.2.1. Wstęp.....	36
X.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.....	40
X.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.....	40
X.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach	42
X.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu.....	46
X.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	47
X.2.7. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska	49
X.2.8. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi	50
X.2.9. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.....	51
X.2.10. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.....	52
X.2.11. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego	53
X.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy.....	54
X.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	56
X.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)	57
X.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie	57
X.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE.....	57
X.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE.....	59
X.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA	59
X.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych	60
X.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna	60
X.7.2. Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	61

X.7.3.	Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce	61
X.7.4.	Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	61
X.7.5.	Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji	61
XI.	Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r.	62
XI.1.	Wstęp	62
XI.2.	Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich.....	62
XI.2.1.	Wstęp.....	62
XI.2.2.	Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r.	63
XI.2.3.	Ochrona wód	70
XI.2.4.	Gospodarka wodna.....	71
XI.2.5.	Ochrona atmosfery i klimatu	72
XI.2.6.	Ochrona powierzchni ziemi	75
XI.2.7.	Ochrona przyrody i krajobrazu	76
XI.2.8.	Górnictwo	77
XI.2.9.	Geologia.....	78
XI.2.10.	Monitoring Środowiska	78
XI.2.11.	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków ..	79
XI.2.12.	Edukacja ekologiczna	80
XI.2.13.	Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON.....	81
XI.2.14.	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej	81
XI.2.15.	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION	82
XI.2.16.	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	82
XI.2.17.	Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska	83
XII.	Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2019 r.	84
XII.1.	Kadra pracownicza Narodowego Funduszu	84
XII.1.1.	Zatrudnienie	84
XII.1.2.	Zarządzanie zasobami ludzkimi	85
XII.1.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników	86
XII.2.	Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu	86
XIII.	Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji	87
XIV.	Załączniki	91
	Załącznik 1	91
	Załącznik 2	94
	Załącznik 3	98
	Załącznik 4	102
XV.	Spis rysunków	105
XVI.	Spis tabel.....	105

I. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Roman Niżnikowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
Piotr Woźny – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej (od 18.01.2019 r. do 22.08.2019 r.)
Janusz Wojdalski – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej (od 22.08.2019 r.)
Stanisław Wincenciak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej (do 18.01.2019 r.)
Stanisław Bodys (od 24.04.2019 r.)
Mirosław Czekaj (do 24.04.2019 r.)
Olgierd Geblewicz (od 24.04.2019 r.)
Beata Kalinowska
Krzysztof Masiuk
Andrzej Matysiak (do 18.01.2019 r.)
Paweł Mazurkiewicz
Zbigniew Myczkowski
Kazimierz Suszyński
Marek Tramś (do 24.04.2019 r.)

W 2019 r. odbyło się 20 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 220 uchwał.

W trakcie 2019 r. Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Rada Nadzorcza uchwaliła Plan działalności oraz programy priorytetowe na 2019 rok. W 2019 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2018, a także Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2018 roku. Ponadto uchwaliła projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2020 r. oraz Plan finansowy Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2020 oraz lata 2021-2022.

Rada Nadzorcza dokonała również zmiany Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu oraz listy programów priorytetowych na 2019 r.

Rada Nadzorcza przeprowadzała okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2019 r.

ZARZĄD

Piotr Woźny – Prezes Zarządu (od 30.08.2019 r.), Zastępca Prezesa Zarządu (do 17.01.2019 r.)
Dominik Bąk – Zastępca Prezesa Zarządu
Anna Mańk – Zastępca Prezesa Zarządu (od 26.02.2019 r.)
Artur Szymon Michalski – Zastępca Prezesa Zarządu
Anna Ewa Król – Zastępca Prezesa Zarządu (do 17.01.2019 r.)
Kazimierz Kujda – Prezes Zarządu (do 12.02.2019 r.)
Marek Ryszka – Zastępca Prezesa Zarządu oraz p.o. Prezesa Zarządu (od 26.02.2019 r. do 06.11.2019 r.)

W 2019 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 136 posiedzeniach, na których przyjęto 1.420 uchwał. W zakresie uchwał dotyczących finansowania przedsięwzięć proekologicznych, Zarząd podjął 699 uchwał dotyczących finansowania w formie dotacyjnej, 197 uchwał dotyczących finansowania w formie pożyczkowej.

Zarząd Narodowego Funduszu realizując zadania określone, w szczególności w art. 400k ustawy Prawo ochrony środowiska, (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) koncentrował się na działaniach zapewniających pełne wykorzystanie środków europejskich, niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, jak również wprowadzał nowe kierunki wydatkowania środków jednocześnie kontynuując i rozwijając współpracę z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Działania dotyczyły m.in.

- wdrażania programów priorytetowych Narodowego Funduszu; w szczególności programów skierowanych do osób fizycznych tj. Czyste Powietrze i Mój Prąd;
- wypracowania propozycji uproszczeń ułatwiających wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów programu PO IiŚ 2014-2020;
- propozycji przesunięć środków pomiędzy działaniami PO IiŚ 2014-2020, ukierunkowanych na pełne wykorzystanie, przyznanej na Program alokacji;
- zapewnienia sprawnego funkcjonowania Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w ramach działania 1.3.3 PO IiŚ 2014-2020;
- wdrażania Projektu budowania potencjału Programu LIFE, ukierunkowanego na upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE i efektywnego wykorzystania dostępnych na ten cel środków;
- funkcjonowania Narodowego Funduszu w zakresie zarządzania Funduszem Niskoemisyjnego Transportu.

Oprócz tego Zarząd Narodowego Funduszu podejmował decyzje, inicjował prace i prowadził nadzór m.in. nad:

- przyjęciem dokumentów przedkładanych następnie Radzie Nadzorczej, m.in. Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu, Kryteriów wyborów przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu, Listy przedsięwzięć priorytetowych;
- uchwalaniem oraz zmianą programów priorytetowych;
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- uchwaleniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2020 r. oraz projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2020 oraz lata 2021-2022;
- innymi działaniami w zakresie wdrażania projektów w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020;
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2019 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2019 rok.

Istotny element działalności Zarządu Narodowego Funduszu stanowiły prace nad zapewnieniem sprawnego funkcjonowania największego zarówno pod względem finansowym (budżet 103 mld zł), jak i liczby potencjalnych odbiorców (3 mln gospodarstw domowych) programu priorytetowego Narodowego Funduszu „Czyste Powietrze” (w 2019 r. wpłynęło do wojewódzkich funduszy 85,5 tys. wniosków na kwotę prawie 1.747 mln zł – więcej informacji w rozdziale V).

II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2019 r.

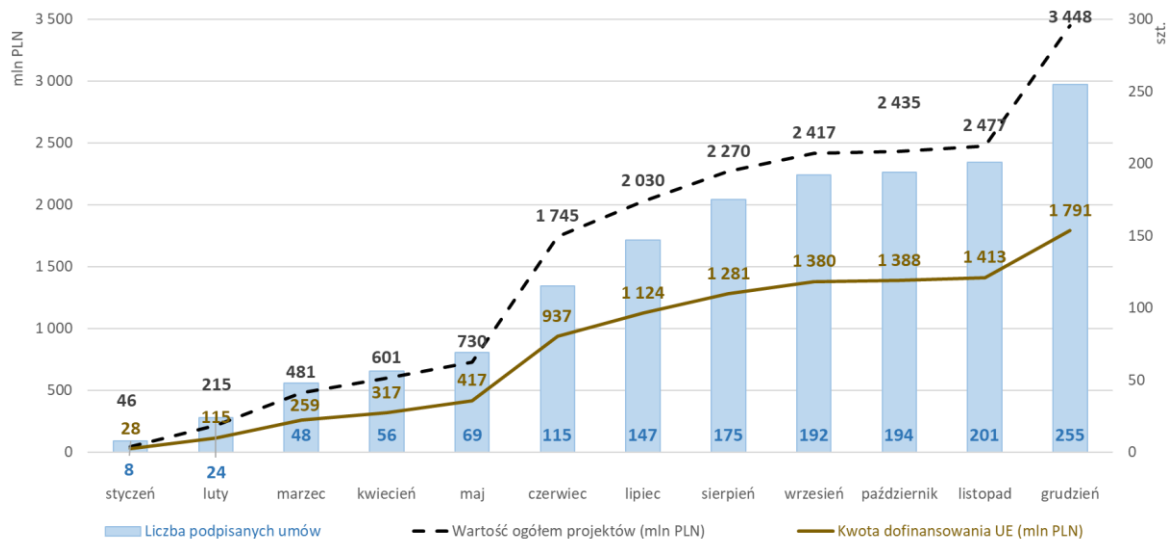
Najistotniejszym elementem działalności operacyjnej Narodowego Funduszu w 2019 r. były prace służące absorpcji bezzwrotnych środków europejskich (ogłaszanie konkursów, nabór i ocena wniosków, a także podpisywanie i rozliczanie umów), dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Przy wystąpieniu znacznych opóźnień i barier systemowych w początkowej fazie wdrażania Programu, konieczne było podejmowanie dodatkowych działań w celu przyspieszenia podpisywania umów i wypłacania środków PO liŚ 2014-2020. Możliwość pełnego wykorzystania dostępnych kwot (łącznie ponad **20** mld zł) wystąpi jedynie w sytuacji realizacji wskaźników pośrednich i docelowych uzgodnionych w trakcie negocjacji z Komisją Europejską. Należy mieć na uwadze, że po 2023 r. poniesione przez beneficjentów koszty nie będą uznawane za kwalifikowane i nie będą mogły podlegać refundacji z budżetu UE.

W 2019 r. z inicjatywy Narodowego Funduszu odbyło się 6 spotkań (łącznie w latach 2016-2019 r. były to 52 spotkania) dotyczących wdrażania PO liŚ 2014-2020 z udziałem przedstawicieli Instytucji Zarządzającej (Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej), Instytucji Pośredniczących (Ministerstwa Klimatu i Ministerstwa Aktywów Państwowych), Instytucji Wdrażającej oraz w miarę potrzeby przedstawicieli innych Instytucji (np. beneficjentów).

W wyniku tych spotkań, jak również innych inicjatyw Narodowego Funduszu, udało się wypracować rozwiązania ułatwiające wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów, co wpływa na przyspieszenie realizacji założonych celów w zakresie certyfikacji środków PO liŚ 2014-2020. Z wybranych rozwiązań może korzystać nie tylko Narodowy Fundusz, ale również inne instytucje wdrażające PO liŚ 2014-2020. Stanowią one istotną pomoc i wytyczną dla wnioskodawców i beneficjentów tego Programu, ułatwiając rozliczenia projektów oraz wpływając na przyspieszenie realizacji założonych celów w zakresie certyfikacji środków PO liŚ 2014-2020.

W 2019 r. w ramach wdrażania PO liŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz podpisał 255 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **1.791** mln zł dla inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej **3.448** mln zł. Łącznie w okresie wdrażania PO liŚ 2014-2020, wg stanu na koniec 2019 r. Narodowy Fundusz zawarł 1.271 umów na **18.454** mln zł dofinansowania ze środków europejskich, przy wartości kosztorysowej wynoszącej **34.417** mln zł. Oznacza to, że z alokacji będącej w dyspozycji Narodowego Funduszu rozdysponowane zostało 91% dostępnego budżetu (przy kursie 1 euro = 4,3124 zł.)

Rysunek 1 Zawieranie umów w ramach PO IiŚ 2014-2020 narastająco w 2019 r.

W 2019 r. do Narodowego Funduszu złożono 251 wniosków o środki PO IiŚ 2014-2020 na kwotę prawie **2.186** mln zł.

Narodowy Fundusz kontynuował także udzielanie dofinansowania ze środków własnych (m.in. na współfinansowanie przedsięwzięć PO IiŚ 2014-2020), w ramach którego wpłynęły 33.792 wnioski na kwotę **13.920** mln zł, w tym: „Mój Prąd” 29.630 wnioski na kwotę **108** mln zł. Tak więc łączne wnioskowane w 2019 r. dofinansowanie ze środków własnych i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich sięgnęło **16.106** mln zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym **29.522** mln zł.

Łącznie w 2019 r. w ramach środków własnych i europejskich podpisano 19.790 umów, realizujących przedsięwzięcia o wartości kosztorysowej sięgającej **10.127** mln zł, przy kwocie udzielonego dofinansowania **5.936** mln zł, w tym „Mój Prąd” 18.795 decyzji o przyznaniu dofinansowania **93** mln zł i koszcie całkowitym instalacji **487** mln zł.

W tabeli 1 przedstawiono syntetyczną informację o liczbie i kwotach zawartych przez Narodowy Fundusz w latach 2017-2019 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z wyszczególnieniem:

- dotacji ze środków europejskich, obsługiwanych przez rachunki Narodowego Funduszu lub na podstawie zleceń płatności do Banku Gospodarstwa Krajowego (głównie środki PO IiŚ);
- finansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Tabela 1 Liczba i kwoty zawartych w latach 2017-2019 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu	Wykonanie 2017 r.		Wykonanie 2018 r.		Wykonanie 2019 r.		Wskaźnik kwoty zawartych umów	
		liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	2019 r. vs. 2017 r. 8/4 (%)	2019 r. vs. 2018 r. 8/6 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich obsługiwanych przez NFOŚiGW (I.1+I.2), z tego:	584	8 188 184	312	3 775 506	255	1 790 548	22%	47%
I.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	549	8 154 954	312	3 775 506	255	1 790 548	22%	47%
I.2	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy	35	33 230	-	-	-	-	-	-
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW (II.1+II.2+II.3), z tego:	622	1 810 103	602	3 686 084	19 535	4 145 339	229%	112%
II.1	Finansowanie pożyczkowe	92	1 052 387	111	1 566 918	114	1 079 224	103%	69%
II.2	Finansowanie dotacyjne	529	691 930	490	1 909 166	19 420	3 016 115	436%	158%
II.3	Finansowanie kapitałowe	1	65 786	1	210 000	1	50 000	76%	24%
III	Razem finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków obsługiwanych i w dyspozycji (I+II)	1 206	9 998 287	914	7 461 590	19 790	5 935 887	59%	80%
IV	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć realizowanych w wyniku zawarcia umów o współfinansowanie ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu		20 961 428		13 429 953		10 126 959	48%	75%

Ze środków własnych, jak również środków europejskich wypłaconych przez BGK i będących w dyspozycji Narodowego Funduszu środków europejskich beneficjentom dofinansowania wypłacono w 2019 r. łącznie ponad **6.558** mln zł, tj. 160% wielkości wypłaconej w 2018 r.

W ujęciu wypłat na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków europejskich wydatkowano w 2019 r. **3.427** mln zł, tj. 52% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w 2018 r. **2.685** mln zł).

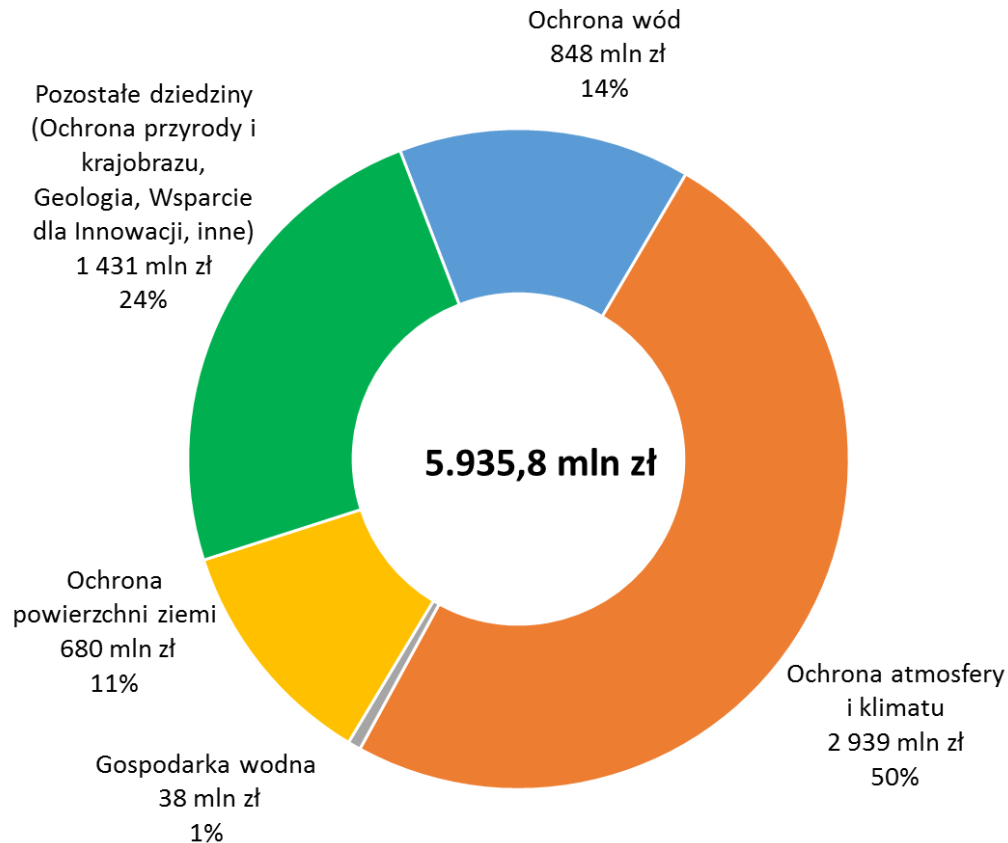
Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju i wynikają m.in. ze Strategii działania Narodowego Funduszu i nałożonych na Narodowy Fundusz nakazów przekazania środków. Na ten rodzaj przedsięwzięć wydatkowano łącznie **3.131** mln zł, tj. 48% ogółu środków, w tym wpłata na Fundusz Dróg Samorządowych w kwocie **1.400** mln zł.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost kwoty udzielanego dofinansowania wynikający z kumulacji wypłat środków PO liś 2014-2020, obowiązku wnoszenia

wpłać na Fundusz Dróg Samorządowych, wdrażania programów priorytetowych ukierunkowanych na finansowanie przedsięwzięć realizowanych przez osoby fizyczne (Mój Prąd, Czyste Powietrze).

Zawieranie umów z zakresu PO IiŚ 2014-2020 to również czynnik determinujący strukturę finansowania ochrony środowiska w ujęciu dziedzinowym.

Rysunek 2 Struktura dziedzinowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2019 r.

Największe środki zostały zakontraktowane w umowach z zakresu ochrony atmosfery i klimatu wpisujące się w cele Krajowego Pakietu Czystego Powietrza, przygotowywanego do realizacji przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze, Programu „Mój Prąd” i wpłać na Fundusz Dróg Samorządowych a także współfinansowanie przedsięwzięć I osi priorytetowej PO IiŚ 2014-2020. Nakierowanie działań na ochronę powietrza, w tym walkę ze smogiem, pozwoliło alokować kwotę **2.939** mln zł.

W dziedzinie ochrony wód, czynnikiem decydującym o wielkości udzielonego dofinansowania było alokowanie środków na współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków działania 2.3 PO IiŚ 2014-2020, w ramach którego Narodowy Fundusz zawarł w 2019 r. umowy na kwotę **389** mln zł. Podobna kwota **392** mln zł została alokowana na przedsięwzięcia realizowane w ramach ogólnopolskiego programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

W 2019 r. Narodowy Fundusz w dalszym ciągu prowadził działania zmierzające do poprawy i optymalizacji funkcjonowania kontroli zarządczej, a także realizowanych procesów i informatyzacji Narodowego Funduszu – m.in. dedykowane systemy dla programów Mój Prąd i Czyste Powietrze.

Prowadzone były działania zapewniające adekwatną do występującego zaangażowania refundację kosztów i wydatków na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu. W wyniku podjętych działań z kwoty **110** mln zł kosztów funkcjonowania Narodowego Funduszu wraz z wydatkami inwestycyjnymi własnymi organów i Biura Narodowego Funduszu refundacji tylko ze środków zagranicznych podlegała w 2019 r. kwota **36,1** mln zł (33%).

Na koniec 2019 r. stan środków pieniężnych, uwzględniający wycenę niezapadłych odsetek, wyniósł **9.177** mln zł i był wyższy o **1.969** mln zł, tj. o 27%, od stanu środków pieniężnych na koniec 2018 r. Na obserwowane zwiększenie wpłynęły głównie łączne zmiany podnoszące stan środków ewidencjonowanych w ramach zobowiązań wieloletnich o **1.055** mln zł (głównie z tytułu uzyskiwania opłaty emisyjnej, o której mowa w art. 321a ustawy Prawo ochrony środowiska, która w całości finansuje realizację programu priorytetowego „Czyste Powietrze”) oraz uzyskania w 2019 r. jednorazowego wpływu z tytułu sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych (wpływ ma rachunek klimatyczny finansujący realizację programu priorytetowego „Mój Prąd”) którego zasób zwiększył się o **1.095** mln zł).

Ekologiczny aspekt działalności Narodowego Funduszu w 2019 r. zaprezentowano w tabeli 2, w której przedstawiono wybrane efekty ekologiczne i rzeczowe, reprezentatywne dla trzech głównych obszarów ochrony środowiska, tj. ochrony klimatu i atmosfery, ochrony powierzchni ziemi oraz ochrony wód i gospodarki wodnej. Efekty zaprezentowano w podziale na planowane do osiągnięcia, tj. wynikające z umów zawartych w 2019 r. oraz uzyskane, tj. wynikające z umów zakończonych (potwierdzonych) ekologicznie lub rzeczowo w 2019 r.

Tabela 2 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2019 r. w porównaniu do 2018 r.

Poz.	Dziedzina	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu			
				z umów zawartych		z umów zakończonych	
				2018	2019	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ochrona klimatu i atmosfery	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej	tys. MWh/rok	155,7	113,4	984,6	188,4 *
		Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	175,1	1 255,8	371,4	320,7
		Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	4 320,3	4 155,9	171,4	48,8
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	1 004,9	1 379,2	914,8	447,0 **
		Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	5,3	3,5	9,4	22,8
		Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	0,4	0,1	1,0	1,6
		Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	1,57	2,19	0,67	2,16
		Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	244	42 557	58	11 826
2	Ochrona powierzchni ziemi	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	110	-	1 500,3	534,3
		Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	-	82,5	80	36,5
		Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	99	187	10	55
3	Ochrona wód i gospodarka wodna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	tys. RLM	407,6	5,5	85,3	92,6
		Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	tys. RLM	2 673,5	2 116,6	415,8	95,8
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	1 487	78	405	321
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	252	-	21	37
		Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	11,8	-	43	16,4

* - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (49 tys. MWh/rok)

** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (38,8 tys. Mg/rok)

W zakresie niektórych, większych pod względem wartości, wskaźników wykazywanych w tabeli 2 należy wskazać, że:

- 1) W zakresie ochrony klimatu i atmosfery, prezentowane wartości wskaźników: „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną oraz „Liczba budynków objętych termomodernizacją”, są przede wszystkim rezultatem działań prowadzonych we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w ramach programu „Czyste Powietrze”. Dla umów podpisanych, związanych ze zmniejszaniem zapotrzebowania na energię pierwotną oraz ograniczaniem lub unikaniem emisji dwutlenku węgla, wartości generują głównie przedsięwzięcia realizowane w ramach I osi priorytetowej PO IiŚ 2014-2020. W przypadku zwiększania produkcji energii cieplnej i elektrycznej prezentowany efekt to w znacznej większości rezultat uruchomienia programu „Mój Prąd”.
- 2) W zakresie ochrony powierzchni ziemi prezentowane wartości dla „Masy odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu” uzyskano przede wszystkim dzięki realizacji przedsięwzięć związanych z programami mającymi na celu usuwanie azbestu. Dla

miernika „Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji” podpisywano głównie umowy w ramach działania 2.5 II osi priorytetowej PO IiŚ 2014-2020, natomiast efekt osiągnięty to rezultat programu priorytetowego „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”.

- 3) W zakresie ochrony wód wartości osiągane dla poszczególnych pozycji są przede wszystkim wynikiem potwierdzania efektów dla przedsięwzięć realizowanych w ramach programu priorytetowego „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION” oraz w ramach działania 2.3 PO IiŚ 2014-2020. Efekty z umów podpisywanych to głównie rezultat współfinansowania ww. działania 2.3 poprzez program priorytetowy „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”.
- 4) Wartość efektu „Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową”, wpisującego się w dziedzinę gospodarki wodnej, związana jest z jego potwierdzeniem dla umów realizowanych w ramach programu priorytetowego „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych”.

W dalszej części Sprawozdania przedstawiono działalność Narodowego Funduszu w 2019 r., prezentując wykonanie za 2019 r. Planu finansowego (rozdział III) i Planu finansowego w układzie zadaniowym (rozdział IV). Pokazano dotychczasowe postępy we wdrażaniu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (rozdział X). W rozdziale XI zaprezentowano informację o wypłacie środków oraz o głównych efektach ekologicznych i rzeczowych uzyskanych z prowadzonej działalności w ujęciu poszczególnych obszarów (dziedzin) funkcjonowania Narodowego Funduszu. Informacja o polityce przeciwdziałania nadużyciom finansowym, kadrze Narodowego Funduszu zamieszczona została w rozdziale XII. W rozdziale XIII przedstawiono informację dotyczącą dotychczasowego stanu realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji. Rozdział VIII i rozdział V i VI prezentują nowe obszary działalności Narodowego Funduszu tj. odpowiednio informację o zarządzaniu Funduszem Niskoemisyjnego Transportu oraz wdrażanie programów „Czyste Powietrze” oraz „Mój Prąd”. W rozdziale IX opisano najważniejsze elementy współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, natomiast rozdział VII przedstawia informacje na temat realizacji obowiązku dokonywania wpłat na Fundusz Dróg Samorządowych.

Dodatkowo w załącznikach do Sprawozdania zawarty jest wyciąg podstawowych danych finansowych prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym Narodowego Funduszu za 2019 r. (załącznik 1), wydatkowanie środków i kwoty podpisanych umów w 2019 r. w układzie programów priorytetowych (odpowiednio załącznik 2 i załącznik 3), zestawienia złożonych wniosków o dofinansowanie i zawartych umów w 2019 r. (załącznik 4).

III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2019 r.

III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2019 r.

Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r. został uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 6 lipca 2018 r. Projekt Planu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1154), na formularzu PF-OSPR określonym w załączniku nr 6. W dniu 8 maja 2019 r. Rada Nadzorczą uchwaliła projekt zmiany Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r., polegający głównie na zwiększeniu przychodów ogółem o **1.000.000** tys. zł oraz zwiększeniu kosztów ogółem o **1.600.000** tys. zł, który następnie w dniu 5 lipca 2019 r. uzyskał aprobatę Ministra Środowiska, po uzyskaniu pozytywnej

opinii Komisji Finansów Publicznych. Zwiększenia powyższych pozycji wynikały ze zmian legislacyjnych niemożliwych do przewidzenia na etapie tworzenia Projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r. Wzrost przychodów był związany z wejściem w życie 1 stycznia 2019 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Według zapisów tej ustawy 20% środków ze sprzedaży przez Polskę na aukcji w 2019 r. dodatkowych 55,8 mln uprawnień do emisji CO₂ (EUAs), zostało przekazanych na wyodrębnione subkonto w ramach Rachunku klimatycznego, tj. subfunduszu zarządzanego przez Narodowy Fundusz. W części kosztowej wzrost wynika z konieczności uwzględnienia w planie finansowym skutków wdrożenia zmian prawnych wprowadzonych po przekazaniu do Sejmu RP, rządowego projektu ustawy budżetowej na 2019 r. m.in. w zakresie obowiązku dokonania przez Narodowy Fundusz wpłaty środków na rzecz Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości nie mniejszej niż 1.400.000 tys. zł. W dniu 29 listopada 2019 r. Rada Nadzorcza uchwaliła kolejne zmiany Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r., dotyczące przesunięć kosztów w ramach pozycji materiały i energia, usługi obce oraz pozostałe koszty funkcjonowania, który następnie w dniu 12 grudnia 2019 r. uzyskał aprobatę Ministra Klimatu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych.

W części A tabeli projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także informacje o kwotach planowanych dotacji z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom. W części B zaprezentowano tabelę Planu finansowego w ujęciu kasowym, w tym planowany stan środków pieniężnych na początek i koniec roku oraz zaplanowane dochody i wydatki. W częściach C i D, o charakterze danych uzupełniających, przedstawiono odpowiednio zobowiązania zaliczane do państwowego długu publicznego według wartości nominalnej oraz wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów. W części E zawarte zostały informacje dotyczące nakładów na aktywa trwałe oraz środków na wydatki majątkowe. W części F projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zamieszczono dane o charakterze statystycznym, w ujęciu memoriałowym i kasowym, obejmujące w szczególności informację o wydatkach na bezzwrotne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w układzie form dofinansowania oraz odbiorców dofinansowania w szczególności określonej w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.).

Na tabelę Planu finansowego Narodowego Funduszu, zamieszczoną w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2019, składały się części A i D. Część D oznaczono w załączniku do ustawy budżetowej literą B.

III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – części A oraz B przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2019 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Część A Plan finansowy w układzie memoriałowym

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2018 r.	na 2019 r.	w 2019 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	7 308 637	7 252 108	8 041 603	111%	110%
1.1	Środki pieniężne	6 486 014	6 473 000	7 207 562	111%	111%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	822 622	779 108	834 041	107%	101%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	796 988	754 866	819 864	109%	103%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	284 529	290 400	282 073	97%	99%
1.3	Zapasy	0	0	0	--	--
2	Należności długoterminowe, w tym:	4 601 250	4 604 083	4 351 292	95%	95%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	4 601 250	4 604 083	4 351 292	95%	95%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	1 049 391	1 050 037	911 864	87%	87%
3	Zobowiązania, w tym:	36 106	23 616	32 407	137%	90%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	1 606 771	3 923 335	4 774 832	122%	297%
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	1 314 338	3 607 100	4 471 038	124%	340%
1.1	Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ	0	0	0	--	--
1.2	Przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne	0	0	0	--	--
1.3	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	373 992	315 000	451 724	143%	121%
1.4	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	277 108	285 000	283 280	99%	102%
1.5	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	63 031	40 000	194 109	485%	308%
1.6	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	557 170	485 000	707 836	146%	127%
1.7	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	784	500	-4 847	-969%	-618%
1.8	Oплата emisyjna, o której mowa w art. 321a ustawy Prawo ochrony środowiska	0	1 446 000	1 625 771	112%	--
1.9	Pozostałe opłaty i składki	42 253	1 035 600	1 213 164	117%	2871%
2	Dotacje z budżetu państwa	48 935	52 811	44 464	84%	91%
3	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	90	790	879	111%	977%
4	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	84	2 199	600	27%	714%
5	Pozostałe przychody, w tym:	243 324	260 435	257 851	99%	106%
5.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	237 785	251 000	251 332	100%	106%
5.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	99 240	100 000	116 380	116%	117%
5.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	0	0	0	--	--
5.3	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	0	0	0	--	--
III	KOSZTY OGÓŁEM	983 316	3 523 335	2 981 721	85%	303%
1	Koszty funkcjonowania	98 156	118 000	107 594	91%	110%
1.1	Amortyzacja	4 050	6 200	3 900	63%	96%
1.2	Materiały i energia	1 398	1 600	1 471	92%	105%
1.3	Usługi obce	4 932	13 000	9 153	70%	186%
1.4	Wynagrodzenia, z tego:	68 415	72 834	72 391	99%	106%
1.4.1	osobowe	67 196	71 434	71 427	100%	106%
1.4.2	bezosobowe	1 219	1 400	964	69%	79%
1.4.3	pozostałe	0	0	0	--	--
1.5	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	0	460	0	0%	--
1.6	Składki, z tego na:	11 705	13 397	12 465	93%	106%
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	10 459	11 847	11 122	94%	106%
1.6.2	Fundusz Pracy	1 246	1 550	1 343	87%	108%
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych	0	0	0	--	--
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	0	0	0	--	--
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 522	2 100	1 796	86%	118%
1.8.1	podatek akcyzowy	0	0	0	--	--
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)	0	0	0	--	--
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	560	770	564	73%	101%
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	232	250	236	94%	102%
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	76	310	301	97%	396%
1.8.6	pozostałe podatki i opłaty	654	770	695	90%	106%
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	6 134	8 409	6 418	76%	105%

Część A cd)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2018 r.	na 2019 r.	w 2019 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	786 109	3 300 000	2 772 853	84%	353%
2.1	- środki przekazane innym podmiotom	786 109	3 300 000	2 772 853	84%	353%
3	Pozostałe koszty, w tym:	99 051	105 335	101 274	96%	102%
3.1	Środki na wydatki majątkowe	0	0	0	--	--
IV	WYNIK BRUTTO (poz. II - III)	+623 455	+400 000	+1 793 111	448%	288%
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	0	0	0	--	--
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	--	--
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego	0	0	0	--	--
2.1	Wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)	0	0	0	--	--
VI	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	+623 455	+400 000	+1 793 111	448%	288%
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	x	x	x	x	x
1	Dotacje ogółem, z tego:	48 935	52 811	44 464	84%	91%
1.1	- podmiotowa	0	0	0	--	--
1.2	- przedmiotowa	0	0	0	--	--
1.3	- celowa	0	0	0	--	--
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	43 302	51 266	44 115	86%	102%
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	4 732	5 333	4 753	89%	100%
1.5	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	5 633	1 545	349	23%	6%
1.5.1	w tym: na współfinansowanie	6	224	49	22%	817%
1.6	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne	0	0	0	--	--
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne)	2 390	46 900	2 494	5%	104%
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	786 109	3 300 000	2 772 853	84%	353%
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	8 041 603	7 148 758	10 006 791	140%	124%
1.1	Środki pieniężne	7 207 562	6 339 650	9 176 796	145%	127%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	834 041	809 108	829 995	103%	100%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	819 864	784 866	808 195	103%	99%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	280 902	320 400	239 746	75%	85%
1.3	Zapasy	0	0	0	--	--
2	Należności długoterminowe, w tym:	4 351 292	4 984 083	4 168 229	84%	96%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	4 351 292	4 984 083	4 168 229	84%	96%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	911 864	1 136 702	884 594	78%	97%
3	Zobowiązania, w tym:	32 407	24 636	37 986	154%	117%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--

Część B. Dane uzupełniające

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2018 r.	na 2019 r.	w 2019 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	7 170 227	6 336 988	9 143 077	144%	128%
1.1	- depozyty overnight (O/N)	162 752	490 630	353 425	72%	217%
1.2	- depozyty terminowe	7 007 475	5 846 358	8 789 652	150%	125%

Przepływy środków pieniężnych w układzie zobowiązań wieloletnich w 2019 r. przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2019 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na początek 2019 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan środków na koniec 2019 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Geologia - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	315 513	141 640	308 398	148 755
2	Górnictwo - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	499 223	141 687	17 500	623 410
3	Pozwolenia zintegrowane - opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	20 815	1 394	350	21 859
4	OZE i efektywność energetyczna - opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne i ustawy o efektywności energetycznej	4 739 549	1 085 795	1 024 254	4 801 090
5	Substancje kontrolowane - opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	8 159	18	550	7 627
6	Biokomponenty i biopaliwa - kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	472	1	0	473
7	Handel uprawnieniami do emisji - opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	21 079	26 015	18 262	28 832
8	Kary wynikające z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	373	261	0	634
9	Gospodarowanie odpadami	401 719	151 987	63 596	490 110
10	Oplata emisyjna, o której mowa w art. 321a ustawy Prawo ochrony środowiska	0	1 626 117	687 215	938 902
11	Razem zobowiązania wieloletnie	6 006 902	3 174 915	2 120 125	7 061 692
12	Powierzone środki europejskie, w tym LIFE	1 135	2	905	232
13	Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	38 370	507	2 719	36 158
14	Wyodrębnione subkonto rachunku klimatycznego	0	1 163 817	69 049	1 094 768
15	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	477	123	0	600
16	Fundusz podstawowy	1 160 678	1 341 208	1 518 540	983 346
17	RAZEM (11+12+13+14+15+16)	7 207 562	5 680 572	3 711 338	9 176 796

Wpływy i wydatki środków finansowych w ujęciu pozycji szczegółowych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2018 r.	Wykonanie w 2019 r.	Wskaźnik 4/3
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych na początek roku	6 486 014	7 207 562	111,1%
2	Wpływy	2 472 192	5 680 572	90,3%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	49 383	42 900	86,9%
2.2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	986	0	0,0%
2.3	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	84	600	714,3%
2.4	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	285 217	184 889	64,8%
2.5	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	277 108	283 280	102,2%
2.6	Wpływy z tytułu opłat produktowych	15 221	24 717	162,4%
2.7	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	974	1 185	121,7%
2.8	Opłaty z ustawy - Prawo wodne	88 775	266 835	300,6%
2.9	Wpływy z opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz przypadające NFOŚiGW opłaty za NO _x i SO ₂	20 013	26 008	130,0%
2.10	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	1 472	1 004	68,2%
2.11	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	13	1	7,7%
2.12	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	557 170	707 836	127,0%
2.13	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	63 031	194 109	308,0%
2.14	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej	784	-4 847	-618,2%
2.15	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	352	393	111,6%
2.16	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	505	650	128,7%
2.17	Wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	0	1 156 382	--
2.18	Wpływy z opłaty emisyjnej	0	1 625 771	--
2.19	Wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o odpadach	3 329	2 445	73,4%
2.20	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	84	120	142,9%
2.21	Wpływy z kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	291	261	89,7%
2.22	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	139 654	133 580	95,7%
2.23	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	820 960	845 313	103,0%
2.24	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	101 980	117 106	114,8%
2.25	Spadek salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej (kapitał)	1 447	1 474	101,9%
2.26	Zwroty niewykorzystanych pożyczek	27 932	60 742	217,5%
2.27	Zwroty nierozliczonych zaliczek z tytułu dofinansowania państwowych jednostek budżetowych	14 878	3 484	23,4%
2.28	Pozostałe wpływy	549	4 334	789,4%
3	Wydatki	1 750 645	3 711 339	139,5%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek	674 374	778 459	115,4%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	634 375	2 609 216	411,3%
3.3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej	210 000	49 500	23,6%
3.4	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	129 862	161 419	124,3%
3.5	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	94 697	96 459	101,9%
3.6	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne	2 390	2 494	104,4%
3.7	Wyplacone i nierozliczone zaliczki na dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych	3 484	11 986	344,0%
3.8	Pozostałe wydatki	1 463	1 806	123,4%
4	Stan środków pieniężnych na koniec roku	7 207 562	9 176 796	111,1%

Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także dotacje z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom.

III.1.1.1. Stan na początek i koniec roku

W pozycjach Stan na początek roku (poz. I części A tabeli 3) oraz Stan na koniec roku (poz. X części A tabeli 3) zaplanowano, zgodnie z formularzem PF-OSPR, stan środków obrotowych, środków pieniężnych, zapasów, należności oraz zobowiązań.

Zakres pozycji Środki obrotowe (poz. I.1 i X.1 części A tabeli 3) odpowiada pozycji Aktywa obrotowe, wykazywanej w bilansie Narodowego Funduszu. W 2019 r. kwota środków obrotowych uległa zwiększeniu z kwoty **8.041.603** tys. zł do **10.006.791** tys. zł, tj. o **1.965.188** tys. zł. W wyniku realizacji wyższego, niż prognozowano, stanu środków pieniężnych na początek 2019 r., wzrostu przychodów z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz niższego poziomu wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z tytułu niższych kosztów funkcjonowania, stan środków pieniężnych na koniec 2019 r. był wyższy, w porównaniu do stanu na początek roku, o **1.969.234** tys. zł i wyniósł **9.176.796** tys. zł. Stan należności krótkoterminowych na koniec 2019 r. był niższy w stosunku do stanu na początek roku o **4.046** tys. zł i wyniósł **829.995** tys. zł. Zobowiązania (poz. I.3 i X.3 części A tabeli 3), uległy zwiększeniu z kwoty **32.407** tys. zł do **37.986** tys. zł, tj. o **5.579** tys. zł.

III.1.1.2. Przychody

Na pozycję Przychody ogółem (poz. II części A tabeli 3) składały się przychody z prowadzonej działalności, dotacje z budżetu państwa, środki otrzymane z Unii Europejskiej, środki od innych jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałe przychody. Przychody ogółem w Planie finansowym zaplanowano w kwocie **3.923.335** tys. zł. W 2019 r. zrealizowano przychody w wysokości **4.774.832** tys. zł, tj. o **851.497** tys. zł więcej niż zaplanowano. Poziom przychodów z 2019 r. był wyższy od wielkości uzyskanej w 2018 r. o **3.168.061** tys. zł. Przychody z prowadzonej działalności (poz. II.1 części A tabeli 3), przy bardzo ograniczonym wpływie Narodowego Funduszu na ich wykonanie, wyniosły **4.471.038** tys. zł, tj. 124% wielkości planowanej. Na przychody z prowadzonej działalności składają się przychody z tytułu: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o odnawialnych źródłach energii i ustawy o efektywności energetycznej, opłaty emisyjnej oraz pozostałych opłat i kar.

W 2019 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 284 i 298 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, oraz wykazywane łącznie z nimi przychody wynikające z art. 299 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. wyniosły **451.724** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **315.000** tys. zł. W 2018 r. Narodowy Fundusz osiągnął przychód z ustawy Prawo wodne w wysokości **88.775** tys. zł. W 2019 r. zgodnie z zasadą ostrożności i biorąc pod uwagę stan wiedzy na dzień sporządzenia planu założono wzrost przychodów w ramach tej pozycji do **150.000** tys. zł, przy czym rzeczywiste wykonanie wyniosło **266.835** tys. zł.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2019 r. wyniosły **283.280** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **285.000** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 868, z późn. zm.).

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 261) wyniosły **194.109** tys. zł wobec wielkości zaplanowanej na 2019 r. w wysokości **40.000** tys. zł. Do realizacji wyższego wykonania przychodów przyczyniła się jedna wpłata w kwocie **149.034** tys. zł będąca skutkiem podjęcia przez jedną ze spółek energetycznych decyzji o wykonaniu ustawowego obowiązku poprzez uiszczenie opłaty zastępczej.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 755, z późn. zm.) wyniosły **707.836** tys. zł wobec wielkości zaplanowanej na 2019 r. w wysokości **485.000** tys. zł. Do realizacji wyższego wykonania przychodów przyczyniło się występowanie łagodnych warunków atmosferycznych na przełomie 2018 i 2019 r., wpływających na ograniczenie podaży świadectw pochodzenia energii z kogeneracji. W następstwie realizacji niższej liczby świadectw pochodzenia energii, znaczna część podmiotów została zobowiązana ustawą Prawo energetyczne do uiszczenia opłaty zastępczej na rachunek Narodowego Funduszu.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 264, z późn. zm.) wyniosły **-4.847** tys. zł przy wielkości zaplanowanej na 2019 r. w kwocie **500** tys. zł. Ujemne wykonanie wynika z konieczności dokonania zwrotów z wpłat z lat wcześniejszych.

Przychody z tytułu opłaty emisyjnej, o której mowa w art. 321a Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) wyniosły **1.625.771** tys. zł przy wielkości zaplanowanej na 2019 r. w kwocie **1.446.000** tys. zł.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i kar zaplanowano na **1.035.600** tys. zł. Ich realizacja wyniosła łącznie **1.213.164** tys. zł. Główną pozycję w ramach tej grupy stanowiły środki pochodzące ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, które zasiliły konto Narodowego Funduszu w 2019 r. w związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Według zapisów tej ustawy 20% środków ze sprzedaży przez Polskę na aukcji w 2019 r. dodatkowych 55,8 mln uprawnień do emisji CO₂ (EUAs) zostało przekazane na wyodrębnione subkonto w ramach Rachunku klimatycznego. Do tej grupy przychodów zaliczono w 2019 r. przychody z tytułu:

- środków pochodzących ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych: **1.156.381** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłat za NO_x i SO₂: **26.008** tys. zł
- opłat produktowych: **24.717** tys. zł
- kar z ustawy o odpadach: **2.445** tys. zł
- opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego: **1.185** tys. zł
- opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji: **1.004** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym: **650** tys. zł
- kar z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów: **392** tys. zł
- kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska: **261** tys. zł
- nawiązek wymierzanych na podstawie art. 47 Kodeksu karnego: **120** tys. zł
- kar z ustawy o biokomponentach i biopaliwach: **1** tys. zł

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **52.811** tys. zł. Wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa wyniosło **44.464** tys. zł. Uzasadnienie odchylenia przedstawione zostało w rozdziale III.1.1.5.

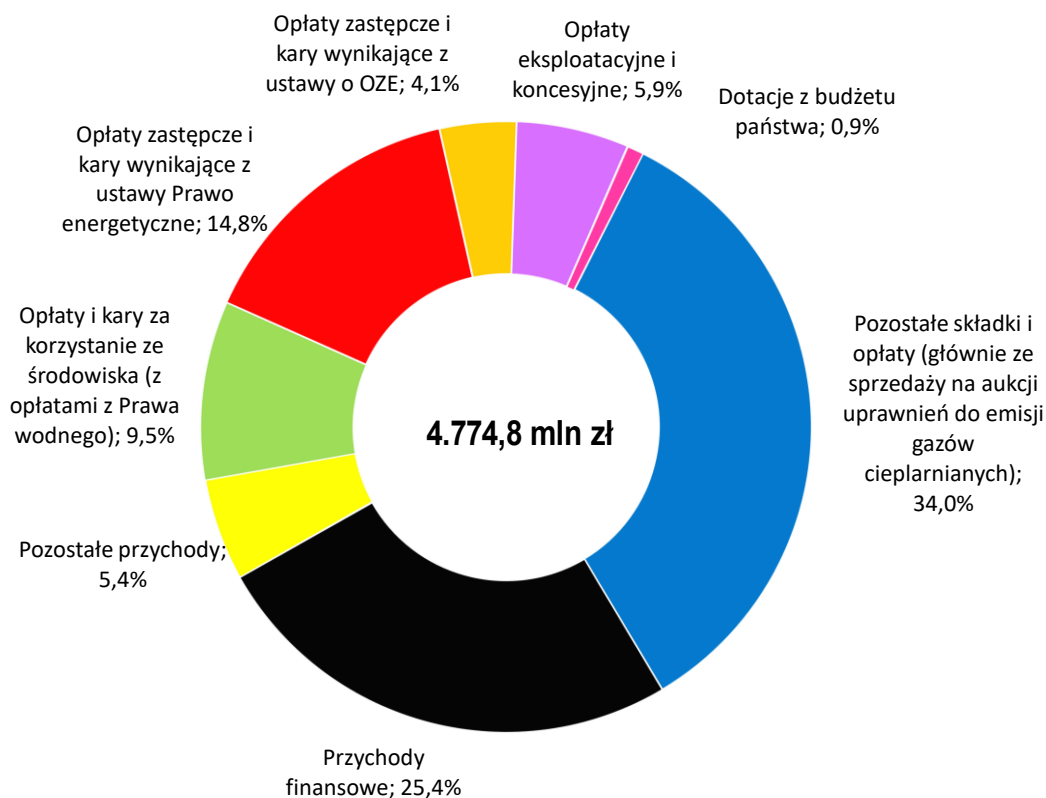
W pozycji II.3 w części A tabeli 3 przedstawiono informację o środkach otrzymanych z Unii Europejskiej, która w przypadku Narodowego Funduszu dotyczy Projektu budowania potencjału Programu LIFE, ukierunkowanego na upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE i efektywnego wykorzystania dostępnych na ten cel środków. W 2019 r. wykonanie tej pozycji wyniosło **879** tys. zł i dotyczy kwoty kosztów tego zakresu działalności poniesionych w 2019 r. Obserwowane odchylenie jest skutkiem prezentacji w rachunku zysków i strat współmiernych przychodów i kosztów (wpływy wyniosły **2** tys. zł).

W pozycji środki od innych jednostek sektora finansów publicznych (poz. II.4 części A tabeli 3) przedstawiono kwotę uzyskanej refundacji kosztów zarządzania przez Narodowy Fundusz, utworzonego w czerwcu 2018 r. państwowego funduszu celowego - Funduszu Niskoemisyjnego Transportu. Wykazana kwota refundacji w wysokości **600** tys. zł obejmuje przede wszystkim koszty wynagrodzeń i pochodnych pracowników obsługujących fundusz celowy.

Na pozostałe przychody (poz. II.5 części A tabeli 3) składały się przychody finansowe oraz pozostałe przychody operacyjne. W 2019 r. przychody wykazywane w tej pozycji wyniosły **257.851** tys. zł, przy wielkości planowanej na **260.435** tys. zł. Na wykonanie tej pozycji planistycznej składały się:

- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów: **134.953** tys. zł
- przychody z oprocentowania lokat i rachunków bankowych wraz z niezapadłymi odsetkami: **116.380** tys. zł
- pozostałe przychody finansowe: **4.327** tys. zł
- pozostałe przychody operacyjne: **1.466** tys. zł
- zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych: **726** tys. zł

Rysunek 3 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2019 r.

III.1.1.3. Koszty

Kategoria Koszty ogółem (poz. III części A tabeli 3) obejmuje:

- koszty funkcjonowania (amortyzacja, materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia z wyodrębnieniem wynagrodzeń osobowych, bezosobowych i pozostałych, składki na: ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Emerytur Pomostowych, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, podatki i opłaty oraz pozostałe koszty funkcjonowania);
- koszty realizacji zadań z wyodrębnieniem środków przekazanych innym podmiotom;
- pozostałe koszty, w których zaplanowano pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

W 2019 r. koszty funkcjonowania zrealizowano w kwocie **107.594** tys. zł (poz. III.1 części A tabeli 3), tj. 91% wielkości ujętej w Planie finansowym. W pozycji kosztów funkcjonowania wykazywane są koszty utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **72.391** tys. zł (poz. III.1.4 części A tabeli 3) oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie **12.465** tys. zł. Niepełne wykonanie planowanych kosztów wynika przede wszystkim z oszczędności w ramach planowanych usług obcych (**-3.847** tys. zł) oraz kosztów amortyzacji (**-2.300** tys. zł) w związku z przesunięciem na kolejne lata zakupu nowej siedziby Narodowego Funduszu.

W tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu prezentowana jest pozycja Koszty realizacji zadań (poz. III.2 części A tabeli 3) i pozycja szczegółowa Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3), w których zaplanowano koszty dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu. W ramach pozycji „Środki przekazane innym podmiotom”, w której wykazywany jest poziom udzielonego bezzwrotnego dofinansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2019 r. zrealizowano kwotę **2.772.853** tys. zł, tj. 84% wielkości planowanej. Kwota ta odpowiada w 2019 r. sumie prezentowanej w pozycji „Koszty realizacji zadań”.

Niższe od zaplanowanych koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej wynikają głównie z wystąpień beneficjentów o zmiany warunków wypłat związanych, przede wszystkim, z obniżeniem wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami, obniżeniami kosztów kwalifikowanych realizowanych przedsięwzięć na etapie weryfikacji i rozliczania środków przekazywanych w formie zaliczek, niskiej efektywności przedsięwzięć lub celowości ich realizacji uniemożliwiającej objęcie ich dofinansowaniem oraz przesunięciami wypłat na kolejne lata, w związku z opóźnieniami w realizacji przedsięwzięć.

W ramach pozycji Pozostałe koszty (poz. III.3 części A tabeli 3), w której zaplanowano kwotę **105.335** tys. zł, ujmowane są głównie odpisy aktualizujące wartość inwestycji, pożyczek i kredytów. Plan w zakresie powyższej pozycji w 2019 r. wynosił **100.000** tys. zł, przy czym faktycznie odpisy wyniosły **101.116** tys. zł.

III.1.1.4. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto (poz. IV części A tabeli 3) stanowi różnicę pomiędzy zrealizowanymi przychodami i sumą kosztów ogółem. Narodowy Fundusz, którego celem jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, korzysta ze zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od osób prawnych. W związku z tym wynik finansowy netto (poz. VI części A tabeli 3) odpowiada, co do wartości, wielkości wyniku finansowego brutto.

Narodowy Fundusz osiągnął w 2019 r. dodatni wynik finansowy w wysokości **1.793.111** tys. zł (poz. IV części A tabeli 3). Należy podkreślić, że z uwagi na statutowe zadania Narodowego Funduszu, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

III.1.1.5. Dotacje z budżetu

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **52.811** tys. zł. Niższe niż planowano o **8.347** tys. zł wykonanie pozycji było spowodowane głównie brakiem zatwierdzenia przez ówczesne Ministerstwo Energii czterech wniosków o płatność na kwotę **6.478** tys. zł w ramach Projektu Doradztwa Energetycznego.

III.1.1.6. Środki na wydatki majątkowe

W pozycji Środki na wydatki majątkowe (poz. VIII części A tabeli 3) uwzględniono nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne. Realizacja pozycji w 2019 r. wyniosła **2.494** tys. zł wobec planu na poziomie **46.900** tys. zł. Niewykonanie planu było spowodowane przede wszystkim odłożeniem w czasie zakupu nowej siedziby Narodowego Funduszu, przesunięciem na kolejny rok zakupu urządzeń kopiujących, oprogramowania i sprzętu komputerowego oraz rezygnacją z wymiany dźwigów.

III.1.1.7. Środki przyznane innym podmiotom

W pozycji Środki przyznane innym podmiotom (poz. IX części A tabeli 3) zaplanowano koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych Narodowego Funduszu. Zarówno planowane, jak i zrealizowane wielkości, odpowiadają, co do wartości, pozycji Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3).

III.1.1.8. Część B tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, jako jednostka sektora finansów publicznych, utrzymuje środki pieniężne na rachunkach Banku Gospodarstwa Krajowego. W części B tabeli Planu finansowego przedstawiono wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów (poz. 1 części B tabeli 3).

W Planie finansowym na 2019 r. przewidywano stan środków przekazanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów na poziomie **6.336.988** tys. zł. W rzeczywistości wolne środki finansowe wykazywane w tej pozycji wyniosły **9.143.077** tys. zł.

IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2019 r.

W 2019 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował następujące zadania i podzadania w ramach jednej funkcji państwa (podane poniżej kwoty dotyczą wypłaconego dofinansowania bezzwrotnego).

W funkcji 12 Środowisko – 5 zadań na kwotę **2.981.721** tys. zł., z tego:

- Zadanie 12.1.W. System ochrony środowiska i informacji o środowisku (5 podzadań 12.1.1, 12.1.2.W, 12.1.3.W, 12.1.4.W, 12.1.6.W) na kwotę **454.040** tys. zł (78,2% planu) z wykorzystaniem miernika **Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [miliony osób]**. Realizacja zadania polegała głównie na wspieraniu:
 - Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa (wykonywanie ekspertyz, opracowań, realizacji zobowiązań międzynarodowych),
 - prowadzenia edukacji ekologicznej,
 - prowadzenia monitoringu środowiska,

- przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i likwidacji ich skutków,
- działań realizowanych w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami.

Miernik został wykonany w 90%. Powodem niewykonania miernika w pełnej wartości jest brak potwierdzenia efektów wynikających z umów, dla których termin zakończenia przypadał na koniec roku 2019. Umowy te zostaną rozliczone w I kwartale 2020 roku. Główne powody opóźnień w rozliczaniu umów leżą po stronie beneficjentów, a dotyczą dostarczenia nieprawidłowo wypełnionych dokumentów, opóźnienia w ich przygotowaniu, konieczności ich poprawiania itp. Po stosownych uzupełnieniach i wyjaśnieniach umowy są zamykane. Przyczynami niewykonania miernika jest także ewidencjonowanie odmiennych od planowanych rodzajów efektów w umowach zawieranych w ciągu roku budżetowego.

- Zadanie 12.2.W. Kształtowanie bioróżnorodności (3 podzadania – 12.2.1.W, 12.2.2.W, 12.2.3) na kwotę **55.474** tys. zł (48,5% planu), z wykorzystaniem miernika ***Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha]***. Realizacja zadania polegała na wspieraniu przedsięwzięć mających na celu ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzeniu i wzbogaceniu zasobów przyrody oraz ograniczeniu degradacji środowiska naturalnego, jak i powstrzymaniu utraty różnorodności biologicznej. Miernik, z zakładanej w planie wartości 52,1 tys. ha, został zrealizowany w 6% (3,2 tys. ha). Przyczyną niewykonania było opóźnienie w zatwierdzaniu dokumentów rozliczeniowych dla 3 umów zawartych przez NFOŚiGW z beneficjentami.

Dla umowy pn. „Zakup wyposażenia dla Straży Parku w Wolińskim Parku Narodowym” wykonanie wartości miernika w ilości 11 tys. ha zostało przedstawione przez beneficjenta do potwierdzenia w 2019 roku, jednakże zmiana kosztów i rezygnacja z części dofinansowania spowodowała rozliczenie umowy w lutym 2020 r.

Dla umowy pn. „Zakup wyposażenia dla Straży Parku w Słowińskim Parku Narodowym” beneficjent potwierdził wykonanie miernika przesłaniem dokumentów 23 grudnia 2019 r., przy czym aneks i podjęcie decyzji o zmianie kosztów nastąpiło w lutym 2020 r (32,7 tys. ha). Umowa jest w trakcie zamykania.

Dla umowy pn. „Wzmocnienie ochrony Bieszczadzkiego Parku Narodowego przed szkodnictwem” wykonanie wartości miernika w ilości 29,2 tys. ha beneficjent potwierdził przesłaniem dokumentów z rozliczeniem końcowym w styczniu 2020 r. Przesunięcie terminu rozliczenia umowy nastąpiło w powodu braku dostępnego sprzętu wymaganego przez Park. Umowa jest w trakcie rozliczania.

- Zadanie 12.3.W. Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu (1 podzadanie 12.3.1.W) na kwotę **2.223.761** tys. zł (85,4% planu), z wykorzystaniem miernika ***Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla [Mg/rok]***. Realizacja zadania polegała na obniżeniu poziomu zanieczyszczenia powietrza oraz ograniczeniu emisji substancji powodujących efekt cieplarniany oraz finansowaniu realizacji przedsięwzięć w ramach Funduszu Dróg Samorządowych. Miernik z zakładanej w planie wartości 438,6 tys. Mg/rok został zrealizowany w 91% (397,7 tys. Mg/rok). Największe odchylenie „in minus” jest widoczne w ramach programu „Czyste Powietrze”. Ten bardzo ambitny program zakładał wykonanie miernika na poziomie ponad 277 tys. Mg/rok, a wykonanie wyniosło 87 tys. Mg/rok. Takie odchylenie wynika z: złożenia przez beneficjentów mniejszej niż zakładano liczby wniosków, a co z tym związane podpisanie mniejszej liczby umów o dofinansowanie. Przełożyło się to na mniejsze wypłaty środków i osiągnięcie mniejszych wartości wskaźników. Nastąpiły także opóźnienia w realizacji przedsięwzięć (tylko zakończone i rozliczone w danym roku inwestycje są brane do wykonania miernika). Mniejsze wykonanie wynika także ze specyfiki Programu, w

którym jednym z warunków jest wymóg, że beneficjenci zobowiązani są zrealizować przedsięwzięcie w ciągu 30 miesięcy od złożenia wniosku o dofinansowanie, a potwierdzeniem tego jest złożenie wniosku o płatność. Wykonanie będzie więc rosło z upływem czasu, gdyż obecnie podpisane umowy mogą jeszcze nie generować efektu. Ponadto jest to pierwszy rok działania Programu, w kolejnych latach szacuje się wzrost liczby składanych wniosków o dofinansowanie i związku z tym, liczby wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe, czego efektem będzie osiągnięcie planowanych efektów ekologicznych.

Odchylenie „in plus” wykazał natomiast Program „Mój Prąd” Na etapie tworzenia planu na 2019 rok nie był on uwzględniony, jednakże olbrzymi sukces Programu przełożył się na osiągnięcie potencjalnej redukcji emisji CO₂ w wysokości 84 tys. ton CO₂/rok.

- Zadanie 12.4.W. Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi (1 podzadanie 12.4.1.W) na kwotę **157.121** tys. zł (95% planu) z wykorzystaniem miernika **Liczba wykonanych opracowań geologicznych [szt.]**. Realizacja zadania polegała na wsparciu adaptacji przedsięwzięć służących rozpoznaniu budowy geologicznej kraju oraz gospodarce zasobami złóż kopalin i wód podziemnych. Wykonanie wartości miernika wyniosło 69%, natomiast niewykonanie wartości wynikało głównie z wydłużenia terminu realizacji umów przez beneficjentów, co uniemożliwiło osiągnięcie efektu rzeczowego w 2019 r. Zaległy efekt będzie wykazany w 2020 roku.
- Zadanie 12.5.W. Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi na kwotę **91.325** tys. zł (157,8% planu). Cel oraz miernik dla zadania nie były planowane, gdyż podmiotem odpowiedzialnym za realizację tego zadania jest Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Natomiast na poziomie podzadań w NFOŚiGW realizowane były trzy – 12.5.1.W, 12.5.3.W i 12.5.4.

Tabela 6 Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2019 r.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r. (tys. zł)	Plan po zmianach	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	4/3 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r.	Wykonanie	10/9 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12. Środowisko	1 923 335	3 523 335	2 981 721	37 986	85%					
12.1.W System ochrony środowiska i informacji o środowisku	464 247	580 766	454 040	37 986	78%	Zwiększenie liczby osób objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (miliony osób)	84	76	90
12.1.1. Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska oraz informacja o środowisku	215 776	318 665	186 556	37 986	59%	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji o środowisku	Liczba wykonanych opracowań (w szt.)	30	70	233
12.1.2.W Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa	35 324	35 614	35 377	-	99%	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony środowiska	Liczba realizowanych seminariów, konferencji, konkursów, działań realizowanych w Internecie, kampanii informacyjnych (w szt.)	95	90	95

Tabela 6 cd.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miomik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r. (tys. zł)	Plan po zmianach	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	4/3 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r.	Wykonanie	10/9 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12.1.3.W Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	106 224	103 241	68 539	-	66%	Zapewnienie odpowiednich narzędzi i instrumentów do prowadzenia monitoringu stanu środowiska	Stworzone lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe, zakupione urządzenia oraz inne narzędzia służące monitoringowi środowiska (w szt.)	1 875	9	0
12.1.4.W Ochrona przed skutkami zagrożeń	69 061	72 044	135 287	-	188%	Zwiększenie ochrony ludności przed zagrożeniami	Liczba ludności objętej środkami ochrony przed zagrożeniami (w osobach, tys.)	79	110	139
12.1.6.W Gospodarka odpadami	37 862	51 202	28 281	-	55%	Zwiększenie masy odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (w Mg/rok)	273 655	570 809	209
12.2.W Kształtowanie bioróżnorodności	104 582	114 281	55 474	-	49%	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (w ha)	52 117	3 272	6
12.2.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	34 532	62 649	24 646	-	39%	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz skuteczne zarządzanie gatunkami zagrożonymi	Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony (w szt.)	62	33	53
12.2.2.W Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	-	-	1 970	-	-	Wsparcie rozwoju zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ochrona ekosystemów leśnych	Liczba realizowanych przedsięwzięć (w szt)	-	3	-
12.2.3. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych	70 050	51 632	28 858	-	56%	Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych i zdezastrowanych	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (w ha)	87	55	63

Tabela 6 cd.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r. (tys. zł)	Plan po zmianach	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	4/3 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2019 r.	Wykonanie	10/9 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12.3.W Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	1 133 263	2 604 952	2 223 761	-	85%	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (w Mg/rok)	438 602	397 697	91
12.3.1.W Systemy ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu	1 133 263	2 604 952	2 223 761	-	85%	Wzrost efektywności wykorzystania energii	Ilość zaoszczędzonej energii (w MWh/rok)	299 152	295 164	99
12.4.W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	166 953	165 453	157 121	-	95%	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych opracowań geologicznych (w szt.)	697	484	69
12.4.1.W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne	166 953	165 453	157 121	-	95%	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych opracowań geologicznych (w szt.)	697	484	69
12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi	54 290	57 883	91 325	-	158%	-	-	-	-	-
12.5.1.W Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych	-	-	40 252	-	-	Zapewnienie realizacji Ramowej Dyrektywy Wodnej	Liczba realizowanych przedsięwzięć (w szt.)	-	1	-
12.5.3.W Ochrona przeciwpowodziowa	16 046	18 639	9 925	-	53%	Zwiększenie ochrony ludności przed powodzią	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (w osobach, tys.)	7	16	229
12.5.4. Wsparcie przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	38 244	39 244	41 148	-	105%	Zwiększenie ilości ścieków oczyszczanych zgodnie z normami	Przepustowość urządzeń/obiektów w poddanych modernizacji (w Równoważnej Liczbie Mieszkańców)	43 137	95 807	222

V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

W 2019 roku Narodowy Fundusz kontynuował realizację największego w swojej historii programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z jednorodzinnych budynków mieszkalnych, poprzez wymianę starych, nieefektywnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe oraz przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji budynków.

Zakłada się, że budżet programu na lata 2018–2029 obejmujący zarówno środki krajowe (Narodowy Fundusz, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz środki budżetu państwa) jak i zagraniczne w łącznej wysokości **103** mld złotych, pozwoli na realizację działań inwestycyjnych w ponad 3 mln budynków.

Program angażujący środki Narodowego Funduszu realizowany jest przy udziale wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na mocy porozumienia między funduszami. Wnioski są składane w wojewódzkich funduszach właściwych dla miejsca położenia nieruchomości objętej wnioskiem o dofinansowanie.

Program oferuje dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Zakres dofinansowania to przede wszystkim: wymiana przestarzałych źródeł ciepła na paliwa stałe (głównie kotły węglowe) na bardziej przyjazne środowisku źródła takie jak pompy ciepła, kotły kondensacyjne gazowe lub olejowe, węzeł cieplny, ogrzewanie elektryczne, również ściśle określone niektóre rodzaje kotłów na paliwo stałe (węgiel, biomasa). Ponadto możliwe jest przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych budynku (ocieplenie przegród budowlanych i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

Beneficjentami programu mogą być właściciele lub współwłaściciele jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Mogą oni wnioskować o dofinansowanie w postaci dotacji lub pożyczki. W zależności od miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym możliwe jest pokrycie do 90% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Maksymalne koszty kwalifikowane, od których liczona jest wartość dotacji wynoszą 53 tys. zł.

W 2019 r. w realizację Programu „Czyste Powietrze” włączono gminy. Do tej pory ponad 650 gmin na terenie kraju podpisało porozumienia o współpracy z wojewódzkimi funduszami. Głównym zadaniem gminy jest przygotowywanie wniosków wraz z wnioskodawcami pod kątem spełnienia wymagań określonych w Programie, wstępna weryfikacja wniosków, oraz podejmowanie działań doradczych mających na celu zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami i przedstawienie im korzyści płynących z wzięcia udziału w Programie.

Również w 2019 r. Narodowy Fundusz rozpoczął współpracę z sektorem bankowym, mającą na celu włączenie banków do realizacji Programu „Czyste Powietrze”. Narodowy Fundusz jest zainteresowany współpracą z sektorem bankowym w trzech aspektach: udostępnienia bankowości elektronicznej jako kanału do składania wniosków, finansowania pomostowego dla przedsięwzięć termomodernizacyjnych realizowanych przez gospodarstwa domowe oraz akcji marketingowej. Współpraca z bankami znacznie zwiększy szansę realizacji założonych w Programie celów. Współpraca powinna zostać sfinalizowana w 2020 roku.

Program „Czyste Powietrze” był w 2019 r. na bieżąco aktualizowany na podstawie analiz potrzeb zgłaszanych przez obywateli lub instytucje. Do chwili obecnej wprowadzono szereg modyfikacji zasad realizacji Programu, by zwiększyć jego zasięg oraz uprościć dostęp do dofinansowania. W 2019 r. zapoczątkowano również szereg działań usprawniających i optymalizujących Program, które będą kontynuowane w 2020 r. i obejmą m.in.:

- powstanie platformy ekspertów energetycznych w ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych finansowanej ze środków Komisji Europejskiej;
- stworzenie i wdrożenie Centralnego Systemu Obsługi Programu „Czyste Powietrze”, który będzie wielozadaniowym narzędziem wspierającym jego realizację,
- powstanie listy urządzeń, usług i materiałów kwalifikowanych do dofinansowania w formie dotacyjnej;
- pilotażowe działania informacyjno-doradcze w gminach, które posłużą do optymalizacji sposobu udziału jednostek samorządu terytorialnego we wdrażaniu Programu „Czyste Powietrze”.

W 2019 r. Narodowy Fundusz zawarł z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej umowy udostępnienia **78.000** tys. zł środków na finansowanie programu, z czego **67.000** tys. zł w formie dotacyjnej i **11.000** tys. zł w formie pożyczkowej. Środki te uzupełniają kwotę udostępnioną w roku poprzednim na finansowania beneficjentów końcowych programu, których obsługę prowadzą wojewódzkie fundusze. Łącznie Narodowy Fundusz zarezerwował (udostępnił) środki w formie dotacji w kwocie **1.443,9** mln zł i **185** mln zł w formie pożyczek.

W 2019 r. wypłacono do wojewódzkich funduszy **613.782** tys. zł w formie dotacyjnej i **61.608** tys. zł w formie pożyczkowej. Szczegółowe zestawienia przebiegu redystrybucji środków przedstawiają poniższe tabele 7-9. Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 7 Wypłaty środków do wojewódzkich funduszy i z wojewódzkich funduszy do beneficjentów końcowych programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Wypłaty środków z NFOŚiGW do WFOŚiGW w 2019 r. (przekazanie środków o charakterze)			Wypłaty środków do beneficjenta końcowego w 2019 r.					
					Dotację			Pożyczka		
		dotacji	pożyczki	razem	ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Białystok	33 847	5 829	39 676	280	8 309	8 589	850	488	1 338
2	Gdańsk	50 000	12 000	62 000	290	1 334	1 625	340	1 023	1 363
3	Katowice	20 208		20 208	1 297	10 794	12 091	1 655		1 655
4	Kielce	30 000		30 000	910	19 213	20 123	1 594		1 594
5	Kraków	41 533		41 533	5 000	1 381	6 381	425		425
6	Lublin	54 024	12 575	66 599	327	14 939	15 267	799		799
7	Łódź	12 900		12 900	4 479	3 726	8 205	119		119
8	Olsztyn	15 000		15 000	375	17 458	17 833	2 846		2 846
9	Opole	14 000		14 000	650	5 744	6 394	906		906
10	Poznań	70 000	16 000	86 000	2 300	15 211	17 511		2 317	2 317
11	Rzeszów	50 000		50 000	700	19 728	20 428	915		915
12	Szczecin	13 409		13 409	569	10 820	11 389	4 346		4 346
13	Toruń	50 000		50 000	1 800	24 934	26 734	2 830		2 830
14	Warszawa	100 000		100 000	1 500	22 687	24 187	974		974
15	Wrocław	50 000	12 000	62 000	1 491	12 507	13 998	126	3 169	3 295
16	Zielona Góra	8 862	3 204	12 066	100	6 914	7 014		1 004	1 004
17	Razem	613 782	61 608	675 389	22 068	195 700	217 768	18 724	8 001	26 724

Tabela 8 Złożone przez beneficjentów końcowych wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Złożone wnioski o dofinansowanie w 2019 r.							Złożone wnioski o dofinansowanie narastająco na koniec 2019 r.			
		Liczba wniosków (szt)				Wnioskowana wartość dofinansowania (tys. zł)			Liczba wniosków ogółem	Wnioskowana wartość dofinansowania (tys. zł)		
		dotacji	pożyczek	mieszanych (dotacji i pożyczek)	Razem	dotacji	pożyczek	Razem		dotacji	pożyczek	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Białystok	3 356	14	361	3 731	78 357	10 982	89 339	4 913	102 748	16 056	118 804
2	Gdańsk	5 066	49	520	5 635	95 685	13 974	109 659	7 543	122 976	23 136	146 112
3	Katowice	9 070	65	905	10 040	143 026	25 812	168 837	13 762	198 774	49 086	247 859
4	Kielce	4 686	20	416	5 122	104 627	12 669	117 296	6 762	132 661	18 883	151 544
5	Kraków	7 760	66	1 099	8 925	195 521	28 336	223 857	11 289	242 054	44 628	286 682
6	Lublin	5 057	22	712	5 791	120 273	17 313	137 585	7 833	160 129	28 690	188 818
7	Łódź	5 566	54	496	6 116	107 174	13 975	121 149	7 210	125 930	20 462	146 392
8	Olsztyn	2 823	24	336	3 183	60 899	9 360	70 259	3 880	72 192	14 072	86 264
9	Opole	1 514	23	367	1 904	26 219	7 486	33 705	2 768	37 740	12 399	50 139
10	Poznań	5 940	77	679	6 696	111 114	20 132	131 246	8 695	144 365	33 663	178 028
11	Rzeszów	4 804	6	189	4 999	104 551	5 254	109 806	6 317	130 067	11 822	141 890
12	Szczecin	1 959	67	390	2 416	34 843	12 829	47 672	3 232	45 491	20 868	66 359
13	Toruń	5 065	31	484	5 580	85 384	12 665	98 049	7 059	102 630	18 227	120 857
14	Warszawa	8 823	77	646	9 546	164 020	20 007	184 027	12 245	198 857	33 254	232 111
15	Wrocław	3 346	52	671	4 069	53 918	20 149	74 067	5 200	67 392	26 763	94 155
16	Zielona Góra	1 646	15	127	1 788	26 260	3 814	30 074	2 352	33 229	6 421	39 650
17	Razem	76 481	662	8 398	85 541	1 511 872	234 756	1 746 628	111 060	1 917 236	378 429	2 295 665

Tabela 9 Zawarte umowy z beneficjentami końcowymi w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Zawarte umowy o dofinansowanie z beneficjentem końcowym w 2019 r.						Zawarte umowy o dofinansowanie z beneficjentem końcowym narastająco na koniec 2019 r.					
		Liczba umów (szt)			Wartość umów (tys. zł)			Liczba umów (szt)			Wartość umów (tys. zł)		
		dotacji	pożyczek	Razem	dotacji	pożyczek	Razem	dotacji	pożyczek	Razem	dotacji	pożyczek	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Białystok	2 803	166	2 969	61 037	5 637	66 674	2 803	166	2 969	61 037	5 637	66 674
2	Gdańsk	4 561	404	4 965	7 711	8 734	16 445	4 577	404	4 981	7 876	8 734	16 610
3	Katowice	5 194	342	5 536	81 434	6 468	87 902	5 194	342	5 536	81 434	6 468	87 902
4	Kielce	3 224	256	3 480	62 418	6 779	69 197	3 224	256	3 480	62 418	6 779	69 197
5	Kraków	5 222	180	5 402	118 660	5 260	123 920	5 222	180	5 402	118 660	5 260	123 920
6	Lublin	2 817	173	2 990	59 198	3 359	62 557	2 817	173	2 990	59 198	3 359	62 557
7	Łódź	2 820	117	2 937	53 623	3 041	56 664	2 820	117	2 937	53 623	3 041	56 664
8	Olsztyn	3 002	319	3 321	57 667	7 663	65 329	3 011	319	3 330	57 771	7 663	65 433
9	Opole	1 082	100	1 182	16 106	2 173	18 279	1 082	100	1 182	16 106	2 173	18 279
10	Poznań	2 882	230	3 112	51 831	5 686	57 517	2 882	230	3 112	51 831	5 686	57 517
11	Rzeszów	3 121	106	3 227	68 886	2 678	71 564	3 121	106	3 227	68 886	2 678	71 564
12	Szczecin	2 220	445	2 665	32 183	12 683	44 866	2 220	445	2 665	32 183	12 683	44 866
13	Toruń	4 580	386	4 966	72 174	8 268	80 442	4 580	386	4 966	72 174	8 268	80 442
14	Warszawa	6 741	298	7 039	115 746	7 870	123 616	6 770	298	7 068	116 064	7 870	123 934
15	Wrocław	2 210	303	2 513	32 470	7 964	40 434	2 210	303	2 513	32 470	7 964	40 434
16	Zielona Góra	1 576	95	1 671	22 650	2 155	24 805	1 581	95	1 676	22 699	2 155	24 854
17	Razem	54 055	3 920	57 975	913 793	96 416	1 010 210	54 114	3 920	58 034	914 429	96 416	1 010 846

Tabela 10 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2019 r. w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	1 123,6	269,5
2	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	Mg/rok	362 829	87 420
3	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	Mg/rok	3 296	947
4	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	Mg/rok	41	16
5	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	Mg/rok	826	240
6	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	Mg/rok	678	191
7	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	42 051	11 569
8	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła (kocioł starej generacji) na niskoemisyjne w budynkach istniejących	szt.	35 442	10 708
9	Liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowo budowanych	szt.	16 750	5 379

VI. Program priorytetowy „Mój Prąd”

W dniu 30 sierpnia 2019 r. rozpoczęła się realizacja programu priorytetowego „Mój Prąd”, unikatowego na dotychczasową skalę w Polsce, instrumentu ukierunkowanego na wsparcie rozwoju energetyki prosumenckiej, a konkretnie wsparciu segmentu mikroinstalacji fotowoltaicznych. Jego wyjątkowość wynika ze skali dostępnych środków – 1 mld zł, beneficjentów – którymi są osoby fizyczne wytwarzające energię elektryczną na własne potrzeby, a także oczekiwanego efektu – zainstalowania ponad 200 tysięcy instalacji fotowoltaicznych na dachach polskich domów.

W ramach naboru wniosków prowadzonego w 2019 r. wpłynęło 29.630 wniosków na kwotę **108.016** tys. zł. W wyniku oceny i weryfikacji złożonych wniosków przez Narodowy Fundusz, w 2019 r. minister do spraw energii zaakceptował dofinansowanie dla 18.795 wnioskodawców na kwotę **93.133** tys. zł. W 2019 r. Narodowy Fundusz wypłacił beneficjentom programu **68.767** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych w ramach programu przedstawiono w tabeli 11 .

Tabela 11 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie programu priorytetowego „Mój Prąd”

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Produkcja energii elektrycznej z OZE	tys. MWh/rok	104,4	104,4
2	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	Mg/rok	83 484	83 484
3	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	104,4	104,4

VII. Wpłaty na Funduszu Dróg Samorządowych

Ustawą z 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz. U. poz. 2161, z późn. zm.) powołany został nowy mechanizm wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje na drogach samorządowych.

Fundusz Dróg Samorządowych stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli m.in. przez wyposażanie infrastruktury drogowej w urządzenia ochrony środowiska skutkujące zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń z dróg lub przeniesieniem jej na tereny oddalone od zabudowań mieszkalnych.

Od 2019 r. Narodowy Funduszu został zobowiązany do dokonywania kwartalnych wpłat na ten cel w łącznej **1.400.000** tys. zł rocznie.

VIII. Zarządzanie Funduszem Niskoemisyjnego Transportu

Na mocy ustawy z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1356) ustanowiony został państwowy fundusz celowy „Fundusz Niskoemisyjnego Transportu” zwany również „FNT”. Celem tego funduszu jest utworzenie stabilnego źródła finansowania projektów związanych z rozwojem elektromobilności oraz transportu opartego na paliwach alternatywnych. Zgodnie z powyższymi przepisami dysponentem FNT jest minister właściwy do spraw energii, zaś zarządzanie funduszem zostało powierzone Narodowemu Funduszowi.

Do zadań Narodowego Funduszu w zakresie zarządzania Funduszem należy m.in:

- prowadzenie postępowań w zakresie wyboru projektów do wsparcia i rekomendowanie dysponentowi Funduszu projektów do wsparcia;
- zawieranie umów o wsparcie i jego wypłata oraz monitorowanie i kontrolowanie sposobu jego wykorzystania;
- prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej w zakresie zadań realizowanych przez FNT.

Szczegółowe zasady współpracy Narodowego Funduszu oraz dysponenta FNT określono w umowie z dnia 26 października 2018 r. Umowa ta w 2019 r. została doprecyzowana w zakresie zasad przeprowadzania naborów i oceny wniosków o udzielanie wsparcia, poprzez zawarcie aneksu.

Prowadzone były również prace nad modyfikacjami umowy, umożliwiającymi obsługę naborów dedykowanych osobom fizycznym, których finalizacja nastąpi w 2020 r.

W 2019 r. Narodowy Fundusz podejmował szereg działań organizacyjnych związanych z rozszerzeniem zakresu swojej działalności o zarządzanie FNT. Wśród najistotniejszych należy wymienić:

- zatwierdzenie przez Zarząd Narodowego Funduszu wzorów informacji o naborze, wniosku i umowy o udzielenie wsparcia;
- osiągnięcie gotowości w zakresie wykorzystania systemów informatycznych Narodowego Funduszu do przeprowadzania naboru wniosków, z wykorzystaniem Generатора Wniosków o Dofinansowanie (GWD);
- przygotowanie strony internetowej dedykowanej działalności FNT;
- udział w pracach nad projektami rozporządzeń w sprawie szczegółowych warunków udzielania wsparcia i sposobu rozliczania wsparcia, a także w sprawie szczegółowych kryteriów wyboru przedsięwzięć oraz w sprawie warunków udzielania wsparcia osobom fizycznym niewykonującym działalności gospodarczej na zakup nowych pojazdów.

IX. Współpraca z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W 2019 r. Narodowy Fundusz kontynuował i rozwijał współpracę z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Polegała ona m.in. na realizacji wspólnych programów. Przyjęty model współpracy obejmuje m.in. wspólne finansowanie ze środków Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy dotychczas pomijanych lub traktowanych marginalnie rodzajów przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. Otwiera również nowy katalog beneficjentów realizujących małe, aczkolwiek istotne projekty środowiskowe. Podkreślić należy bezpieczeństwo udostępniania środków Narodowego Funduszu dla funduszy wojewódzkich, które jako samorządowe osoby prawne z sektora finansów publicznych zobowiązane są do efektywnego gospodarowania środkami publicznymi, zgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie o finansach publicznych.

W ramach tego modelu współpracy w 2019 r. realizowane były przyjęte w latach ubiegłych wspólne programy:

- Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych;
- Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie;
- Program „Czyste powietrze”;
- SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION.

W 2019 r. rozpoczęto realizację nowych wspólnych programów, których celem jest wspieranie ochrony środowiska głównie na obszarach wiejskich:

- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest;
- Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
- Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

IX.1. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych

Budżet programu ustalany jest w cyklu rocznym i uzależniony jest od zgłaszanego zapotrzebowania i możliwości finansowych Narodowego Funduszu. W 2019 r. zawarto z wojewódzkimi funduszami 16

umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **110.804** tys. zł. Środki przeznaczone są na dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym przeznaczone są na zakup 499 szt. samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz specjalistycznego sprzętu pływającego. Systemem wsparcia objęte są organizacje pozarządowe uprawnione do prowadzenia ratownictwa górskiego i wodnego oraz jednostki ochotniczych straży pożarnych, wyłonione zgodnie z postanowieniami Porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska.

Z tytułu zawartych w 2019 r. umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **68.253** tys. zł. W 2019 r. w ramach tego programu wypłacono również kwotę **50.975** tys. zł z tytułu zobowiązań wynikających z umów zawartych w 2018 r.

IX.2. Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie

Kwota udzielanego dofinansowania części 2. programu ujęta jest w programie Budownictwo Energooszczędne, którego budżet na lata 2016-2025 wynosi ok. **1.130** mln zł, w tym na udzielanie dotacji ok. **372** mln zł i na udzielanie pożyczek ok. **758** mln zł. W 2019 r. zawarto 1. umowę udostępnienia środków na udzielanie pożyczek na kwotę **444** tys. zł. W ramach tego programu wypłacono kwotę **25.164** tys. zł z tytułu zobowiązań wynikających z umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji.

Realizacji programu „Czyste powietrze” został poświęcony w niniejszym Sprawozdaniu oddzielny rozdział V, natomiast program priorytetowy SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION został omówiony w rozdziale XI.2.15.

IX.3. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Budżet programu na lata 2019-2023 to **100** mln zł na finansowanie dotacyjne. W 2019 r. zawarto 15 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji w kwocie **48.679** tys. zł na realizację w latach 2019-2020 przedsięwzięć polegających na demontażu, zbiórce, transporcie i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest. W 2019 r. z tytułu zawartych umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **5.240** tys. zł.

IX.4. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Budżet programu na lata 2019-2023 wynosi **300** mln zł, przeznaczonych na finansowanie dotacyjne. W 2019 r. zawarto z wojewódzkimi funduszami 16 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **100.000** tys. zł na realizację w latach 2019-2020 przedsięwzięć polegających na zakupie wapna nawozowego lub środków wapnujących, z wyłączeniem kosztów transportu i rozsiewania. W 2019 r. z tytułu zawartych umów wypłacono środki w kwocie **1.228** tys. zł.

Wypłaty środków zostały wstrzymane w listopadzie 2019 r. ze względu na wyczerpanie limitu krajowego pomocy publicznej de minimis w rolnictwie. Dalsze wypłaty będą kontynuowane w 2020 r. po zwolnieniu tego limitu.

IX.5. Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Budżet programu na lata 2019-2023 to **710** mln zł na finansowanie pożyczkowe. W 2019 r. podjęte zostały uchwały Zarządu Narodowego Funduszu o udzieleniu dofinansowania dla 14. wojewódzkich

funduszy na udostępnienie środków na udzielanie częściowo umarzalnych pożyczek w kwocie **665.732** tys. zł na realizację zadań w latach 2019-2023. Zawarto 7 umów na kwotę **391.960** tys. zł.

Wsparciem finansowym objęte jest zaopatrzenie w wodę i zagospodarowanie ścieków na obszarach poza aglomeracjami ujętymi w KPOŚK. W 2019 r. z tytułu zawartych umów nie dokonano wypłat środków.

X. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

X.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono przepływy środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną pochodzących z funduszy europejskich, które stanowiły główny obszar działalności Narodowego Funduszu w 2019 r.

W strukturze łącznej kwoty wydatkowanych środków, będących w dyspozycji lub obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, 52% ogółu środków, przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to przekazywane beneficjentom środki pochodzenia europejskiego (transfery środków europejskich) oraz różne formy współfinansowania tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały:

- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków ISPA/Funduszu 2000-2006;
- finansowanie przedsięwzięć z innych środków europejskich, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, przez niego obsługiwanych lub prowadzącego ich współfinansowanie;
- refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych.

W tabeli 12 przedstawiono wypłaty dla beneficjentów środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz i będących w jego dyspozycji.

Tabela 12 Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	2 439 639	3 176 624	3 018 470	95,0%	123,7%
	z tego:					
1.1	I oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki	343 165	335 820	416 694	124,1%	121,4%
	z tego:					
1.1.1	Poddziałanie 1.1.1	27 203	44 640	33 721	75,5%	124,0%
1.1.2	Działanie 1.2	296	8 250	43 319	525,1%	14 634,6%
1.1.3	Poddziałanie 1.3.1	64 253	38 930	94 336	242,3%	146,8%
1.1.4	Poddziałanie 1.3.2	3 724	7 500	35 969	479,6%	965,9%
1.1.5	Działanie 1.5	159 385	113 500	125 753	110,8%	78,9%
1.1.6	Poddziałanie 1.6.1	31 041	73 000	71 088	97,4%	229,0%
1.1.7	Poddziałanie 1.6.2	57 263	50 000	12 509	25,0%	21,8%
1.2	II oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	2 096 474	2 840 804	2 601 776	91,6%	124,1%
	z tego:					
1.2.1	Działanie 2.1	400 695	676 800	558 718	82,6%	139,4%
1.2.2	Działanie 2.2	54 338	100 765	69 007	68,5%	127,0%
1.2.3	Działanie 2.3	1 407 783	1 800 000	1 756 413	97,6%	124,8%
1.2.4	Działanie 2.4	22 912	50 739	36 270	71,5%	158,3%
1.2.5	Działanie 2.5	210 746	212 500	181 368	85,3%	86,1%
2	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	-47		-45	---	95,7%
	z tego:					
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	-47		-45	---	95,7%
3	Wsparcie Ministra środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 2) Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny rządu Królestwa Szwecji		126			---
4	Razem środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz (1+2+3)	2 439 592	3 176 750	3 018 425	95,0%	123,7%

X.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

X.2.1. Wstęp

Narodowy Fundusz zaangażowany jest we wdrażanie I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Zakres realizowanych zadań obejmuje głównie prowadzenie spraw dotyczących przygotowania oraz dokonywania oceny i wyboru projektów do dofinansowania ze środków Programu, zawieranie umów o dofinansowanie projektów, zarządzanie finansowe i rozliczanie projektów, prowadzenie kontroli projektów, przeciwdziałanie występowaniu i wykrywanie nieprawidłowości. Narodowy Fundusz realizuje też zadania informacyjne, promocyjne i edukacyjne oraz współpracuje w zakresie działań ewaluacyjnych.

W ramach PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla I osi priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” w zakresie:

- poddziałania 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;
- działania 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- poddziałania 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej;
- poddziałania 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;
- działania 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu;
- poddziałania 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji;
- poddziałania 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji.

Dodatkowo Narodowy Fundusz jest beneficjentem działania 1.3.3 w ramach którego realizowany jest Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

Poza tym, pełni funkcję Instytucji Wdrażającej również dla II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, w zakresie:

- działania 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska;
- działania 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi;
- działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
- działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna (wspólnie z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych – CKPŚ);
- działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego.

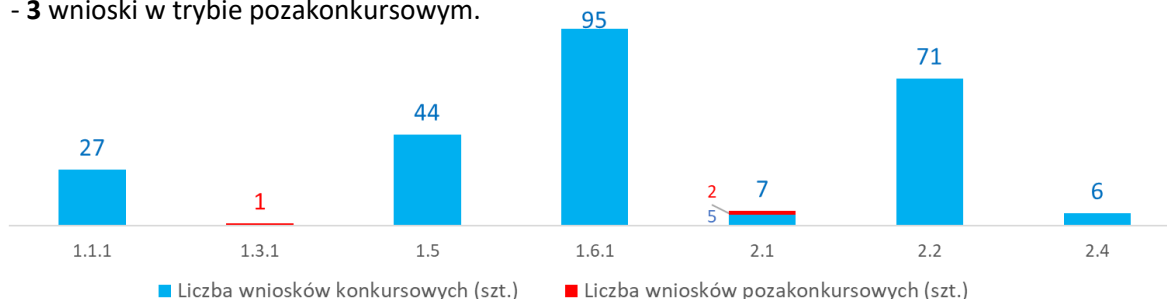
W celu pozyskania odpowiedniej liczby poprawnie przygotowanych wniosków o dofinansowanie i zapewnienia sprawnego wdrażania poszczególnych działań, Narodowy Fundusz prowadził w 2019 r. intensywne działania szkoleniowe i edukacyjne skierowane do wnioskodawców i beneficjentów PO IiŚ 2014-2020. Koncentrowały się one m.in. na zapewnieniu dostępu do informacji na stronie internetowej Narodowego Funduszu, organizowaniu dedykowanych poszczególnym poddziałaniom i działaniom konferencji i szkoleń, których zakres obejmował m.in. omówienie procedury i kryteriów wyboru przedsięwzięć, procedurę zawierania umów z wykonawcami, sposób wypełniania wniosku o dofinansowanie, działania mające na celu sprawną realizację i rozliczanie projektów. W 2019 r. Narodowy Fundusz zorganizował, łącznie dla wnioskodawców i beneficjentów PO IiŚ, 8 szkoleń z tego zakresu, w których uczestniczyło 493. osób. Efektem tych działań było złożenie przez wnioskodawców 251 wniosków na kwotę dofinansowania ze środków Unii Europejskiej sięgającą **2.186** mln zł.

Rysunek 4 Złożone w 2019 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO IiŚ 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.

Łącznie wpłynęło: **251** szt. wniosków z tego:

- **248** wniosków w trybie konkursowym (166 szt. dla I osi);

- **3** wnioski w trybie pozakonkursowym.

W tabeli 13 przedstawiono dane dotyczące zawartych umów w ramach PO IiŚ 2014-2020, wskazujące na stan wykorzystania dostępnych środków (alokacji) z tego instrumentu finansowego, natomiast szerszą charakterystykę poszczególnych działań i poddziałań zawarto w rozdziałach X.2.2 – X.2.11.

Tabela 13 Umowy zawarte w ramach PO liś 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2019 r.).

Poz.	Działanie/ Poddziałanie	Alokacja środków UE*		Liczba zawartych umów (szt.)		Kwota dofinansowania UE z umów zawartych (tys. zł)		Wykorzystanie alokacji środków UE na 31.12.2019 r. 8/4 (%)	Kwota wypłat środków UE z umów zawartych (tys. zł)		Koszt całkowity przedsięwzięć z umów zawartych (tys. zł)	
		tys. euro	tys. zł	w 2019 r.	narastająco na koniec 2019 r.	w 2019 r.	narastająco na koniec 2019 r.		w 2019 r.	narastająco na koniec 2019 r.	w 2019 r.	narastająco na koniec 2019 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I oś priorytetowa PO liś 2014-2020 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”											
1.1	1.1.1	142 500	614 517	-	13	-	168 911	27,5%	33 721	69 982	-	422 182
1.2	1.2	39 884	171 998	1	17	3 863	174 133	101,2%	43 319	42 986	6 336	303 498
1.3	1.3.1	431 484	1 860 732	103	269	316 715	1 682 615	90,4%	94 336	188 044	489 339	2 280 303
1.4	1.3.2	40 856	176 186	15	34	33 813	168 734	95,8%	35 969	39 402	51 073	255 879
1.5	1.5	282 987	1 220 351	19	93	141 755	1 032 799	84,6%	125 753	379 463	325 615	2 426 878
1.6	1.6.1	258 570	1 115 057	43	91	326 574	749 624	67,2%	71 088	120 005	894 347	1 972 752
1.7	1.6.2	62 328	268 784	-	26	-	266 340	99,1%	12 509	86 557	-	646 361
1.8	Razem I oś	1 258 609	5 427 625	181	543	822 720	4 243 156	78,2%	416 695	926 439	1 766 710	8 307 853
2	II oś priorytetowa PO liś 2014-2020 „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”											
2.1	2.1	920 267	3 968 561	27	77	501 762	3 759 755	94,7%	558 718	962 099	712 291	6 388 321
2.2	2.2	301 225	1 299 004	28	56	325 986	984 616	75,8%	69 007	118 303	787 554	1 963 171
2.3	2.3	1 899 148	8 189 886	-	357	-	8 107 717	99,0%	1 756 413	3 507 422	-	15 888 116
2.4	2.4 **	136 000	338 010	2	68	9 388	334 657	99,0%	36 270	71 031	11 045	439 868
2.5	2.5	251 534	1 084 713	17	170	130 691	1 023 952	94,4%	181 368	384 366	170 101	1 429 875
2.6	Razem II oś	3 508 174	14 880 174	74	728	967 827	14 210 697	95,5%	2 601 776	5 043 221	1 680 991	26 109 351
3	Razem I i II oś	4 766 783	20 307 799	255	1 271	1 790 547	18 453 853	90,9%	3 018 471	5 969 660	3 447 701	34 417 204

* - Dane na podstawie kursu EUR/PLN Komisji Europejskiej na marzec 2020 r. 1 euro = 4,3124 zł

** - Alokacja środków UE prezentowana w PLN dotyczy tylko Narodowego Funduszu (w EUR łącznie z CKPŚ). W wykonaniu przedstawiono tylko kwoty umów i wypłat przedsięwzięć prowadzonych przez Narodowy Fundusz.

W tabeli nie zaprezentowano umów które do końca 2019 r. uległy rozwiązaniu.

X.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

X.2.2.1. Poddziałanie 1.1.1 – Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

W ramach poddziałania wsparcie skierowane jest na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Rodzaje projektów w obszarze odnawialnych źródeł energii, wynikają z Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Efektem poddziałania ma być wypełnienie zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Poddziałanie objęte jest zasadami pomocy publicznej.

Dla poddziałania 1.1.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2019 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 200 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 27 wniosków na kwotę dofinansowania UE **424.937** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.043.772** tys. zł.

W 2019 r. w ramach poddziałania 1.1.1 nie zawierano umów o dofinansowanie, dokonano jednak certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **73.130** tys. zł oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **33.721** tys. zł, co stanowi 75,5% planu (poz. 1.1.1 tabeli 12). Na niepełne wykonanie wypłat wpłynęło przesunięcie terminów realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć.

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiło rozliczenie żadnego z realizowanych projektów, co oznacza że efekty ekologiczne lub rzeczowe w

ramach tego poddziałania będą osiągnęte i ewidencjonowane w kolejnych okresach.

X.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Celem działania jest przebudowa lub wymiana urządzeń i instalacji technologicznych, energetycznych oraz oświetlenia budynków, hal produkcyjnych i terenu przedsiębiorstw, a także elementów (lub całych) ciągów transportowych mediów (ciepło, chłód, woda, gaz ziemny, sprężone powietrze, powietrze wentylacyjne, energia elektryczna) oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych skutkujących oszczędnością w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepło lub chłód. Wsparcie kierowane jest do dużych przedsiębiorstw w zakresie zastosowania rozwiązań przyczyniających się do optymalizacji gospodarowania energią oraz zwiększenia efektywności energetycznej, w tym wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowym efektem realizacji działania będzie poprawa bezpieczeństwa dostaw energii oraz środowiskowego wizerunku przedsiębiorstw.

Dla działania 1.2 przewidziano dofinansowanie w formie zwrotnej oraz konkursowy tryb wyboru projektów. W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono naborów.

W 2019 r. w ramach działania 1.2 zawarto 1 umowę o dofinansowanie przedsięwzięcia „Modernizacja energetyczna zakładu przemysłowego Forest Gorlice Sp. z o.o.” o kwocie dofinansowania UE **3.863** tys. zł i wartości kosztorysowej **6.336** tys. zł (poz. 1.2 tabeli 13).

W 2019 r. w ramach działania 1.2 dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **49.607** tys. zł i wydatkowano **43.319** tys. zł, co ponad czterokrotnie przekracza wielkość planowaną na 2019 r. w kwocie **8.250** tys. zł (poz. 1.1.2 tabeli 12). Przekroczenie planu wynika z przyspieszenia realizacji strategicznego w tym działaniu projektu "Poprawa efektywności energetycznej w JSW KOKS S.A." W IV kwartale 2019 r. udzielono zaliczki oraz rozliczono wnioski o płatność na znaczne kwoty dla tego projektu (dofinansowanie UE tego projektu wynoszące **134.000** tys. zł jest kwotowo najwyższe spośród wszystkich projektów I osi POIiŚ wdrażanych przez Narodowy Fundusz).

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 1.2 rozliczono 2 projekty (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **4.117** tys. zł przy wartości całkowitej **24.106** tys. zł na:

- „Modernizację układu pomp wody sieciowej w PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia Kielce” – **1.050** tys. zł;
- „Głęboką termomodernizację budynku biurowego w Poznaniu dla spółki Shiraz Sp. z o.o. Sp. Komandytowo-Akcyjna” – **3.067** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 1.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	1	0,1
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	1	2
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	-	1
4	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	-	2,2
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	0,1	1,2
6	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	-	6,5
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	4	13,8

X.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

X.2.4.1. Poddziałanie 1.3.1 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Wsparcie w poddziałaniu skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji, w wyniku którego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną. Przez instalacje rozumie się instalacje: ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia.

Dla poddziałania 1.3.1 przewidziano tryb konkursowy, jak i nabór organizowany w trybie pozakonkursowym.

W ramach naboru prowadzonego w trybie pozakonkursowym w 2019 r. złożony został wniosek Centralnego Szpitala Klinicznego MSWiA w Warszawie na przedsięwzięcie dotyczące poprawy efektywności energetycznej w budynkach szpitala na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **48.499** tys. zł i wartości kosztorysowej **52.207** tys. zł.

W 2019 r. w ramach poddziałania 1.3.1 zawarto 103 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **316.715** tys. zł. i wartości kosztorysowej **489.339** tys. zł (poz. 1.3 tabeli 13). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii budynków Zakładu Karnego we Wronkach” – **18.562** tys. zł;
- „Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Centrum Onkologii - Instytutu im. Marii Skłodowskiej – Curie w Warszawie” – **13.865** tys. zł;
- „Przebudowa i budowa kotłowni na paliwo gazowe z budową sieci C.O., C.W.U. i sieci gazowej na terenie kompleksu wojskowego wraz z podłączeniem do miejskiej sieci gazowej w Żaganiu” umowa zawarta z Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Zielonej Górze – **13.762** tys. zł.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **384.379** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **94.336** tys. zł z planowanych **38.930** tys. zł, co stanowi 242% planu (poz. 1.1.3 tabeli 12). Przekroczenie planu wynika z tego, że duża część przedsięwzięć weszła w fazę realizacyjną, Beneficjenci po okresie wyłaniania wykonawców przystąpili do realizacji najbardziej kosztownych zadań budowlanych, co spowodowało zwiększone wnioski beneficjentów o wypłaty (w tym zaliczki), co wpłynęło na wielkość wypłat.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO IIŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	0,83	0,95
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	1,84	0,47
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	237	70
4	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	73	11
5	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	744,7	174,4
6	Spadek emisji pyłów	tys. Mg/rok	1,3	-
7	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	35,6	10
8	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	374,2	89,6
9	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	496,7	-

X.2.4.2. Poddziałanie 1.3.2 – Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

W poddziałaniu 1.3.2 wsparcie skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na:

- ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi;
- wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji (ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia);

w wyniku czego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną.

Dla poddziałania 1.3.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów, ale w okresie sprawozdawczym nie ogłoszono naborów.

W 2019 r. podpisano 15 umów na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **33.813** tys. zł, przy koszcie całkowitym w wysokości **51.073** tys. zł (poz. 1.4 tabeli 13).

Największe dofinansowanie ze środków UE w 2019 r. otrzymały następujące projekty:

- „Termomodernizacja 8 budynków mieszkalnych w Spółdzielni Mieszkaniowej Student w Szczecinie” – **5.678** tys. zł;
- „Głęboka termomodernizacja budynków mieszkalnych Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej” – **3.655** tys. zł;

- „Kompleksowa termomodernizacja dziewięciu budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Spółdzielni Mieszkaniowej „Budowlani” w Bartoszycach” – **3.602** tys. zł.

W ramach poddziałania w 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **45.086** tys. zł. Wartość wypłaconego dofinansowania na rzecz beneficjentów wyniosła **35.969** tys. zł z planowanych **7.500** tys. zł, co stanowi 480% wielkości planowanej (poz. 1.1.4 tabeli 12). Przekroczenie planu wynika z faktu znacznego przyrostu wnioskowania o płatność z umów zawartych w latach 2017 i 2018. Beneficjenci po okresie wyłaniania wykonawców przystąpili do realizacji najbardziej kosztownych zadań budowlanych, w związku z czym w 2019 roku składanych było więcej wniosków o płatność i na wyższe kwoty.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.3.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	0,23	-
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	0,94	-
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	58	-
4	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	186,5	-
5	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	27	-
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	4,8	-
7	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys.GJ/rok	48	-
8	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	53,8	-

X.2.4.3. Poddziałanie 1.3.3 – Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

W ramach poddziałania, z alokacją środków wynoszącą 30 mln euro, Narodowy Fundusz wraz z Partnerami do których należy 15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urząd Marszałkowski w Lublinie tworzą Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE tzw. „Doradztwo Energetyczne”. Oparte jest ono o strukturę doradców świadczących usługi z poziomu regionalnego.

Celem Projektu jest promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Zadanie realizowane jest poprzez prace nad zwiększeniem świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej lub planów działań na rzecz zrównoważonej energii (PGN/SEAP), wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE, w tym stymulowanie przygotowania projektów w ramach: poddziałania 1.1.1, działania 1.2, oraz poddziałań 1.3.1 i 1.3.2. W ramach Projektu utworzono sieć

doświadczonych doradców, którzy realizują działania doradcze w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w tym efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy jakości powietrza na terenie całego kraju.

W ramach realizacji Projektu odbywają się przepływy środków dla Partnerów Projektu dotyczące refundacji poniesionych kosztów jego realizacji. W 2019 r. wypłacono na ten cel **9.976** tys. zł, co stanowi blisko 70% wielkości planowanej na **14.343** tys. zł (poz. 1.1.13 tabeli 27). Występujące odchylenie od wielkości planowanej jest efektem urealnienia harmonogramu realizacji Projektu wynikającego ze zgłaszanych potrzeb refundacji poniesionych kosztów i przesunięcia części płatności uzyskanych środków z dotacji budżetu państwa na 2019 r.

W ramach wykonania rzeczowej umowy o dofinansowanie podpisanej w dniu 3 marca 2016 r. w 2019 r. roku:

- oceniono łącznie 33 plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN) dokonano 164 aktualizacji PGN, dla których wydano zaświadczenia o pozytywnej weryfikacji;
- objęto wsparciem doradczym 238 przyjaznych środowisku nowoczesnych inwestycji, efektywnych energetycznie, ekonomicznie i ekologicznie;
- łącznie zorganizowano 813 działań informacyjno-promocyjnych i 588 działań edukacyjno-szkoleniowych;
- udzielono 22 679 konsultacji z zakresu tematycznego Projektu.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych:

- wyemitowano 34 audycje telewizyjne i radiowe;
- opublikowano 11 informacji prasowych;
- zorganizowano 112 konferencji;
- przedstawiciele Partnera Wiodącego oraz Partnerów Projektu wzięli udział w 318 imprezach masowych (konferencje branżowe);
- dzięki licznym publikacjom, liczba odwiedzin portalu informacyjnego oraz kanału tematycznego w serwisie internetowym YouTube wyniosła 266.185 odsłon.

Organizacja konferencji, udział w wydarzeniach organizowanych przez Partnera Wiodącego i Partnerów, wystąpienia i prezentacje na ogólnokrajowych i regionalnych konferencjach cieszyły się dużym zainteresowaniem odbiorców, są skutecznym sposobem dostarczania informacji oraz równego wsparcia dla grupy odbiorców Projektu.

Upowszechnianie wiedzy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej wraz z informacją o korzyściach zdrowotnych, środowiskowych i społecznych przyczyniło się do większego zainteresowania inwestycjami w Polsce w zakresie działań Projektu, na które dofinansowanie mogli inwestorzy uzyskać szczególnie w ramach PO LiŚ 2014-2020, RPO i krajowych źródeł finansowania.

W ramach rekomendacji Ministerstwa Środowiska, kontynuowana była współpraca z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotycząca przyjętego w dniu 17 stycznia 2017 r. przez Radę Ministrów Programu „Czyste Powietrze”. Doradcy energetyczni zrealizowali w 2019 r. cykl 64. szkoleń dla 1.393. pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej. Zakres tematyczny przeprowadzonych szkoleń obejmował takie zagadnienia jak poprawa jakości powietrza, termomodernizacja budynków mieszkalnych, ciepło systemowe, odnawialne źródła energii w sektorze mieszkaniowym, zasady prawidłowego użytkowania mieszkań i domów w zakresie mikroklimatu, racjonalne wykorzystanie energii cieplnej i elektrycznej (zaprezentowano przykłady prawidłowego i nieprawidłowego użytkowania energii), możliwości dofinansowania przedsięwzięć w zakresie EE i OZE w budownictwie indywidualnym.

łącznie w latach 2017-2019 przeprowadzono 201 szkoleń dla 4.533. pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej w całej Polsce, tym samym wyczerpując zapotrzebowanie na tego rodzaju szkolenia.

W I i II kwartale 2019 r. Doradcy Energetyczni przeprowadzili również szereg spotkań w formie bezpłatnych warsztatów szkoleniowych dotyczących Programu priorytetowego „Czyste Powietrze” dla pracowników samorządów terytorialnych. Celem tych szkoleń było przybliżenie pracownikom powiatów i gmin zagadnień z zakresu prawidłowego aplikowania o środki oraz aspektów technicznych, związanych z realizacją działań w ramach Programu „Czyste Powietrze”. łącznie w warsztatach szkoleniowych wzięło udział 2.873. pracowników urzędów gmin i powiatów z całej Polski.

X.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

W ramach niniejszego działania wspierana jest poprawa efektywności przesyłu i dystrybucji ciepła do istniejących odbiorców w szczególności poprzez modernizację i przebudowę sieci ciepłowniczych oraz likwidację zbiorowych i indywidualnych źródeł tzw. „niskiej emisji”, w tym w budynkach mieszkalnych poprzez podłączenie ich do efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, czyli zmniejszenie niskiej emisji na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia pyłu PM10.

Dla działania 1.5 przewidziano wybór projektów w trybie konkursowym, jak i w trybie pozakonkursowym. W trybie pozakonkursowym w 2019 r. nabór nie był organizowany.

W 2019 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 100 mln zł wpłynęły do Narodowego Funduszu 44 wnioski na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **245.262** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **542.143** tys. zł.

W 2019 r. w ramach działania 1.5 zawarto 19 umów (po uwzględnieniu umów rozwiązanych) o łącznej kwocie dofinansowania UE **141.755** tys. zł. i wartości kosztorysowej **325.615** tys. zł (poz. 1.5 tabeli 13). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Przebudowa sieci ciepłowniczej we Wrocławiu celem ograniczenia strat na przesyśle oraz emisji dwutlenku węgla i pyłów - Etap II” umowa zawarta z Fortum Power And Heat Polska sp. z o.o. z Wrocławia – **19.980** tys. zł;
- „Przebudowa sieci ciepłowniczej w Płocku celem ograniczenia strat na przesyśle oraz emisji CO₂ i pyłów” – umowa zawarta z Fortum Power And Heat Polska Sp. z o.o. z Wrocławia – **16.939** tys. zł;
- „Modernizacja i rozbudowa efektywnej sieci ciepłowniczej w Poznaniu” – **15.263** tys. zł.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **371.730** tys. zł. Wypłacone zostało również dofinansowanie w ramach działania ze środków europejskich w kwocie **125.753** tys. zł z planowanych **113.500** tys. zł, co stanowi 110% planu (poz. 1.1.5 tabeli 12).

Przekroczenie planu wynika ze zwiększonego zapotrzebowania na zaliczki, co pozytywnie wpływa na realizację rocznej prognozy certyfikacji, oraz zobowiązań w zakresie celów wynikających z Ram Wykonania.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 17.

Tabela 17 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 1.5 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	23,86	0,27
2	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	80,11	-
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	19	-
4	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	5,32	-
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	30	0,1
6	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	302,7	0,7

X.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

X.2.6.1. Poddziałanie 1.6.1 – Źródła wysokosprawnej kogeneracji

W ramach poddziałania 1.6.1. związanego z wysokosprawnym wytwarzaniem energii wsparcie skierowane jest na budowę nowych lub zwiększenie mocy (w wyniku rozbudowy lub przebudowy) istniejących jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach kogeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej powyżej 1 MW.

W ramach poddziałania 1.6.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2019 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 200 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 95 wniosków na kwotę dofinansowania UE **668.947** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.538.989** tys. zł.

W 2019 r. w ramach poddziałania 1.6.1 zawarto 43 umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **326.574** tys. zł i wartości kosztorysowej **894.347** tys. zł (poz. 1.6 tabeli 13). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa bloku energetycznego zasilanego biomasą w MEGATEM EC-LUBLIN Sp. z o.o.” – **41.865** tys. zł;
- „Budowa instalacji wysokosprawnej kogeneracji opalanej biomasą w firmie SYLVA Sp. z o.o. w miejscowości Wiele woj. pomorskie” – **38.157** tys. zł;
- „Budowa źródła kogeneracyjnego przy kotłowni rejonowej KR-Zachód w Pile” – **18.476** tys. zł.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **139.493** tys. zł. Wypłacone dofinansowanie ze środków europejskich wyniosło **71.088** tys. zł przy kwocie planowanej **73.000** tys. zł, co stanowi 97,4% planu (poz. 1.1.6 tabeli 12).

W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) dla 5. projektów na kwotę dofinansowania UE **17.335** tys. zł., przy koszcie przedsięwzięć **51.153** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	159,16	16,85
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	76,62	15,75
3	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	108,40	-
4	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	22,06	-
5	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	szt.	2	-
6	Liczba przedsięwzięć otrzymujących wsparcie	szt.	42	5
7	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	szt.	10	1
8	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	szt.	55	5
9	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	817,1	38,1
10	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	2 878,7	12

X.2.6.2. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

W ramach tego poddziałania wsparcie skierowane jest na budowę sieci ciepłowniczej lub sieci chłodu (oraz przyłączy) głównie na cele komunalno-bytowe.

W ramach poddziałania 1.6.2 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy. W 2019 r. nie był prowadzony nabór na wnioski o dofinansowanie w tym poddziałaniu. W 2019 r. w ramach poddziałania 1.6.2 nie podpisywano umów o dofinansowanie.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **88.510** tys. zł. Wypłacone zostało również dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w kwocie **12.509** tys. zł z planowanych **50.000** tys. zł, co stanowi 25% planu (poz. 1.1.7 tabeli 12). Niewykonanie planu spowodowane jest przeszacowaniem zaplanowanych na 2019 r. wydatków. Doświadczenie wskazuje na wolniejsze tempo realizacji projektów tego poddziałania.

X.2.7. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Celem tego działania jest zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii. Realizowane zadania nakierowane są na wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona, tj. powodzi i suszy oraz reagowania na nie.

W ramach działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020 stosowany jest głównie pozakonkursowy tryb wyboru projektów, jedynie dla projektów dotyczących systemu gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich obowiązuje tryb konkursowy.

W 2019 r. w ramach naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym prowadzonym od października do listopada (budżet 60 mln zł) wpłynęły 4 wnioski na kwotę dofinansowania UE **67.005** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **98.093** tys. zł. W trybie pozakonkursowym złożono

w Narodowym Funduszu 2 wnioski na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **28.985** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **34.100** tys. zł.

W 2019 r. zawarto 27 umów w ramach działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020 o wartości dofinansowania ze środków UE **501.762** tys. zł i wartości kosztorysowej **712.291** tys. zł (poz. 2.1 tabeli 13).

Dofinansowanie ze środków UE otrzymały następujące projekty:

- „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym” – **55.250** tys. zł;
- „Uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi na obszarze Aglomeracji Zielona Góra - Etap I” – **44.266** tys. zł;
- „Odtworzenie ciągłości ekologicznej Wisły i dolnych odcinków rzek Soły i Skawy” – **37.672** tys. zł.

Certyfikacja w części wydatków kwalifikowalnych wyniosła w 2019 r. **846.343** tys. zł. W 2019 r. wypłacono **558.718** tys. zł. ze środków UE na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi z planowanych **676.800** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 12), co stanowi 82,6% wielkości planowanej. Niewykonanie planu wynika ze zmian w harmonogramach realizacji projektów będących skutkiem m.in. trudnego procesu realizacji inwestycji oraz problemów we współpracy z wykonawcami robót (włącznie z ogłoszeniem przez nich upadłości).

W 2019 r. w ramach działania 2.1 rozliczono 4 projekty (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **42.243** tys. zł przy wartości całkowitej **56.080** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Objętość retencjonowanej wody	tys. m ³	423,6	-
2	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m ³	142,5	20,5
3	Długość wybudowanej, przebudowanej, wyremontowanej kanalizacji deszczowej	km	103,6	2,6

X.2.8. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi

Celem działania jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu. Zostaje to osiągnięte dzięki racjonalizacji systemu gospodarki odpadami (w tym m.in. dzięki zapewnieniu właściwej infrastruktury do zagospodarowywania odpadów). W ramach działania wspierany jest, przede wszystkim, rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie zagospodarowania odpadów przez składowanie, metodami sprzyjającymi praktycznemu zastosowaniu hierarchii sposobu postępowania z odpadami.

W ramach działania 2.2 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym.

W 2019 r. w ramach ogłoszonych trzech naborów wniosków wpłynęło 71 wniosków na kwotę dofinansowania UE sięgającą **678.750** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.219.819** tys. zł.

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 2.2 zawarto 28 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **325.986** tys. zł i wartości kosztorysowej **787.554** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 13). Przedsięwzięcia, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa instalacji termicznego przekształcania frakcji energetycznej z odpadów pochodzących z odpadów komunalnych, z odzyskiem energii elektrycznej i ciepłej wraz z infrastrukturą towarzyszącą” – **172.405** tys. zł;
- „Budowa, rozbudowa i modernizacja ZUOK w Płoszowie” – **23.939** tys. zł;
- „Modernizacja sortowni odpadów w Zakładzie Utylizacyjnym w Gdańsku” – **16.426** tys. zł.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **93.386** tys. zł. oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **69.007** tys. zł z planowanego **100.765** tys. zł (poz. 1.2.2 tabeli 12). Wykonanie planu w 68,5% związane jest z przesuwaniem terminów realizacji zadań wynikającym m.in. z nieskutecznych rozstrzygnięć przetargowych spowodowanych wzrostem cen ofertowych ponad zaplanowane wydatki. W przypadku niektórych projektów spalarniowych trwa jeszcze procedura notyfikacji pomocy publicznej w Komisji Europejskiej.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 8 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **17.018** tys. zł przy wartości całkowitej **24.586** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	tys. Mg/rok	21	-
2	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	tys. osób	27	-
3	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	tys. osób	3 906	476
4	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	517	-
5	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	47	9
6	Liczba wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	8	1

X.2.9. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

Celem działania jest zwiększenie liczby ludności korzystającej z ulepszanego systemu oczyszczania ścieków komunalnych, zapewniającego podwyższone usunięcie biogenów. Zostanie to osiągnięte dzięki dokończeniu budowy systemów gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Realizacja działania pozwoli tym samym na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej oraz przyczyni się do ochrony i zachowania stanu ekologicznego wód Bałtyku i zapobiegania zanieczyszczeniu wód powierzchniowych w Polsce.

W ramach działania 2.3 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym. W 2019 r. nie prowadzono jednak naborów wniosków o dofinansowanie ze względu na brak limitu środków umożliwiającego ogłoszenie kolejnego naboru. Nie zawierano również nowych umów o dofinansowanie.

Certyfikacja wydatków w części wydatków kwalifikowalnych w 2019 r. wyniosła **1.951.364** tys. zł, a wypłaty dofinansowania UE sięgnęły **1.756.413** tys. zł z planowanych **1.800.000** tys. zł, co stanowi 97,6% planu (poz. 1.2.3 tabeli 12). Na wykonanie planu wypłaty wpłynęły zmiany w harmonogramach realizacji projektów wynikające m.in. z konieczności powtórzenia postępowań przetargowych w związku z przekroczeniami ich budżetów.

W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) 48. projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **275.649** tys. zł i koszcie **531.641** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane w wyniku realizacji umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.3 PO liŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej, przebudowanej, wyremontowanej kanalizacji sanitarnej	km	-	320,5
2	Długość wybudowanej, przebudowanej sieci wodociągowej	km	-	36,6
3	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych wspartych w zakresie przeróbki/zagospodarowania osadów ściekowych	szt.	-	11
4	Liczba wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	-	24
5	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	szt.	-	9
6	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	tys. RLM	-	68,4
7	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	tys. osób	-	2,6
8	Liczba nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej, którzy przyłączyli się do sieci w wyniku realizacji projektu	tys. RLM	-	7,4
9	Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu	tys. RLM	-	57,5

X.2.10. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów służących ochronie przyrody. Jest to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie odsetka obszarów Natura 2000 objętych planami zarządzania oraz zwiększenie powierzchni siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony.

Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą dla wszystkich typów projektów, poza działaniami o charakterze dobrych praktyk, związanymi z ochroną zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych (podtyp projektu 2.4.1a) i działaniami skierowanymi na zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych o zasięgu lokalnym i regionalnym mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu (podtyp projektu 2.4.2a) – dla których Instytucją Wdrażającą jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

W ramach działania 2.4 PO liŚ 2014-2020 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy w ramach którego nie wpłynęły żadne wnioski.

W 2019 r. w wyniku naboru konkursowego wpłynęło 6 wniosków na kwotę dofinansowania UE **12.917** tys. zł i wartości kosztorysowej projektów **15.465** tys. zł.

W 2019 r. zawarto 2 umowy o wartości dofinansowania ze środków UE **9.388** tys. zł. i wartości kosztorysowej **11.045** tys. zł (poz. 2.4 tabeli 13) na dofinansowanie:

- „Aktualizacji projektu Planu Ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego oraz planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLC 140001 Puszcza Kampinoska, z wykonaniem operatu ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych” – **7.294** tys. zł;
- „Wykonania operatów ochrony ekosystemów Karkonoskiego Parku Narodowego” – **2.094** tys. zł.

W 2019 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **54.244** tys. zł. W ramach działania 2.4 wypłacono **36.270** tys. zł na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi, z planowanych **50.739** tys. zł (poz. 1.2.4 tabeli 12). Wykonanie planu wypłat w 71,5% wynika z przedłużających się procedur wyłaniania wykonawców, zejściem z placu budowy wykonawcy jednego z największych zadań oraz rozwiązania 3. umów.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 22.

Tabela 22 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.4 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	3	-
2	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	mln osób	-	2,4
3	Liczba parków narodowych, w których wsparto ośrodki edukacji ekologicznej	szt.	-	4
4	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną	szt.	-	7

X.2.11. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego

Celem działania jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w miastach. Jest to osiągnięte dzięki zwiększeniu powierzchni terenów zieleni w miastach (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji bądź remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych działalnością człowieka. Dofinansowanie skierowane jest na wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz na inwentaryzację terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

Projekty w ramach działania 2.5 wybierane są tylko w trybie konkursowym. W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono jednak nowych naborów wniosków o dofinansowanie.

W 2019 r. podpisano 17 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE **130.691** tys. zł i wartości kosztorysowej **170.101** tys. zł (poz. 2.5 tabeli 13). Najwyższe dofinansowanie ze środków UE uzyskały następujące projekty:

- „Kompleksowa rekultywacja jezior: Mielenko, Karczemne, Klasztorne Małe i Klasztorne Duże w Kartuzach” – **44.741** tys. zł;
- „Rekultywacja i remediacja zbiornika wodnego w Sielpi wraz z budową infrastruktury dla udostępnienia zieleni” – **12.939** tys. zł;
- „Rozwój terenów zieleni poprzez zagospodarowanie terenu Kamionki Piast w Opolu” – **9.396** tys. zł.

W 2019 r. w ramach poddziałania 2.5 dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **217.434** tys. zł. Wypłaty dofinansowania UE wyniosły **181.368** tys. zł, z planowanych **212.500** tys. zł (poz. 1.2.5 tabeli 12). Wykonanie planu w 85,3% wynika z opóźnień w realizacji inwestycji, m.in. z powodu niekorzystnych rozstrzygnięć przetargowych. Znaczącym modyfikacjom uległy harmonogramy większych projektów, o dużej kwocie wkładu unijnego (głównie dotyczących remediacji terenów zanieczyszczonych, rekultywacji zbiorników). Zaangażowanie środków europejskich w ramach tych przedsięwzięć stanowi ok. 30% wartości całkowitego udzielonego dofinansowania w działaniu 2.5. Pierwotnie planowane wypłaty na kwotę kilkadziesiąt milionów złotych nie zostały zrealizowane.

W 2019 r. rozliczono 32 projekty (zatwierdzono wnioski o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **86.484** tys. zł i koszcie całkowitym **148.535** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2019 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2019 r. przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.5 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów	ha	37,2	79,1
2	Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów	ha	187,4	-

X.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy

W 2019 r. działania Narodowego Funduszu w zakresie środowiskowych programów operacyjnych Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego dotyczyły perspektywy na lata 2009-2014 oraz na lata 2014-2021.

W ramach perspektywy rozpoczynającej się w 2009 r. przygotowane zostały raporty końcowe rozliczające, podsumowujące i zamykające realizację trzech Programów Operacyjnych:

- Program Operacyjny PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” – alokacja **20.315** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 372 tys. euro) w ramach której w całym okresie wdrażania zawarto 71 umów na kwotę **81.962** tys. zł, zaś wypłaty realizowane przez Narodowy Fundusz (inne niż dla państwowych jednostek budżetowych) wyniosły łącznie **76.080** tys. zł.
- Program Operacyjny PL03 „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych” – alokacja **14.282** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 264 tys. euro). W ramach Programu PL03 zawarto 10 umów na kwotę **58.278,4** tys. zł, zaś wypłaty realizowane przez Narodowy Fundusz wyniosły **6.822** tys. zł;
- Program Operacyjny PL04 „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” – alokacja **142.292** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej

6.932 tys. euro).¹ W ramach Programu PL04 zawarto 138 umów na kwotę **546.297** tys. zł. łącznie na koniec 2019 r. wypłacono, po uwzględnieniu zwrotów, **536.335** tys. zł. W 2019 r. odnotowano zwrot środków europejskich tego programu na kwotę **45** tys. zł (poz. 2 tabeli 12).

W tabeli 24 przedstawiono osiągnięte efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2019 r.

Tabela 24 Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów zakończonych w 2019 r.

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ograniczenie emisji lub uniknięta emisja dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	-	11,8
2	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	tys. Mg/rok	-	0,7
3	Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	-	0,5

W ramach perspektywy finansowej MF EOG i NMF 2014-2021 Operator Programu (Ministerstwo Środowiska przy pomocy NFOŚiGW) prowadził prace polegające na programowaniu kierunków wsparcia w programie *Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu* oraz prowadził negocjacje z Darczyńcami (Biurem Mechanizmów Finansowych oraz Parterami programu: Norweską Agencją Środowiska (NEA), Norweską Dyrekcją ds. Zasobów Wodnych i Energii (NVE) oraz Krajową Agencją ds. Energii Islandii (OS)) zmierzające do powstania jednolitej, akceptowalnej przez obie strony Koncepcji Programu.

Program Operacyjny *Środowisko, energia i zmiany klimatu* obejmuje następujące trzy obszary programowe:

- Środowisko naturalne i ekosystemy – alokacja **14.024** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **11.920** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **2.104** tys. euro); Celem obszaru programowego jest poprawa statusu środowiskowego ekosystemów.
- Łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany – alokacja **29.605** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **25.164** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **4.441** tys. euro). Celem obszaru programowego jest łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany.
- Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne – alokacja **112.188** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **95.360** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **16.828** tys. euro). Celem obszaru programowego jest energia niskoemisyjna i poprawa bezpieczeństwa dostaw energii.

Dodatkowo **900** tys. euro zostało alokowane na Fundusz Współpracy Dwustronnej (FWD) na poziomie Programu oraz **8.888** tys. euro na Koszty zarządzania.

W grudniu 2019 r. został ogłoszony pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu nawiązywanie lub wzmacnianie kontaktów dwustronnych pomiędzy podmiotami z Polski i podmiotami z Państw-Darczyńców w ramach FWD, wnioski na te przedsięwzięcia będą składane od 10 stycznia 2020 r. Zakres przedmiotowy Projektów bilateralnych polegać może na udziale lub organizacji wizyt studyjnych, konferencji, warsztatów i seminariów, które przyczynią się do nawiązywania lub wzmacniania kontaktów dwustronnych pomiędzy podmiotami z Polski i podmiotami z Państw-Darczyńców.

¹ alokacje dla rezultatów środowiskowych i Funduszu Współpracy Dwustronnej

X.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Narodowy Fundusz pełnił rolę Instytucji Wdrażającej (IW) w ramach PO IiŚ 2007-2013 dla:

- I osi priorytetowej – Gospodarka wodno-ściekowa;
- II osi priorytetowej – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- III osi priorytetowej – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- IV osi priorytetowej – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- działań 9.1, 9.2 i 9.3 osi priorytetowej IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna.

W przypadku I i II osi priorytetowej Narodowy Fundusz był jedną z 17. instytucji wdrażających. Zadania IW zostały również powierzone wojewódzkim funduszom ochrony środowiska.

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Narodowy Fundusz nadzorował 1.142 zrealizowane projekty, o wartości całkowitej wynoszącej **32.849.600** tys. zł., przy dofinansowaniu UE w kwocie **15.385.440** tys. zł (szczegóły tabela 25).

Tabela 25 Umowy zrealizowane w ramach PO IiŚ 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2019 r.) – kwoty w tys. zł

Poz.	Priorytet	Liczba umów zawartych przez NFOŚiGW	Wartość całkowita projektów	Wartość wydatków kwalifikowanych	Kwota dofinansowania UE umów
1	2	3	4	5	6
1	I Gospodarka wodno-ściekowa	91	14 560 200	8 887 962	7 554 760
2	II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	24	4 808 687	3 268 869	2 762 206
3	III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowisk	25	3 540 466	3 004 475	2 589 612
4	IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowisk	231	6 890 117	4 672 135	1 000 125
5	IX Wysokosprawne wytwarzanie energii, efektywna dystrybucja energii, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	771	3 050 130	1 947 407	1 478 737
6	Razem	1 142	32 849 600	21 780 848	15 385 440

Wartość całkowita projektów na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową, pozostałe dane na podstawie potwierdzeń kwalifikowalności wydatków.

Okres kwalifikowania wydatków w ramach PO IiŚ 2007-2013 trwał od 1.01.2007 r. do 31.12.2015 r., a program został zamknięty ostatecznie w 2017 r. (perspektywa zakończona). Łączna kwota wypłat dla beneficjentów, których obsługę w zakresie wypłat prowadził Narodowy Fundusz (jednostki inne niż państwowe jednostki budżetowe) wyniosła **13.746.427** tys. zł., przy czym w 2019 r. wypłaty środków europejskich już nie następowały.

W 2019 r. kontynuowane było jednak współfinansowanie przez Narodowy Fundusz przedsięwzięć w następującym zakresie:

- w ramach I osi priorytetowej wypłacono **17.989** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – plan **15.000** tys. zł – realizacja planu 120% (poz. 1.1.2.1 tabeli 31);
- w ramach IV osi priorytetowej PO IiŚ Narodowy Fundusz wypłacił w 2019 r. ze środków własnych **13** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przy planie w kwocie **13** tys. zł – realizacja planu w 100% (poz. 1.1.2.2 tabeli 31);
- na współfinansowanie w ramach IX osi priorytetowej PO IiŚ Narodowy Fundusz wypłacił w 2019 r. ze środków własnych **43** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przy planie w kwocie **43** tys. zł – realizacja planu w 100% (poz. 1.1.2.3 tabeli 30).

X.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)

Projekty ISPA/Fundusz Spójności to 90 projektów, z tego 88 inwestycyjnych i 2 dotyczące pomocy technicznej.

Projekty inwestycyjne dotyczą:

- gospodarki wodno-ściekowej – 79 szt.;
- gospodarki odpadami – 8 szt.;
- ochrony atmosfery – 1 szt.

Suma wydatków kwalifikowanych dla 90. projektów to **4.287.215** tys. euro, a łączna kwota przyznanego dofinansowania ze środków Unii Europejskiej to **2.850.517** tys. euro.

Na koniec 2019 r. stan realizacji projektów ISPA/Funduszu Spójności przedstawiał się następująco:

- liczba projektów zakończonych – **90**;
- liczba projektów pozostająca do rozliczenia z budżetem państwa – **1** (Oczyszczanie ścieków w Grudziądzu);
- w 2019 r. płatności ze środków Komisji Europejskiej nie były już dokonywane (perspektywa zakończona);
- współfinansowanie projektów ISPA/Funduszu Spójności ze środków Narodowego Funduszu wyniosło łącznie – **3.681.129** tys. zł, w tym w 2019 r. – **3.331** tys. zł, z tego:
 - pożyczki inwestycyjne: łącznie – **3.564.584** tys. zł, w 2019 r. nie było wypłat;
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych: łącznie – **104.242** tys. zł, w tym w 2019 r. – **3.331** tys. zł (poz. 1.2.2 tabeli 31);
 - dotacje (współfinansowanie pomocy technicznej) w kwocie **12.303** tys. zł.

X.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie

X.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE

Program LIFE to program poświęcony w całości współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska, w tym przyrody.

Dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu dla przedsięwzięć wdrażanych w ramach LIFE wypłacane było w ramach umów podpisanych w zakresie programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”. W 2019 r. wypłacono łącznie **17.607** tys. zł, z tego **4.946** tys. zł pożyczek z planowanej kwoty **4.890** tys. zł – realizacja planu w 101% (poz. 7 tabeli 26), **12.660** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **20.446** tys. zł – realizacja planu w 62% (poz. 1.3 tabeli 31). Niepełne wykonanie planu wypłat środków bezzwrotnych to efekt przesunięć płatności środków w realizacji

poszczególnych projektów, w dużej części przyrodniczych, uzależnionych od niezależnych uwarunkowań naturalnych.

Zadania realizowane w ramach Programu LIFE mają na celu poprawę jakości środowiska, w tym środowiska naturalnego.

Program LIFE składa się z:

- a) Podprogramu działań na rzecz środowiska, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:
 - ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami;
 - przyroda i różnorodność biologiczna;
 - zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.
- b) Podprogramu działań na rzecz klimatu, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:
 - łagodzenie skutków zmiany klimatu;
 - dostosowanie się do skutków zmiany klimatu;
 - zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

W 2019 r. podpisano 2. umowy dotacji na łączną kwotę **2.581** tys. zł, dotyczące współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów LIFE wybranych przez Komisję Europejską w naborach z 2017 r. i 2018 r. Dodatkowo Narodowy Fundusz przeprowadził w 2019 r. nabór wniosków o udzielenie pożyczki na wkład własny i zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć LIFE+/LIFE. W wyniku tego zawarto

jedną umowę pożyczki na kwotę **1.196** tys. zł.

W lipcu 2019 r. przeprowadzono nabór wniosków o współfinansowanie przez Narodowy Fundusz projektów LIFE składanych w ramach podprogramu na rzecz klimatu (nabór 2019), w ramach którego nie złożony został żaden wniosek. W listopadzie 2019 r. zakończono natomiast nabór wniosków o współfinansowanie projektów LIFE w ramach podprogramu na rzecz środowiska (nabór 2019) w procedurze tradycyjnej. W ramach tego naboru przedłożono 3 wnioski (spośród 8 jakie uzyskały wstępną pozytywną ocenę koncepcji projektu dokonywaną przez KE). Kontynuowano również nabór wniosków o dofinansowanie projektów LIFE, jakie uzyskały akceptację KE w ramach naboru LIFE 2018 (w ramach tej procedury przedłożone zostały 4 wnioski).

W naborze 2019 Wnioskodawcy będą mieli szansę złożenia wniosku o współfinansowanie krajowe w ramach tzw. procedury skróconej, po akceptacji przez KE wniosków przedkładanych w ramach programu LIFE.

W wyniku współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów zakwalifikowanych przez KE w ramach naborów projektów LIFE w latach 2014-2017, Polska wykorzystywała ok. **18,4** mln euro z ok.

51 mln euro (36%) z przysługującej jej alokacji w ramach Podprogramu działań na rzecz środowiska na lata 2014-2017.

W 2019 r. Narodowy Fundusz jako Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE w Polsce kontynuował zapoczątkowane w 2016 r. działania służące bardziej skutecznemu wykorzystaniu możliwości Programu LIFE, poprzez realizację finansowanego ze środków KE projektu budowania potencjału. Celem projektu jest upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE, a przez to efektywne wykorzystanie dostępnych środków Programu LIFE.

W ramach Projektu Budowy Potencjału w 2019 r. Narodowy Fundusz zorganizował serię szkoleń i konferencji oraz prezentował informacje na temat LIFE podczas kilkunastu konferencji, dzięki czemu wiedzę na temat LIFE poszerzyło łącznie 2.340 osób (podobnie jak w roku 2018 i dwukrotnie więcej niż w 2017 r.). Udzielono 307 konsultacji dla zainteresowanych podmiotów. W kwietniu 2019 r. miał miejsce Dzień Informacyjny LIFE 2019, który zgromadził 350 uczestników, a dodatkowo 363 osoby uczestniczyły w sesji ogólnej dzięki transmisji on-line.

W 2019 r. ukazało się prawie 2,1 tys. publikacji dotyczących Programu LIFE. Szacuje się, że za pośrednictwem mediów informacja o Programie LIFE dotarła do 121 tys. osób.

Pod koniec roku została przygotowana publikacja „Polskie projekty LIFE”, która na 150 stronach podsumowuje dotychczasowy dorobek Programu LIFE. Szczegółowo omówiono w niej 69 projektów LIFE korzystających ze współfinansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu w naborach 2008-2015 oraz podsumowano uzyskane efekty. Książka ukazała się w nakładzie 1.250 egzemplarzy oraz dostępna jest również w wersji on-line na polskiej stronie Programu LIFE.

X.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

W ramach działania ekspertyzy i prace naukowo-badawcze Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE), zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji przedsięwzięć w ramach V Programu Indykatywnego EFP PHARE, z budżetem w wysokości **16** mln zł. Piąty Program Indykatywny obejmuje pakiety przedsięwzięć, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia celów wynikających ze zobowiązań Polski, jako Państwa Członkowskiego UE, w tym m.in. w zakresie:

- doradztwa i ekspertyz;
- wzmocnienia instytucjonalnego;
- działań promocyjnych, informacyjnych i publikacji.

Zgodnie z ww. umową Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację przedsięwzięć przedstawianych i przygotowywanych przez Ministra Środowiska.

V Program Indykatywny jest w końcowej fazie realizacji. W 2019 r. środki z tego źródła nie były wydatkowane i na koniec roku pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **19** tys. zł.

X.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA

Przepływy środków powierzonych w ramach Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA prezentowane są w ewidencji bilansowej Narodowego Funduszu. Środki SIDA pochodzą z przyznanej Polsce przez Szwecję dotacji na współfinansowanie w formie pożyczek preferencyjnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Ze spłat tych pożyczek powstał tzw. Szwedzki fundusz rewolwingowy.

Dofinansowanie przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Środowiska udzielane jest w ramach programu „Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny Królestwa Szwecji”. W 2019 r. w zakresie środków SIDA nie podpisano żadnej nowej umowy.

Na koniec 2019 r. pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **126** tys. zł. W 2019 r. Ministerstwo Klimatu złożyło wniosek o dofinansowanie w formie przekazania środków przedsięwzięcia planowanego do realizacji w roku 2020. Planowany koszt tego przedsięwzięcia wynosi **95** tys. zł.

X.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych

W związku z wdrażaniem wielu programów realizujących polityki Unii Europejskiej (politykę spójności – PO liŚ 2014-2020, MF EOG i NMF, politykę ochrony środowiska – LIFE), a także w związku z wdrażaniem Systemu Zielonych Inwestycji, Narodowy Fundusz jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów poniesionych w związku z tą działalnością.

W ramach kosztów i wydatków dotyczących funkcjonowania Narodowego Funduszu poniesionych w 2019 r. (łącznie **110.187** tys. zł) refundacji podlega kwota **36.115** tys. zł, co stanowi ponad 33% łącznych kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura Narodowego Funduszu.

W najwyższym stopniu zrefundowane zostały wydatki na wynagrodzenia i pochodne. Kwota refundacji wyniosła **30.991** tys. zł i pokryła 36,5% poniesionych kosztów wynagrodzeń i naliczonych od nich pochodnych. Koszty amortyzacji zostały zrefundowane w kwocie **311** tys. zł, co stanowi ok. 8% całkowitych kosztów odpisów amortyzacyjnych. Refundacja objęła również poniesione wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **470** tys. zł, które stanowią koszty w momencie naliczenia amortyzacji. Kwalifikowalne wydatki na zużycie materiałów i energii wyniosły **448** tys. zł, czyli 30% wszystkich poniesionych tego rodzaju kosztów. Koszty usług obcych zostały pokryte w części 29% kwotą wydatków kwalifikowalnych w wysokości **2.632** tys. zł. Wydatki na pozostałe koszty osobowe, głównie szkolenia pracowników, wyniosły **241** tys. zł, a podatki i opłaty oraz pozostałe koszty rodzajowe zostały zakwalifikowane do refundacji w kwocie **915** tys. zł.

X.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO liŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna

Narodowy Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca, jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów związanych z wdrażaniem PO liŚ. Na podstawie umów na refundację wydatków organów i Biura Narodowego Funduszu, podpisanych z Ministrem Środowiska i Ministrem Energii, Narodowy Fundusz zaewidencjonował koszty w ramach X osi priorytetowej „Pomoc Techniczna” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz koszty wynagrodzeniowe pracowników w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w łącznej kwocie **31.979** tys. zł, co stanowi ponad 29% kosztów i wydatków inwestycyjnych własnych Biura Narodowego Funduszu.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w zakresie podpisanych umów dotacji celowych zrefundowano ok. 33% kosztów wynagrodzeń i pochodnych poniesionych w 2019 r. (**28.034** tys. zł) Dodatkowo w ramach programu Pomoc Techniczna PO liŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz zakwalifikował w 2019 r. do refundacji w sektorze środowiska i energetyki wydatki i koszty Biura w kwocie **3.945** tys. zł, co stanowi 3,6% wszystkich kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2019 r. W najwyższej kwocie zostały zrefundowane koszty usług obcych: **1.988** tys. zł. Refundacja kosztów materiałów i energii w kwocie **431** tys. zł stanowi ponad 29% kosztów tego rodzaju naliczonych w 2019 r. Program PT PO liŚ zrefundował również

wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **470** tys. zł, a kwalifikowalne koszty amortyzacji budynków przy ul. Konstruktorskiej wyniosły **298** tys. zł. Refundacja pozostałych kosztów osiągnęła wartość **758** tys. zł.

X.7.2. Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Narodowy Fundusz, wdrażając programy operacyjne, finansowane ze środków ww. mechanizmów (utworzone przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein) jest beneficjentem środków z zakresu kosztów zarządzania tymi programami.

Na podstawie umowy dotacji celowej zawartej z Ministrem Środowiska na realizację działań z zakresu kosztów zarządzania związanych z wdrażaniem Programów Operacyjnych i Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przyznano Narodowemu Funduszowi w 2019 r. dotację z budżetu państwa (stanowiącą nie więcej niż 85% wydatków kwalifikowalnych), ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, refundującą poniesione wydatki i koszty w kwocie **926** tys. zł, co stanowi około 1% wszystkich kosztów biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2019 r.

X.7.3. Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce

Narodowy Fundusz w związku z pełnieniem funkcji Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE korzysta ze wsparcia w ramach Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w celu bardziej skutecznego wykorzystania możliwości Programu LIFE.

Koszty i wydatki zakwalifikowane do refundacji w 2019 r. wyniosły **497** tys. zł, co stanowi 0,5% wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu.

X.7.4. Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”

Narodowy Fundusz jest Beneficjentem i Partnerem Wiodącym projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, który jest realizowany we współpracy z Partnerami (wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Urząd Marszałkowski w Lublinie). Projekt finansowany jest w ramach PO IiŚ 2014-2020, I oś priorytetowa „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Wydatki i koszty Biura Narodowego Funduszu zakwalifikowane do refundacji w ramach projektu doradztwa energetycznego (dla obszaru doradztwa i zarządzania projektem), i przedstawione we wnioskach o płatność za 2019 r. wyniosły w sumie **2.133** tys. zł i pokryły 2% ogółu kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2019 r.

X.7.5. Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji

Narodowy Fundusz jest Krajowym Operatorem Systemu Zielonych Inwestycji w ramach zobowiązań odnośnie redukcji emisji gazów cieplarnianych w tzw. Jednostkach Przyznanej Emisji (AAU). W myśl ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, koszty związane z wykonywaniem zadań Krajowego Operatora są pokrywane ze środków zgromadzonych na tzw.

Rachunku klimatycznym. Wysokość kosztów możliwych do refundacji regulują zapisy w poszczególnych umowach sprzedaży jednostek AAU.

Koszty Biura podlegające refundacji w 2019 r. wyniosły 563 tys. zł, co stanowi 0,5% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

XI. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r.

XI.1. Wstęp

Narodowy Fundusz finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2019 r., w ramach posiadanych i obsługiwanych przez niego środków finansowych, dążył do maksymalizacji efektu ekologicznego lub rzeczowego.

Dokonując w 2019 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się, przede wszystkim, zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Efekty ekologiczne opisane w tym rozdziale, dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w 2019 r., jak również planowanych do uzyskania z umów podpisanych w tym roku. Prezentowane efekty odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Zapotrzebowanie na środki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r., wyznaczającego ramy finansowe działalności Narodowego Funduszu w 2019 r., zostało określone w II kwartale 2018 r., biorąc pod uwagę planowane wypłaty z umów podpisanych, wnioski o dofinansowanie będące na różnych etapach rozpatrywania, jak również zatwierdzone budżety programów priorytetowych.

XI.2. Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

XI.2.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich. Środkami tymi finansowane były, przede wszystkim, przedsięwzięcia służące realizacji polityki zrównoważonego rozwoju państwa.

W rozdziale XI.2.2 zamieszczono zestawienia tabelaryczne przedstawiające wydatki w dziedzinach, jak również na współfinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2019 r., w podziale na finansowanie pożyczkowe i dotacyjne, a w kolejnych rozdziałach, tj. XI.2.3-XI.2.17 przedstawiono najbardziej istotne informacje

dotyczące kierunków rozdysponowania środków, planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2019 r.

W załączniku 2 przedstawiono realizację wydatkowania środków w 2019 r. w układzie programów priorytetowych, natomiast w załączniku 3 kwoty podpisanych w 2019 r. umów w układzie tych programów.

XI.2.2. Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r.

Tabela 26 Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1						
1	Ochrona wód	177 115	250 500	371 024	148,1%	209,5%
	w tym:					
1.1	współfinansowanie środków europejskich	150 912		311 149	---	206,2%
2	Ochrona klimatu i atmosfery	217 239	586 057	211 356	36,1%	97,3%
	w tym:					
2.1	współfinansowanie środków europejskich	32 484		48 946	---	150,7%
3	Ochrona powierzchni ziemi	146 281	86 515	28 503	32,9%	19,5%
	w tym:					
3.1	współfinansowanie środków europejskich	1 398		8 371	---	598,8%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	526	1 390	20	1,4%	3,8%
	w tym:					
4.1	współfinansowanie środków europejskich	526			---	---
5	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	79 391	83 377	86 803	104,1%	109,3%
6	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW	22 578	140 000	15 005	10,7%	66,5%
7	Współfinansowanie LIFE	2 195	4 890	4 946	101,1%	225,3%
8	Edukacja ekologiczna		300			---
9	Górnictwo	1 118	59	59	100,0%	5,3%
10	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska (wydatki na nabycie akcji i udziałów)	210 000	536 000	49 500	9,2%	23,6%
11	Międzydziedzinowe		10 912			---
12	Razem NFOŚiGW - finansowanie zwrotne (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	856 443	1 700 000	767 216	45,1%	89,6%

Tabela 27 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2019 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	728 705	3 256 998	2 737 561	84,1%	375,7%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	706 834	3 232 200	2 735 343	84,6%	387,0%
	z tego:					
1.1.1	Ochrona wód	63			---	
1.1.2	Gospodarka wodna	20 031	14 890	7 156	48,1%	35,7%
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	99 942	2 575 085	2 167 926	84,2%	2 169,2%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	33 204	31 467	30 345	96,4%	91,4%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	14 473	51 526	12 013	23,3%	83,0%
1.1.6	Górnictwo	26 346	29 259	14 926	51,0%	56,7%
1.1.7	Geologia	110 126	163 849	153 964	94,0%	139,8%
1.1.8	Monitoring Środowiska	39 063	99 700	66 542	66,7%	170,3%
1.1.9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	27 537	68 503	130 931	191,1%	475,5%
1.1.10	Edukacja ekologiczna	20 097	27 283	27 181	99,6%	135,2%
1.1.11	Generator Koncepcji Ekologicznych	476	4 915	1 260	25,6%	264,7%
1.1.12	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	1 500	100,0%	100,0%
1.1.13	Doradztwo energetyczne	8 322	14 343	9 976	69,6%	119,9%
1.1.14	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	305 654	149 880	111 623	74,5%	36,5%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin	21 871	24 798	2 218	8,9%	10,1%
1.2.1	z tego: Umorzenia pożyczek	21 871	24 798	2 218	8,9%	10,1%
2	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach – zestawienie zbiorcze (1.1+1.2)	728 705	3 256 998	2 737 561	84,1%	375,7%

Tabela 28 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	156 706	2 271 810	1 449,7%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	156 535	2 271 743	1 451,3%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona wód	63		
1.1.2	Gospodarka wodna	7 527	7 074	94,0%
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	50 259	2 049 141	4 077,2%
	w tym:			
1.1.3.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW i bankom	42 153	639 081	1 516,1%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	12 652	4 907	38,8%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	8 932	8 779	98,3%
1.1.6	Leśnictwo			--
1.1.6	Geologia	33 715	64 256	190,6%
1.1.7	Monitoring Środowiska	300		
1.1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	23 494	127 583	543,0%
	w tym:			
1.1.8.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	20 705	119 228	575,8%
1.1.9	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	100,0%
1.1.10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	7 662	-307	-4,0%
1.1.11	Górnictwo	10 431	5 555	53,3%
1.1.12	Edukacja ekologiczna		3 255	
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	171	67	39,2%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	171	67	39,2%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	267 091	57 576	21,6%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	543	43	7,9%
	w tym:			
2.1.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	4 648		
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	10 621	8 487	79,9%
	w tym:			
2.2.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW		7 150	--
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 891	1 201	63,5%
2.4	Górnictwo	3 591	754	21,0%
2.5	Geologia	709		
2.6	Monitoring Środowiska	153	13	1 176,9%
2.7	Edukacja ekologiczna	872	694	79,6%
2.8	Doradztwo energetyczne	8 322	9 976	119,9%
2.9	Gospodarka wodna	12 504	82	0,7%
2.10	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków		10	
2.11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	227 885	36 316	15,9%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	423 797	2 329 386	549,6%

Tabela 29 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	68 720	119 056	173,2%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	47 020	116 905	248,6%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona klimatu i atmosfery	30 059	101 119	336,4%
	w tym:			
1.1.1.1	Dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych	1 070	151	14,1%
1.1.2	Ochrona powierzchni ziemi	8 337	3 374	40,5%
1.1.3	Ochrona przyrody i krajobrazu		59	---
1.1.4	Górnictwo	1 013	3 144	310,4%
1.1.5	Geologia	4 636	6 109	131,8%
1.1.6	Monitoring Środowiska	1 056	929	88,0%
1.1.7	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	85		---
1.1.8	Edukacja ekologiczna	1 358	819	60,3%
1.1.9	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze		92	---
1.1.10	Generator Koncepcji Ekologicznych	476	1 260	264,7%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	21 700	2 151	9,9%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	21 700	2 151	9,9%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	115 363	131 313	113,8%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	19 082	17 623	92,4%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	509	10 989	2158,9%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 226	359	29,3%
2.4	Górnictwo	10 865	4 889	45,0%
2.5	Geologia	71 067	83 599	117,6%
2.6	Monitoring Środowiska	3 371	870	25,8%
2.7	Edukacja ekologiczna	8 693	12 734	146,5%
2.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	550	250	45,5%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	184 083	250 369	136,0%

Tabela 30 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2019 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Środki przekazane do budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	6 257	10 695	170,9%
	z tego:			
1.1	Górnictwo		302	---
1.2	Ochrona powierzchni ziemi	200	1 631	815,5%
1.3	Monitoring Środowiska	2 043	5 428	265,7%
1.4	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 958	3 251	82,1%
1.5	Edukacja ekologiczna	56	65	116,1%
1.6	Ochrona przyrody i krajobrazu		18	---
2	Środki przekazane do budżetu państwa na realizację zadań bieżących	114 569	147 110	128,4%
	z tego:			
2.1	Ochrona powierzchni ziemi	885	957	108,1%
2.2	Ochrona przyrody i krajobrazu	2 424	1 596	65,8%
2.3	Górnictwo	447	282	63,1%
2.4	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków		87	---
2.5	Monitoring Środowiska	32 140	59 302	184,5%
2.6	Edukacja ekologiczna	9 116	9 614	105,5%
2.7	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	69 557	75 272	108,2%
3	Razem NFOŚiGW - środki przekazane do budżetu państwa w dziedzinach (1+2)	120 826	157 805	130,6%

Tabela 31 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2019 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących na współfinansowanie środków europejskich oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	57 402	43 002	35 292	82,1%	61,5%
	z tego:					
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	23 369	15 056	18 045	119,9%	77,2%
	z tego:					
1.1.1	V oś priorytetowa	60			---	---
1.1.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	23 309	15 056	18 045	119,9%	77,4%
	z tego:					
1.1.2.1	I oś priorytetowa	23 293	15 000	17 989	119,9%	77,2%
1.1.2.2	IV oś priorytetowa	16	13	13	100,0%	81,3%
1.1.2.3	IX oś priorytetowa		43	43	100,0%	---
1.2	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	9 913	3 000	3 331	111,0%	33,6%
	z tego:					
1.2.1	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	5 545			---	---
1.2.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	4 368	3 000	3 331	111,0%	76,3%
	z tego:					
1.2.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	4 368		3 331	---	76,3%
1.3	Współfinansowanie LIFE	23 600	20 446	12 660	61,9%	53,6%
1.4	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	520	4 500	1 256	27,9%	241,5%
2	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	2			---	---
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	57 404	43 002	35 292	82,1%	61,5%

Tabela 32 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	2 103	4 244	201,8%
	z tego:			
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	295	504	170,8%
1.2	Współfinansowanie LIFE	1 808	3 740	206,9%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	1 511	1 986	131,4%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	62	290	467,7%
2.2	Współfinansowanie LIFE	1 449	1 696	117,0%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	3 614	6 230	172,4%

Tabela 33 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2019 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	LIFE - środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	9 036	3 614	40,0%
	z tego:			
1.1	na realizację zadań bieżących	744	1 295	174,1%
1.2	finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	8 292	2 319	28,0%

Tabela 34 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018 r.	Wykonanie 2019 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	8 785	1 630	18,6%
	z tego:			
1.1	Współfinansowanie LIFE	3 240	1 630	50,3%
1.2	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	5 545		---
	z tego:			
1.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	5 545		---
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	8 292	2 442	29,5%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	60		
2.2	Współfinansowanie LIFE	8 067	1 980	24,5%
2.3	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	163	462	283,4%
2.4	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	2		---
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	17 077	4 072	23,8%

XI.2.3. Ochrona wód

W zakresie ochrony wód w 2019 r. środki Narodowego Funduszu wydatkowane były w ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”, a także w ramach umów realizowanych poza programami.

W ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” – wypłacono **371.024** tys. zł pożyczek i **17.989** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych lub dopłat do ceny wykupu obligacji.

W zakresie wypłat o charakterze dotacyjnym wypłaconych zostało również **3.331** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla projektów zrealizowanych w ramach ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 (poz. 1.2.2 tabeli 31).

Łączny bilans wypłat środków w zakresie ochrony wód to **392.344** tys. zł, z tego:

- pożyczki – **371.024** tys. zł (poz. 1 tabeli 26);
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – **21.320** tys. zł (łącznie poz. 1.1.2.1 i 1.2.2.1 tabeli 31).

Plan w zakresie wypłat pożyczek został zrealizowany w 148%. Przekroczenie planu było skutkiem zaspokojenia zapotrzebowania beneficjentów pożyczek Narodowego Funduszu na środki służące finansowaniu przedsięwzięć realizowanych w ramach działania 2.3 PO IiŚ 2014-2020.

Plan wypłat środków bezzwrotnych (dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji) w kwocie **18.000** tys. zł (łącznie poz. 1.1.2.1 i 1.2.2 tabeli 31) został zrealizowany w kwocie **21.320** tys. zł – realizacja planu 118%. Wiąże się to głównie z wcześniejszym

niż planowano terminem wykupu obligacji, a co za tym idzie wydatkowaniem środków Narodowego Funduszu w formie dopłat do ceny wykupu obligacji.

Planowane do uzyskania dla ochrony wód efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2019 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych przedstawione są w tabeli 35.

Tabela 35 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony wód

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków, w tym:	tys. RLM	240,5	24,1
1.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	235,0	-
2	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji, w tym:	tys. RLM	2 116,6	95,8
2.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	1 939,0	-
3	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	591	46
3.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	513	46
4	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej, w tym:	km	175	7
4.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	175	7

XI.2.4. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w 2019 r. Narodowy Fundusz wypłacił łącznie **7.156** tys. zł środków dotacyjnych z programu priorytetowego „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych” dla jednostek, utworzonego w 2018 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”.

Plan wydatków finansowania dotacyjnego w tej dziedzinie został zrealizowany w 48,1% (poz. 1.1.2 tabeli 27). Środki przeznaczone zostały głównie na modernizację obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego (**7.066** tys. zł).

Niepełna realizacja zaplanowanych wydatków wiąże się m.in. z przesunięciem realizacji zaplanowanego na 2019 r. zakresu rzeczowego przedsięwzięć przez beneficjenta dofinansowania PGW Wody Polskie.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2019 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2019 r., przedstawione są w tabeli 36.

Tabela 36 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie gospodarki wodnej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	16,4
2	Powierzchnia terenów bezpośrednio objętych ochroną przeciwpowodziową	ha	-	981
3	Zaprojektowane wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami	szt.	-	5

XI.2.5. Ochrona atmosfery i klimatu

Programy priorytetowe i ich części realizowane w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu w 2019 r. to:

- „SOWA - oświetlenie zewnętrzne” – wypłacono **2.034** tys. zł pożyczek;
- „GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności” – wypłacono **42** tys. zł dotacji;
- „Czyste powietrze” – wypłacono **613.782** tys. zł dotacji i **61.608** tys. zł pożyczek;
- „Mój Prąd” – wypłacono **68.767** tys. zł dotacji;
- „Ciepłownictwo Powiatowe” – wypłacono **13.424** tys. zł pożyczek;
- „Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu” – wypłacono **48.946** tys. zł pożyczek;
- „Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Dróg Samorządowych” – wypłacono **1.400.000** tys. zł dotacji;
- „Budownictwo Energooszczędne”:
 - Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – wypłacono **58.124** tys. zł dotacji i **1.226** tys. zł pożyczek;
- „Poprawa jakości powietrza” – program rozliczany (nie są zawierane nowe umowy dofinansowania):
 - Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – wypłacono **885** tys. zł pożyczek;
 - Część 6) Budynki Użyteczności Publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności – wypłacono **4.421** tys. zł pożyczek i **2.606** tys. zł dotacji;
- „System zielonych inwestycji”:
 - Gepard - Bezemisyjny transport publiczny – wypłacono **2.420** tys. zł dotacji;
- „Poprawa efektywności energetycznej” – program rozliczany (nie są zawierane nowe umowy dofinansowania):
 - dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych – wypłacono **151** tys. zł dotacji;
- „Energia Plus” – wypłacono **75.911** tys. zł pożyczek;
- „Funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami” – wypłacono **16.896** tys. zł dotacji;
- „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych”:
 - część 3) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii – wypłacono **2.625** tys. zł pożyczek i **1.517** tys. zł dotacji;

- „Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO liś 2007-2013 – przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **13** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- „Współfinansowanie IX osi priorytetowej PO liś 2007-2013 – infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **43** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- „Wsparcie dla innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych” – w ramach tego programu wypłacono **241** tys. zł pożyczek i **3.621** tys. zł dotacji.

Wydatki w zakresie ochrony atmosfery i klimatu były ponoszone głównie z przychodów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej, ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, oraz ze środków opłaty emisyjnej. Wpłaty na Fundusz Dróg Samorządowych dokonywane były ze środków funduszu podstawowego.

Finansowane były przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości powietrza, podniesienia efektywności energetycznej budynków i instalacji, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, współfinansowania przedsięwzięć I osi POliś 2014-2020. Środki ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych służyły rozwojowi energetyki prosumenckiej, a konkretnie wsparciu segmentu mikroinstalacji fotowoltaicznych

Narodowy Fundusz, jako Krajowy operator, zarządza Krajowym systemem zielonych inwestycji. W rozdziale XIII przedstawiono informację dotyczącą realizacji umów sprzedaży jednostek

przyznanej emisji, zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

W ramach tej dziedziny, w formie pożyczek, planowano wydatkowanie kwoty **586.057** tys. zł, wypłacono **211.356** tys. zł – plan zrealizowano w 36,1% (poz. 2 tabeli 26). Wpłata dotacji w kwocie **2.167.982** tys. zł oznacza realizację wielkości zaplanowanej na **2.575.141** tys. zł w 84% (poz. 1.1.3 tabeli 27 i poz. 1.1.2.2 oraz 1.1.2.3 tabeli 31).

Na niższe, niż plan, wykonanie wypłat pożyczek i dotacji, wpływ miało przede wszystkim:

- niezrealizowanie planowanych wypłat w zakresie dofinansowania przedsięwzięć sprzyjających zmniejszeniu negatywnego oddziaływania przedsiębiorstw na środowisko (wypłaty pożyczek niższe o **187** mln zł), co wiąże się ze specyfiką tych projektów – wysokie ryzyko inwestycyjne, negatywna ocena merytoryczna wnioskowanych przedsięwzięć lub kondycja finansowa wnioskodawców lub przedsięwzięć nie pozwalająca na zaangażowanie kapitałowe lub pożyczkowe publicznych środków Narodowego Funduszu;

- zmniejszenie kosztów realizacji przedsięwzięć i wartości dofinansowania projektów kończących realizację, rezygnacja beneficjentów z realizacji umów, wynikająca z utraty pełnego zbilansowania przedsięwzięć w wyniku zmian w systemie wsparcia OZE (system aukcyjny);
- założona w Planie finansowym rezerwa na gotowość sfinansowania ewentualnego wyższego zapotrzebowania na środki w ramach Programu „Czyste Powietrze”.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2019 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2019 r., przedstawione są w tabeli 37.

Tabela 37 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu *	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej, w tym:	tys. MWh/rok	188,8	188,4 **
1.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	tys. MWh/rok	75,4	-
2	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	1 138,5	294
3	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej, w tym:	tys. GJ/rok	1 198,6	22,3
3.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	tys. GJ/rok	778,5	-
4	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla, w tym:	tys. Mg/rok	625,2	397,7 ***
4.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	tys. Mg/rok	133,5	-
5	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	Mg/rok	3 518	11 096
6	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	Mg/rok	78	880
7	Zmniejszenie emisji pyłu, w tym:	Mg/rok	40	606
7.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	Mg/rok	39	-
8	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	Mg/rok	826	1 030
9	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	Mg/rok	694	979
10	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	42 262	11 755
11	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła (kotłów starej generacji) na niskoemisyjne w budynkach istniejących	szt.	35 442	10 708
12	Liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowo budowanych	szt.	16 750	5 379

* - prezentowane wartości uwzględniają również efekty uzyskane w wyniku uruchomienia programu Mój Prąd oraz efekty uzyskane poprzez realizację wspólnie z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, programu Czyste powietrze

** - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (49 tys. MWh/rok)

*** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (38,8 tys. Mg/rok)

XI.2.6. Ochrona powierzchni ziemi

Programy priorytetowe i ich części, w ramach których nastąpiły wypłaty w 2019 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi to:

- „Racjonalna gospodarka odpadami” – wypłacono **19.765** tys. zł pożyczek, **13.858** tys. zł dotacji, a **2.588** tys. zł zostało przekazanych państwowym jednostkom budżetowym;
- „Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych” – wypłacono, **5.422** tys. zł dotacji i **367** tys. zł pożyczek;
- Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – wypłacono **8.371** tys. zł pożyczek;
- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest – wypłacono **5.922** tys. zł dotacji;
- Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej – wypłacono **597** tys. zł dotacji;
- Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie – wypłacono **1.228** tys. zł dotacji;
- Usuwanie porzuconych odpadów – wypłacono **730** tys. zł dotacji.

Plan pożyczkowy w tej dziedzinie został zrealizowany w 32,9%. Wobec planowanej kwoty **86.515** tys. zł wypłacono **28.503** tys. zł (poz. 3 tabeli 26).

Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 96,4%. Z planowanej kwoty **31.467** tys. zł wypłacono **30.345** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 27).

Na niższe niż plan, wypłaty pożyczek (-58 mln zł), wpływ miała przede wszystkim realizacja programu priorytetowego „Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko”, w ramach którego nastąpiło przesunięcie planowanego współfinansowania dla dużego projektu termicznego przekształcania odpadów, ze względu na uwagi Komisji Europejskiej.

Niższe od planowanych wypłaty dotacji to skutek m.in. przesunięcia terminów realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony powierzchni ziemi a także przekazania do Instytutu Ochrony Środowiska części zadań w projekcie „Baza Danych o Odpadach”.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe w obszarze ochrony powierzchni ziemi z umów zawartych w 2019 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 38.

Tabela 38 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	-	534,3
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. Mg/rok	-	302,6
2	Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	82,5	36,5
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	-	7

XI.2.7. Ochrona przyrody i krajobrazu

W dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w 2019 r. następujące programy priorytetowe i ich części realizowały wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu:

- „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej” – wypłacono **20** tys. zł pożyczek, **11.086** tys. zł dotacji i **1.615** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Ochrona obszarów cennych przyrodniczo – Część 3 Wsparcie działań Białowieskiego Parku Narodowego ze środków przekazanych przez EkoFundusz” – program rozliczany w ramach którego wypłacono **569** tys. zł dotacji.

W dziedzinie tej wypłacono **20** tys. zł pożyczek z kwoty planowanej na **1.390** tys. zł – realizacja planu 1,4% (poz. 4 tabeli 26). Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 23,7% – wypłacono **13.270** tys. zł z zaplanowanej kwoty **56.026** tys. zł (poz. 1.1.5 tabeli 27 oraz 1.4 tabeli 31).

Obserwowane odchylenie w zakresie finansowania pożyczkowego, w tej dziedzinie wynika z niewielkiego zainteresowania wnioskodawców tą formą dofinansowania, które występuje w praktyce jedynie w zakresie pożyczek na zachowanie płynności finansowej dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków PO IiŚ 2014-2020.

Niższe wypłaty dotacyjne są skutkiem m.in. przesunięcia płatności w zakresie pierwokupów nieruchomości przez parki narodowe w związku z oczekiwaniem na rozstrzygnięcia sądowe dotyczące weryfikacji cen zakupów. Dodatkowo wykazywane były niższe koszty realizacji przedsięwzięć uzyskiwane w wyniku rozstrzygnięć przetargowych.

W ramach ochrony przyrody i krajobrazu realizowane były działania:

- prowadzenie czynnej ochrony ekosystemów oraz występujących w nich siedlisk i gatunków;
- monitoring obszarów parków narodowych;

- poprawa efektywności zarządzania obszarami chronionymi poprzez opracowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz tworzenie i aktualizację cyfrowych baz danych o zasobach przyrodniczych;
- prowadzenie hodowli zachowawczej zanikających pierwotnych ras zwierząt;
- ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych;
- ograniczenie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarach parków narodowych;
- kompleksowe ograniczenie emisji zanieczyszczeń z budynków parków narodowych;
- wykup gruntów w parkach narodowych;
- ochrona i rewaloryzacja zabytkowych parków i ogrodów.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2019 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, przedstawione są w tabeli 39.

Tabela 39 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	tys. ha	73,6	3,3
2	Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony	szt.	106	33
3	Wykupy gruntów	ha	195	493

* - w pozycjach 2-3 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze ochrony przyrody i krajobrazu

XI.2.8. Górnictwo

W dziedzinie górnictwa w 2019 r. realizowany był program priorytetowy „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”, w ramach którego wypłacono **14.926** tys. zł w formie dotacyjnej, z zaplanowanej kwoty **29.259** tys. zł – realizacja planu 51% (poz. 1.1.6 tabeli 27). Na finansowanie pożyczkowe w tym programie wydatkowano **59** tys. zł na zakup sprzętu ratowniczego i aparatury pomiarowej przez Centralną Stację Ratownictwa Górniczego S.A. Pożyczki zaplanowane w kwocie **59** tys. zł, zostały zrealizowane 100% (poz. 9 tabeli 26).

W ramach górnictwa realizowane były zadania z zakresu:

- rekultywacji powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą;
- eliminowania zagrożeń wynikających z budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych;
- monitoringu stanu środowiska i przeciwdziałania poważnym awariom w górnictwie.

Kwotą **4.260** tys. zł dofinansowano zadania realizowane w kopalni soli w Wieliczce głównie w zakresie likwidacji lub zabezpieczenia szybów, komór i wyrobisk w celu ochrony powierzchni ziemi oraz wód podziemnych i powierzchniowych przed negatywnymi skutkami ich zawatu.

Cała kwota dotacji wydatkowana w dziedzinie górnictwa pochodziła ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2019 r. dla górnictwa efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 40.

XI.2.9. Geologia

W dziedzinie geologii w 2019 r. realizowane był program priorytetowy „Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju”, w ramach którego wypłacono **153.964** tys. zł dotacji.

Plan wypłat dotacji w zakresie geologii został zrealizowany w 94%, z zaplanowanej kwoty **163.849** tys. zł (poz. 1.1.7 tabeli 27).

Niewykonanie planu wypłat to skutek, przede wszystkim, zmian w umowach wynikających z przesunięć w terminach realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć. Środki wypłacono głównie na realizację przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju, realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w łącznej kwocie **89.708** tys. zł.

Państwowa Służba Geologiczna została dofinansowana kwotą **87.974** tys. zł, a na finansowanie Państwowej Służby Hydrogeologicznej wydatkowano **1.734** tys. zł.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych dla górnictwa i geologii efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2019 r., przedstawione są w tabeli 40.

Tabela 40 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinach górnictwa i geologii

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (mapy, dokumentacje, projekty, metodyki, poradniki itp.)	szt.	3 549	484
2	Liczba wykonanych odwiertów/otworów wiertniczych	szt.	24	4
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym	ha	-	48
4	Liczba zakupionego sprzętu z obszaru górnictwa	szt.	84	151

XI.2.10. Monitoring Środowiska

W dziedzinie monitoring środowiska w 2019 r. realizowany był program priorytetowy pt. „Wspieranie działalności monitoringu środowiska”. W ramach niego wypłacono **66.542** tys. zł w formie dotacyjnej z zaplanowanej kwoty **99.700** tys. zł – realizacja planu wyniosła 66,7% (poz. 1.1.8 tabeli 27).

Dofinansowywane w ramach monitoringu działania związane były głównie z realizacją Ogólnopolskiego Programu Państwowego Monitoringu Środowiska przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (**64.730** tys. zł).

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2019 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 41.

Tabela 41 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie monitoringu środowiska

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu	szt.	110	9

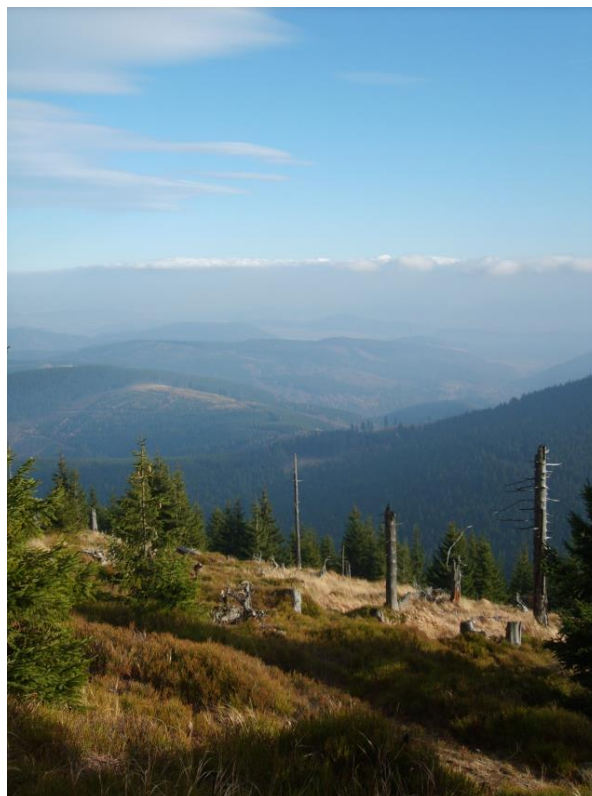
XI.2.11. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

W dziedzinie Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków w 2019 r. wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu realizowane były w ramach programu:

- „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków” – wypłacono **86.803** tys. zł pożyczek, **8.365** tys. zł dotacji i **3.338** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” – w ramach którego wypłacono **119.228** tys. zł dotacji.

W ramach wydatkowanej w tej dziedzinie łącznej kwoty **217.734** tys. zł wypłacono **86.803** tys. zł pożyczek z zaplanowanej kwoty **83.377** tys. zł (poz. 5 tabeli 26) i **130.931** tys. zł finansowania dotacyjnego z zaplanowanej kwoty **68.503** tys. zł – realizacja planu 191,1% (poz. 1.1.9 tabeli 27).

Zadania realizowane w tej dziedzinie miały na celu podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków, wsparcie adaptacji obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (SPA 2020) oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem. Wspierane przedsięwzięcia dotyczyły m.in. zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym m.in. samochodów ratowniczo-gaśniczych, specjalistycznego sprzętu pływającego itp., w ramach realizacji Porozumienia Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Środowiska w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. Ten zakres został zasilony kwotą **3.338** zł w formie przekazania środków dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Policji. Natomiast kwota **119.228** tys. zł została przekazana do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej dla pozostałych podmiotów realizujących ten cel.

W pozostałym zakresie, w ramach finansowania pożyczkowego na uwagę zasługuje wypłata pożyczki dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” na budowę stopnia wodnego Malczyce w kwocie **75.190** tys. zł.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2019 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 42.

Tabela 42 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	tys. osób	1,6	110,4
2	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	szt.	500	540

XI.2.12. Edukacja ekologiczna

W zakresie tej dziedziny w 2019 r. realizowane były programy priorytetowe:

- „Edukacja ekologiczna” – wypłacono **17.360** tys. zł dotacji i przekazano **9.679** tys. zł na wsparcie zadań Ministra Środowiska w obszarze działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu;
- „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju” – wypłacono **142** tys. zł dotacji.

Łączna realizacja wypłat dotacyjnych w ramach tej dziedziny wyniosła **27.181** tys. zł przy kwocie zaplanowanej w tej pozycji na **27.283** tys. zł – realizacja wyniosła 99,6% (poz. 1.1.10 tabeli 27). Nie nastąpiła w 2019 r. wypłata pożyczek, zaplanowana w kwocie **300** tys. zł (poz. 8 tabeli 26).

Finansowane w ramach tej dziedziny zadania miały na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym związane z:

- aktywizacją społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju kraju;
- kształceniem i wymianą najnowszej wiedzy oraz wsparciem systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- budową i wyposażeniem obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, a więc budową, wyposażeniem i doposażeniem centrów edukacyjnych, poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska i zrównoważonemu rozwojowi;
- wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Realizowane umowy obejmowały następującą tematykę:

- gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona atmosfery i klimatu;
- ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej lub gospodarowanie na obszarach chronionych prawem;
- ochrona środowiska w procesie gospodarowania zasobami;
- ochrona wód i gospodarka wodna.

Odrębnym obszarem działalności było wzmocnienie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, tj. tzw. inicjatywy obywatelskie ukierunkowane na edukację ekologiczną, poprawę środowiska naturalnego, zwiększenie świadomości ekologicznej oraz angażowanie społeczności w działania na poziomie lokalnym na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2019 r. efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 43.

Tabela 43 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, w tym:	mln osób	100,6	75,9
1.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ	mln osób	0,4	2,1
2	Liczba lokalnych ekologicznych inicjatyw obywatelskich	szt.	-	45

* - w pozycji 1 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze edukacji ekologicznej

XI.2.13. Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON

Program priorytetowy „GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych” to wspólne przedsięwzięcie Narodowego Funduszu oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Celem programu jest dofinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w obszarze innowacyjnych technologii proekologicznych.

Program skierowany jest do przedsiębiorców lub grup przedsiębiorców, a wypłaty w ramach tego programu wyniosły 1.260 tys. zł dotacji z planowanej kwoty 4.915 tys. zł (poz. 1.1.11 tabeli 27), co stanowi 25,6% wielkości planowanej.

Zaplanowane wypłaty środków Narodowego Funduszu w Programie GEKON przeznaczone były na dofinansowanie fazy wdrożeniowej programu. Odchylenie w realizacji planu jest skutkiem m.in. wycofania wniosków ze względu na brak możliwości ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia realizacji przedsięwzięcia i ewentualnego zwrotu dotacji.

XI.2.14. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej

Finansowanie zadań związanych z ekologicznymi formami transportu wynika z zapisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu Żeglugi Śródlądowej i

Funduszu Rezerwowym. W 2019 r. wypłacono na ten cel **1.500** tys. zł co stanowi 100% wielkości planowanej (poz. 1.1.12 tabeli 27).

XI.2.15. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION

Wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej za pośrednictwem partnerów zewnętrznych odbywa się za pośrednictwem programu priorytetowego SYSTEM. W ramach części 2 tego programu dofinansowanie jest udzielane dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które następnie wykorzystują te środki na finansowanie celów ochrony środowiska w swoich regionach. W 2019 r. wypłacono na ten cel **15.005** tys. zł co stanowi 10,7% wielkości planowanej (poz. 6 tabeli 26) i wynika z możliwego do zaspokojenia zapotrzebowania zgłoszonego na te środki.

XI.2.16. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Program priorytetowy realizowany w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2019 r. to „Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych”. W 2019 r. w ramach tego programu wypłacono **14.879** tys. zł finansowania dotacyjnego, w tym w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym **8.187** tys. zł. Oprócz tego w tej dziedzinie ewidencjonowane były wpłaty składek na rzecz Europejskiej Agencji Kosmicznej i EUMETSAT poniesione w 2019 r. w łącznej kwocie **65.247** tys. zł. (realizacja obowiązku wynikającego z tzw. „ustawy okołobudżetowej”).

Dodatkowo w tej dziedzinie prezentowane jest wsparcie Narodowego Funduszu na przygotowanie i obsługę 24. Sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24), która odbywała się w Katowicach. Na ten cel wypłacono **29.659** tys. zł dotacji i **1.837** tys. zł w formie przekazania środków.

Łączne wypłaty w dziedzinie wyniosły w 2019 r. **111.623** tys. zł, przy planie w kwocie **149.880** tys. zł – realizacja planu w 74,5% (poz. 1.1.14 tabeli 27).

Niepełna realizacja zaplanowanych wypłat jest skutkiem głównie uzyskania zwrotów Sekretariatu Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) znacznej części wcześniejszej wpłaty na rzecz organizacji Konferencji COP24 (ok. 22,2 mln zł), a także innych oszczędności związanych z finansowaniem w roku 2019 Prezydencji Konferencji COP24.

Pozostałe realizowane w tym obszarze zadania dotyczyły, m.in.:

- wykonania opracowań, raportów, ekspertyz, opinii, prac studialnych i naukowo-badawczych służących wspieraniu i wypełnieniu zobowiązań Ministra Środowiska;
- opracowania planów gospodarowania

wodami, odbudowy ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowania i wydania informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych;

- dofinansowania zadań wykonywanych przez Państwową Służbę do spraw Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących;
- opracowania programów, planów i nadzoru nad realizacją zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej;
- wsparcia systemu ocen oddziaływania na środowisko, poprzez finansowe wsparcie organów administracji publicznej, zaangażowanych w postępowania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2019 r. dla ekspertyz i prac naukowo-badawczych efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 44.

Tabela 44 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba finansowanych porozumień, konwencji, programów	szt.	2	13
2	Liczba wykonanych opracowań/expertyz	szt.	53	70

XI.2.17. Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska

XI.2.17.1. Umorzenia pożyczek

W 2019 r. Zarząd podjął 5 uchwał o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek na kwotę **2.774** tys. zł,

Z planowanej na 2019 r. kwoty umorzeń w wysokości **24.798** tys. zł, plan zrealizowano w 8,9%, dokonując umorzeń pożyczek na łączną kwotę **2.218** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 27), z tego:

- z zakresu ochrony atmosfery i klimatu – **67** tys. zł;
- z zakresu ochrony ziemi – **2.151** tys. zł.

XI.2.17.2. Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska

Narodowy Fundusz może nabywać udziały lub akcje w spółkach, jeżeli statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności tych spółek jest ochrona środowiska i gospodarka wodna. W 2019 r. Narodowy Fundusz sprawował nadzór właścicielski nad 7. spółkami z portfela podstawowego z branż: ciepłowniczej (2 spółki geotermalne oraz 2 spółki ciepłownictwa konwencjonalnego), bankowej, usług doradczych oraz budowlanej.

W dniu 5 marca 2019 r., aktem notarialnym, została zawiązana przez Narodowy Fundusz oraz Bank Ochrony Środowiska S.A. spółka Polskie Domy Drewniane S.A. Powołanie tej Spółki nastąpiło w związku z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 1648). Zmiana ustawy wprowadziła zapisy zobowiązujące Narodowy Fundusz i Bank Ochrony Środowiska S.A. do utworzenia nowego podmiotu o nazwie Polskie Domy Drewniane S.A. W

zmianie ustawy zostało wskazane, że nowy podmiot będzie pełnić rolę inwestora rozwijającego energooszczędne budownictwo drewniane.

Kapitał zakładowy Spółki Polskie Domy Drewniane S.A. wynosi 50 mln zł i dzieli się na 50 000 akcji o wartości nominalnej 1.000 zł każda. Akcjonariuszami Spółki są: Narodowy Fundusz (99% udziału w kapitale zakładowym) oraz BOŚ S.A. (1% udziału). Kapitał zakładowy został w pełni opłacony przez akcjonariuszy i Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 4 września 2019 r.

Celem działania Spółki Polskie Domy Drewniane S.A. jest:

- zwiększenie dostępności mieszkań na potrzeby społeczeństwa,
- popularyzowanie budownictwa drewnianego w Polsce,
- uzyskanie efektu ekologicznego – zmniejszenia oddziaływania budownictwa na środowisko.

Wyплаты środków na działalność kapitałową zostały przedstawione w poz. 10 tabeli 26. – plan wynoszący **536.000** tys. zł został zrealizowany w kwocie **49.500** tys. zł ze względu na brak konieczności zasilenia kapitałowego spółek portfela podstawowego oraz niezakończone procedury w zakresie nowych wejść kapitałowych.

XII. Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2019 r.

XII.1. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

XII.1.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2019 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 645,2 etatów przeliczeniowych (654 osoby). W ciągu roku zatrudnienie podjęło 58 nowych osób, natomiast 48 osób zaprzestało wykonywania pracy na rzecz Narodowego Funduszu. Średnioroczne zatrudnienie w 2019 r. wyniosło 640,6 etatów przeliczeniowych i wzrosło w stosunku do 2018 r. o 1,2%. Strukturę zatrudnienia w 2019 r. przedstawiono w tabeli 45.

Tabela 45 Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2019 r.

Poz.	Staż pracy w Narodowym Funduszu		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
	lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba osób
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	do 1	49	do 30	54	kadra kierownicza	67	Zarząd	5
2	1-3	159	31-40	185	ekspert	11	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	110
					doradca, radca prawny	113		
3	4-6	40	41-50	240	główny specjalista	152		
4	7-10	73			starszy specjalista	103		
5	11-14	164	51-60	111	specjalista	108	ekologiczne, realizacyjne	301
					starszy inspektor	48		
6	15 i więcej	169	pow. 60	64	inspektor	19	horyzontalne, wspomagające	238
					pozostali	33		

Posiadane zasoby pracownicze umożliwiły w 2019 r. sprawną obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych, w tym m.in. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, Projektu LIFE Capacity Building, a także programów ukierunkowanych na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez osoby fizyczne, rolników i przedsiębiorców. W 2019 r. w obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych zaangażowanych było przeciętnie 405 pracowników Narodowego Funduszu, przy średnim poziomie kwalifikowalności czyli zaangażowania w te projekty wynoszącym 69%.

Pracownicy Narodowego Funduszu w 2019 r. podejmowali również nowe zadania, w tym w zakresie wdrożenia i realizacji programu priorytetowego „Mój Prąd” – wspierającego fotowoltaikę prosumencką, programu „Czyste Powietrze”, ukierunkowanego na zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne, a także w ramach obsługi Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, realizującego przedsięwzięcia z zakresu inwestycji dotyczących pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych.

XII.1.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Proces zarządzania zasobami ludzkimi w Biurze Narodowego Funduszu realizowany był w sposób przejrzysty, uwzględniający wytyczne oraz standardy w zakresie profesjonalnego, etycznego i transparentnego zarządzania. Istotne działania podejmowane były w obszarze ochrony danych osobowych.

W 2019 r. doskonalono działania mające na celu zapewnienie profesjonalnej obsługi kadrowej pracowników na każdym etapie świadczenia stosunku pracy, począwszy od wprowadzenia do pracy

i adaptację, poprzez rozwój, motywowanie i ocenę efektywności pracy. Nadal stosowane były elastyczne formy zatrudnienia i telepraca oraz inne projekty wspierające rodzicielstwo i rodzinę umożliwiające pracownikom zachowanie równowagi pomiędzy obszarem zawodowym i prywatnym.

Kontynuowano współpracę z Rzecznikiem ds. etyki w zakresie promowania postaw etycznych w miejscu pracy zarówno wśród kadry kierowniczej, jak i pracowników.

W celu dbania o efektywną i skuteczną komunikację wewnętrzną z pracownikami Narodowego Funduszu, prowadzony i ustawicznie rozwijany był portal pracowniczy, zawierający bieżące informacje i komunikaty pracownicze, poradniki, informatory i dane kadrowe. Kontynuowano proces wspierania nowych pracowników w ich adaptacji do środowiska pracy w Narodowy Funduszu, w szczególności poprzez realizowanie funkcji opiekuna, a także wyposażania nowozatrudnionych w zestaw niezbędnych regulacji wewnętrznych i zapewnienia właściwych szkoleń.

XII.1.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

Proces ponoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników realizowany był zgodnie z uchwalonym przez Zarząd Narodowego Funduszu Planem szkoleń na rok 2019. Odzwierciedlał on potrzeby szkoleniowe Narodowego Funduszu, w szczególności uwzględniał szkolenia wspomagające realizację zadań Narodowego Funduszu, w tym finansowanych ze środków zagranicznych.

Zrealizowane w 2019 r., w wielu formach, szkolenia miały na celu przede wszystkim:

- podniesienie i doskonalenie kompetencji merytorycznych i zawodowych pracowników;
- podniesienie i doskonalenie kompetencji miękkich pracowników, w tym kompetencji kierowniczych kadry menedżerskiej.

Dbając o efektywne i gospodarne wydatkowanie środków publicznych duży nacisk położono na realizację szkoleń grupowych, których program dostosowywany był do potrzeb pracowników i specyfiki działalności Narodowego Funduszu. Działalność szkoleniowa prowadzona w roku 2019 we wszystkich jej formach objęła 51% przeciętnie zatrudnionych. Łącznie pracownicy Narodowego Funduszu podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe wykorzystując 559 miejsc szkoleniowych. Najwięcej miejsc szkoleniowych wykorzystano w zakresie tematów w ramach grupy: „Szkolenia wspierające rozwijanie kompetencji zawodowych pracowników w celu efektywnego wdrażania i realizowania przez Narodowy Fundusz programów priorytetowych (243).

XII.2. Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu

Narodowy Fundusz w ramach stosowanej Polityki przeciwdziałania nadużyciom finansowym promuje kulturę organizacyjną zapewniającą utrzymanie wysokich standardów prawnych, etycznych i moralnych a także system, który w efektywny sposób ułatwia zapobieganie, wykrywanie i odpowiednie reagowanie na przypadki nadużyć finansowych oraz stałe samodoskonalenie organizacji w tym zakresie.

Podejmowane w 2019 r. wysiłki w zakresie wdrażania mechanizmów przeciwdziałania nadużyciom finansowym dotyczyły przede wszystkim:

- realizacji Polityki przeciwdziałania nadużyciom finansowym w szczególności poprzez jej uzupełnienie o nowe oświadczenie o braku konfliktu interesów o rozszerzonym zakresie podmiotowym i przedmiotowym;
- przeprowadzenia cyklu szkoleń dla pracowników oraz beneficjentów dofinansowania Narodowego Funduszu, które w szczególności prezentowały specyfikę zagadnień związanych

z nadużyciami finansowymi, a także wymaganych od beneficjentów mechanizmów kontrolnych w tym zakresie;

- zamieszczenia na stronie internetowej publikacji w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym.

XIII. Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji

Rozdział niniejszy przedstawia krótkie podsumowanie realizacji przedsięwzięć ze środków uzyskanych z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) w ujęciu finansowym i ekologicznym (dane te prezentowane były już w ujęciu dziedzinowym w poprzednich rozdziałach, niniejsze podsumowanie grupuje je jedynie, biorąc po uwagę efekty wykorzystania środków uzyskanych ze sprzedaży AAU).

W ramach handlu emisjami i obrotu przewidzianymi w Protokole z Kioto jednostkami przyznanej emisji podpisano łącznie 11 umów sprzedaży jednostek AAU pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez ministra ds. środowiska jako Sprzedawcą, a kontrahentami zagranicznymi.

Z tytułu zawartych umów AAU na Rachunek klimatyczny (wyodrębniony rachunek bankowy Narodowego Funduszu) w latach 2009-2019 wpłynęło **796.492** tys. zł. Wpływy te, lokowane na rachunkach bankowych i powiększone o naliczone odsetki, przeznaczone są na dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie: efektywności energetycznej w budownictwie (termomodernizacja), odnawialnych źródeł energii (biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę, przyłącza do źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej) oraz energooszczędnego oświetlenia ulicznego i niskoemisyjnego transportu miejskiego.

Po opracowaniu przez Narodowy Fundusz programów priorytetowych i ogłoszeniu w ich ramach konkursów, w latach 2011-2019 zawarto 430 umowy o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w łącznej kwocie **848.782** tys. zł, z tego 7 umów na kwotę **16.288** tys. zł zawarto w 2019 r. Planowana do osiągnięcia wartość ograniczenia lub uniknięcia emisji CO₂ dla powyższych umów wynosi 1.257 tys. Mg/rok. łącznie we wskazanym okresie wydatkowano na rzecz beneficjentów **815.207** tys. zł, w tym w 2019 r. kwotę **2.420** tys. zł.

W celu terminowego wywiązania się ze zobowiązań wynikających z umów AAU, w latach poprzednich strona polska podjęła działania skutkujące wydłużeniem okresu realizacji dla 5. umów oraz wprowadzeniem planu naprawczego wynikającego z uzgodnień z kontrahentami zagranicznymi dla 3. umów.

W okresie funkcjonowania programów priorytetowych System zielonych inwestycji do Narodowego Funduszu wpłynęło 868 wniosków dotacyjnych o dofinansowanie ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym i 519 wniosków na współfinansowanie pożyczkowe ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Wg stanu na koniec 2019 r. w ramach 6. programów priorytetowych (pp) System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme):

- część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej;
- część 2) Biogazownie rolnicze;
- część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę;

- część 6) SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne;
- GEPARD – bezemisyjny transport publiczny;
- KANGUR – bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły

podpisanych zostało łącznie 241 umów pożyczek o kwocie dofinansowania **530.249** tys. zł, dla przedsięwzięć o wartości kosztorysowej **1.300.558** tys. zł. Pożyczki finansowane są głównie ze środków pochodzących z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

Do końca 2019 r. spośród 11. zawartych Umów AAU, dla 10. zakończono realizację przedsięwzięć i wypłacono beneficjentom środki pieniężne. Dla 9. umów zakończono również okres sprawozdawczy wynikający z ich zapisów, natomiast dla 1. umowy okres sprawozdawczy zakończy się w 2020 r. Jedna umowa jest w okresie realizacji z ostatecznym terminem zakończenia przedsięwzięć i wydatkowania środków do dnia 31.12.2020 r. i okresem sprawozdawczym do końca 2021 r.

Umowy zakończone w latach 2013-2019

- 1) Umowa zawarta z partnerem Japonia 1, z dnia 03.03.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 2) Umowa zawarta z Organizacją Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO), z dnia 09.12.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 3) Umowa zawarta z partnerem Japonia 2, z dnia 20.04.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 4) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 5) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 6) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 7) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Irlandii, z dnia 05.05.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 8) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 9) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Hiszpanii, z dnia 09.11.2009 r. – zakończona realizacji przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 10) Umowa zawarta z Ministrem Środowiska, Łądu i Morza reprezentującym Rząd Włoch, z dnia 16.09.2015 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, umowa w okresie sprawozdawczym do dnia 31.12.2020 r.

Umowy realizowane w 2019 r.:

- 1) **Umowa zawarta z Rządem Hiszpanii, z dnia 04.10.2012 r. – umowny termin zakończenia dla pp: System zielonych inwestycji (GIS) SOWA Energooszczędne oświetlenie uliczne – 30.06.2016 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GAZELA Niskoemisyjny transport miejski – 31.12.2017 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GEPARD Bezemisyjny transport publiczny – 31.12.2020 r.; System zielonych inwestycji (GIS) KANGUR – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły – 31.12.2020 r.**

Uzyskane w ramach Umowy środki w kwocie **168.852** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach programów priorytetowych: System zielonych inwestycji (GIS) Część 6) SOWA, Część 7) GAZELA, GEPARD i KANGUR. Na koniec 2019 r. kwota wpływów łącznie z odsetkami wynosiła **182.639** tys. zł.

W ramach Umowy AAU realizowane są 43 umowy o dofinansowanie w formie dotacji: 31 przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie pp SOWA, 1. przedsięwzięcie wyłonione w I konkursie pp GAZELA i 7 przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie pp GEPARD i 4 przedsięwzięcia wyłonione w I konkursie pp KANGUR w łącznej kwocie dofinansowania wynoszącej **174.200** tys. zł. (dla programu priorytetowego SOWA **74.369** tys. zł, dla programu priorytetowego GAZELA **65.850** tys. zł, dla programu priorytetowego GEPARD **25.775** tys. zł i dla programu priorytetowego KANGUR **8 206** tys. zł).

Na koniec 2019 r. wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **144.007** tys. zł.

W ramach programu priorytetowego SOWA zakończono realizację przedsięwzięć do dnia 30.06.2016 r. oraz wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **74.369** tys. zł. W ramach programu GAZELA wypłacono kwotę **65.850** tys. zł, a w ramach programu GEPARD wypłacono kwotę **3.789** tys. zł.

W wyniku realizacji przedsięwzięć planuje się uzyskanie efektów ekologicznych w postaci redukcji zużycia energii elektrycznej w wysokości 33 tys. MWh/rok oraz redukcji emisji CO₂ w wysokości 32 tys. Mg/rok.

W poniższej tabeli 46 przedstawiono informacje dotyczące dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU).

Tabela 46 Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2019 r.

Poz.	Kontrahent zagraniczny	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Hiszpanii	Prywatny podmiot japoński nr 1	Prywatny podmiot japoński nr 2	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Irlandii	Organizacja Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO)	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Ministerstwo Rolnictwa, Żywności i Środowiska Hiszpanii reprezentujące Rząd Hiszpanii	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Minister Środowiska, Łądu i Morza reprezentujący Rząd Włoch	Razem	
	Data podpisania umowy sprzedaży	9 listopada 2009 r.	3 marca 2010 r.	20 kwietnia 2010 r.	5 maja 2010 r.	9 grudnia 2010 r.	3 października 2011 r.	3 października 2011 r.	4 października 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 września 2015 r.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	
Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU)														
I.1	Środki pochodzące ze sprzedaży AAU (wydatkowane i będące do dyspozycji - stan na 31.12.2019 r. - łącznie z przychodami z oprocentowania)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	182 639	4 157	85 258	19 274	862 423
I.2	Środki wydatkowane do 31.12.2019 r. - łącznie (w tym finansowanie kosztów Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	146 504	4 157	85 258	19 274	826 288
I.2.1	w tym w 2019 r.	tys. zł								2 719				2 719
I.3	Pozostało do rozdysponowania	tys. zł								36 135		0,4		36 135
I.4	Liczba naborów konkursowych wniosków - łącznie	szt.	(3) (Sieci II, Biomasa I, Biogaz I)	(2) (Termo II, Termo III)	(2) (Termo I, Termo III)	(6) (Termo I, Termo III, Termo IV, Biomasa I, Biogaz I, Biogaz II)	(2) (PANPIK, Termo III)	(3) Termo III, IV, V	(3) Termo III, IV, V	(5) SOWA, GAZELA, GEPARD I, II KANGUR	(2) Termo III, IV	(5) Termo II, III, IV, V, VI	(1) Termo VI	16
I.4.1	w tym w 2019r.	szt.												
I.5	Liczba podpisanych umów - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	43	6	69	23	430
I.5.1	w tym w 2019 r.	szt.								7				7
I.6	Kwota podpisanych umów - łącznie	tys. zł	110 820	119 501	57 305	63 925	139 657	53 860	18 934	174 199	3 948	84 939	21 694	848 782
I.6.1	w tym w 2019 r.	tys. zł								16 288				16 288
I.7	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć - łącznie	tys. zł	253 084	397 850	185 446	250 782	300 814	220 882	73 850	317 003	16 559	323 644	98 358	2 438 272
I.7.1	w tym z umów podpisanych w 2019 r.	tys. zł								23 819				23 819
I.8	Liczba przedsięwzięć zakończonych do 31.12.2019 r. - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	33	6	69	23	420
I.8.1	w tym zakończonych w 2019 r.	szt.								1				1

XIV. Załączniki

Załącznik 1

Wyciąg z Bilansu Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2019 r. (kwoty w tys. zł)

AKTYWA		2018	2019
Aktywa trwałe		5 529 263	5 362 764
1	Wartości niematerialne i prawne	983	1 013
2	Rzeczowe aktywa trwałe	44 084	43 088
3	Należności długoterminowe	4 351 292	4 168 229
4	Inwestycje długoterminowe	1 132 904	1 150 434
Aktywa obrotowe		8 041 603	10 006 791
2	Należności krótkoterminowe	834 041	829 995
	Należności od pozostałych jednostek	834 041	829 995
3	Inwestycje krótkoterminowe	7 207 562	9 176 796
	Krótkoterminowe aktywa finansowe	7 207 562	9 176 796
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	7 207 562	9 176 796
AKTYWA RAZEM		13 570 866	15 369 555

PASywa		2018	2019
Kapitał (fundusz) własny		13 538 458	15 331 569
1	Kapitał (fundusz) podstawowy	12 834 013	13 457 468
2	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	80 990	80 990
3	Zysk (strata) netto	623 455	1 793 111
Zobowiązania i rezerwy zobowiązań		32 408	37 986
1	Rezerwy na zobowiązania	16 366	17 464
2	Zobowiązania	6 287	11 763
3	Rozliczenia międzyokresowe	9 755	8 759
PASywa RAZEM		13 570 866	15 369 555

Wyciąg z Rachunku zysków i strat Narodowego Funduszu za rok 2019 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2018	2019
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	1 363 853	4 518 112
A.1	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	285 217	184 889
A.2	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	277 108	283 280
A.3	Oplaty produktowe	15 221	24 717
A.4	Oplaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	974	1 185
A.5	Oplaty z ustawy - Prawo wodne	88 775	266 835
A.6	Oplaty i kary z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłaty za NO _x i SO ₂	20 013	26 008
A.7	Oplaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	1 472	1 004
A.8	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	557 170	707 836
A.9	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	784	-4 846
A.10	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	63 031	194 109
A.11	Oplaty i kary wynikające z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	505	650
A.12	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	13	1
A.13	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	352	393
A.14	Kary wynikające z ustawy o odpadach	3 329	2 445
A.15	Wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	291	260
A.16	Oплата emisyjna, o której mowa w art. 321a ustawy- Prawo ochrony środowiska	0	1 625 771
A.17	Środki pochodzące ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	0	1 156 381
A.18	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	84	120
A.19	Dotacje z budżetu państwa na Pomoc Techniczną	35 157	35 366
A.20	Dotacja celowa w związku z nałożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	5 545	0
A.21	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	2	0
A.22	Dotacja celowa - Projekt PDE	8 322	9 976
A.23	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	84	600
A.24	Pozostałe przychody	404	1 132
B.	Koszty działalności operacyjnej	884 265	2 880 447
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	786 109	2 772 853
	Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe	129 862	161 418
	Dotacja celowa dla beneficjentów w związku z nalożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	5 544	0
	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	2	0
	Dotacja celowa - Projekt PDE	8 322	9 977
	Dotacje	620 507	2 599 240
	Częściowe umorzenia pożyczek	21 871	2 218
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	98 156	107 594
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	479 587	1 637 665
D.	Pozostałe przychody operacyjne	430	335
D.1	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	67	46
D.2	Inne przychody operacyjne	363	289
E.	Pozostałe koszty operacyjne	458	93
E.1	Inne koszty operacyjne	458	93
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	479 559	1 637 908
G.	Przychody finansowe	242 489	256 384
G.1	Odsetki	237 785	251 333
G.3	Zysk ze zbycia inwestycji	2 623	726
G.3	Inne	2 081	4 325
H.	Koszty finansowe	98 593	101 181
H.1	Aktualizacja wartości inwestycji	98 542	101 116
H.2	Inne	51	65
I.	Zysk/strata brutto = netto (F+G-H)	623 455	1 793 111

Wyciąg z Rachunku przepływów pieniężnych Narodowego Funduszu za rok 2019 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	2018	2019
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk / strata netto	623 455	1 793 111
Korekty razem	303 558	224 419
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	927 013	2 017 530
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	6 950	4 139
Wydatki	212 416	52 435
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-205 466	-48 296
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)	721 547	1 969 234
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	721 547	1 969 234
F. Środki pieniężne na początek okresu	6 486 014	7 207 562
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)	7 207 532	9 176 796

Wyciąg z Zestawienia zmian w Funduszu własnym Narodowego Funduszu za rok 2019 r. (kwoty w tys. zł)

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM	2018	2019
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	12 915 003	13 538 458
Ia. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	12 915 003	13 538 458
Fundusz statutowy na początek okresu	11 804 973	12 834 013
Fundusz statutowy na koniec okresu	12 834 013	13 457 468
Fundusz rezerwowy na koniec okresu	80 990	80 990
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu		
Wynik netto	623 455	1 793 111
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	13 538 458	15 331 569

Załącznik 2

Wydatkowanie środków Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych w 2019 r.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	8 401		216 765	33 528	258 694	257 325	516 019
I.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 615		11 655	20	13 290	6 950	20 240
I.1.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	1 615		9 830	20	11 465		11 465
I.1.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			1 256		1 256		1 256
I.1.3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo - program rozliczany. Część 3) Wsparcie działań Białowieckiego Parku Narodowego ze środków przekazanych przez EkoFundusz			569		569		569
I.1.4	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						6 950	6 950
I.2	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu	3 614		9 047	4 946	17 607		17 607
I.2.1	Współfinansowanie programu LIFE	3 614		9 047	4 946	17 607		17 607
I.3	Geologia			153 964		153 964		153 964
I.3.1	Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju			153 964		153 964		153 964
I.4	Górnictwo	584		14 342	59	14 985		14 985
I.4.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	584		14 342	59	14 985		14 985
I.5	Ochrona powierzchni ziemi	2 588		27 757	28 503	58 848	250 375	309 223
I.5.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów			1 873		1 873		1 873
I.5.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami				19 421	19 421		19 421
I.5.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 3) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	227				227		227
I.5.4	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami	2 361		11 479		13 840		13 840
I.5.5	Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko				8 371	8 371		8 371
I.5.6	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych			5 422	367	5 789		5 789
I.5.7	Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest			5 922		5 922		5 922
I.5.8	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej			597		597		597
I.5.9	Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie			1 228		1 228		1 228
I.5.10	Usuwanie porzuconych odpadów			730		730		730
I.5.11	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów - część programu rozliczana				344	344		344
I.5.12	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 9) Gospodarowanie substancjami zubożającymi warstwę ozonową i niektórymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi - część programu rozliczana			506		506		506
I.5.13	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi						69 007	69 007
I.5.14	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego						181 368	181 368

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II	Poprawa stanu środowiska	64 730	21 320	1 811	371 024	458 885	1 756 413	2 215 298
II.1	Ochrona wód		21 320		371 024	392 344	1 756 413	2 148 757
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych		5 202		59 877	65 079		65 079
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		12 787		311 147	323 934		323 934
II.1.3	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - umowy poza programami priorytetowymi		3 331			3 331		3 331
II.1.4	PO IiS 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach						1 756 413	1 756 413
II.2	Monitoring Środowiska	64 730		1 811		66 541		66 541
II.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska.	64 730		1 811		66 541		66 541
III	Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych dla ochrony ludzi	3 338	56	2 312 651	298 159	2 614 204	975 367	3 589 571
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		56	2 167 926	211 356	2 379 338	416 649	2 795 987
III.1.1	System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transport publiczny			2 420	35	2 455		2 455
III.1.2	SOWA - oświetlenie zewnętrzne				2 034	2 034		2 034
III.1.3	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności			42		42		42
III.1.4	Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie			58 124	1 226	59 350		59 350
III.1.5	Czyste powietrze			613 782	61 608	675 390		675 390
III.1.6	Mój Prąd			68 767		68 767		68 767
III.1.7	Ciepłownictwo Powiatowe				13 424	13 424		13 424
III.1.8	Energia Plus				75 911	75 911		75 911
III.1.9	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych			3 621	241	3 862		3 862
III.1.10	Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020				48 946	48 946		48 946
III.1.11	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Dróg Samorządowych			1 400 000		1 400 000		1 400 000
III.1.12	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Porozumienie pomiędzy Ministrem Środowiska, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określające zasady finansowania zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.			16 896		16 896		16 896
III.1.13	Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiS 2007-2013- przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska - program rozliczany.		13			13		13
III.1.14	Współfinansowanie IX osi priorytetowej PO IiS - infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna - program rozliczany.		43			43		43
III.1.15	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 3) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii - część programu rozliczana			1 517	2 625	4 142		4 142
III.1.16	Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej - część programu rozliczana				885	885		885

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III.1.17	Poprawa jakości powietrza. Część 6) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności - część programu rozliczana			2 606	4 421	7 027		7 027
III.1.18	Poprawa efektywności energetycznej - program rozliczany. Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych			151		151		151
III.1.19	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy						-45	-45
III.1.20	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej						33 721	33 721
III.1.21	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - forma zwrotna						43 319	43 319
III.1.22	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych						94 336	94 336
III.1.23	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym - forma zwrotna						35 968	35 968
III.1.24	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu						125 753	125 753
III.1.25	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji						71 088	71 088
III.1.26	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji						12 509	12 509
III.2	Gospodarka wodna			7 156		7 156	314 877	322 033
III.2.1	Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych - program rozliczany			7 156		7 156		7 156
III.2.2	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						314 877	314 877
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 338		127 593	86 803	217 734	243 841	461 575
III.3.1	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	3 338		8 365	86 803	98 506		98 506
III.3.3	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych			119 228		119 228		119 228
III.3.4	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						243 841	243 841
III.4.	Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE			9 976		9 976		9 976

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
IV	Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	84 950		56 613	15 005	156 568	29 320	185 888
IV.1	Edukacja ekologiczna	9 679		17 502		27 181	29 320	56 501
IV.1.1	Edukacja ekologiczna	9 679		17 360		27 039		27 039
IV.1.2	Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju			142		142		142
IV.1.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						29 320	29 320
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	75 271		36 351		111 622		111 622
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	8 187		6 692		14 879		14 879
IV.2.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Część 5) Składki międzynarodowe	65 247				65 247		65 247
IV.2.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Przygotowanie i obsługa 24. sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24)	1 837		29 659		31 496		31 496
IV.3	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			1 260		1 260		1 260
IV.5	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej			1 500		1 500		1 500
IV.6	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION				15 005	15 005		15 005
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			2 218	49 500	51 718		51 718
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska				49 500	49 500		49 500
V.2	Umorzenia			2 218		2 218		2 218
RAZEM		161 419	21 376	2 590 058	767 216	3 540 069	3 018 425	6 558 494

Załącznik 3

Podpisane w 2019 r. w Narodowym Funduszu umowy w układzie programów priorytetowych

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2019 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	14 280	475 566	7 168	497 014	466 064	963 078
I.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	13 490	29 688		43 178	9 387	52 565
I.1.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	13 490	22 731		36 221		36 221
I.1.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		6 957		6 957		6 957
I.1.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna - środki europejskie					9 387	9 387
I.2	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu		2 581	1 196	3 777		3 777
I.2.1	Współfinansowanie programu LIFE		2 581	1 196	3 777		3 777
I.3	Geologia	790	220 026		220 816		220 816
I.3.1	Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju	790	220 026		220 816		220 816
I.4	Ochrona powierzchni ziemi		217 553	5 972	223 525	456 677	680 202
I.4.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów		17 653		17 653		17 653
I.4.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji			2 972	2 972		2 972
I.4.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami		20 574		20 574		20 574
I.4.4	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych		6 898		6 898		6 898
I.4.5	Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			3 000	3 000		3 000
I.4.6	Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie		100 000		100 000		100 000
I.4.7	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej		733		733		733
I.4.8	Usuwanie porzuconych odpadów		23 016		23 016		23 016
I.4.9	Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest		48 679		48 679		48 679
I.4.10	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi - środki europejskie					325 986	325 986
I.4.11	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego - środki europejskie					130 691	130 691

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2019 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
I.5	Górnictwo		5 718		5 718		5 718
I.5.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin		5 718		5 718		5 718
II	Poprawa stanu środowiska	330 987	9 957	847 703	1 188 647	24 650	1 213 297
II.1	Ochrona wód			847 703	847 703		847 703
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych			66 307	66 307		66 307
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			389 436	389 436		389 436
II.1.3	Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych			391 960	391 960		391 960
II.2	Monitoring Środowiska	330 987	9 957		340 944	24 650	365 594
II.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska	330 987	9 957		340 944		340 944
II.2.2	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					24 650	24 650
III	Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych dla ochrony ludzi	7 000	2 018 730	224 352	2 250 082	1 299 834	3 549 916
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		1 905 083	211 334	2 116 417	822 722	2 939 139
III.1.1	System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transport publiczny		8 082	4 115	12 197		12 197
III.1.2	SOWA - oświetlenie zewnętrzne			25 464	25 464		25 464
III.1.3	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności		11 616		11 616		11 616
III.1.4	Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie		311 054	8 560	319 614		319 614
III.1.5	Czyste powietrze		67 000	11 000	78 000		78 000
III.1.6	System Zielonych Inwestycji (GIS) - Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły		8 207	202	8 409		8 409
III.1.7	Energia Plus			36 758	36 758		36 758
III.1.8	Ciepłownictwo Powiatowe			14 131	14 131		14 131
III.1.9	E-Etap - Energy Efficiency Training and Auditing Project		1 939		1 939		1 939
III.1.10	Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020			103 967	103 967		103 967
III.1.11	Mój prąd		93 133		93 133		93 133

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2019 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
III.1.12	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Dróg Samorządowych		1 400 000		1 400 000		1 400 000
III.1.13	Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej		94	1 200	1 294		1 294
III.1.14	Poprawa jakości powietrza. Część 6) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności		3 958	5 937	9 895		9 895
III.1.15	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - środki europejskie					3 863	3 863
III.1.16	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej - środki europejskie					316 715	316 715
III.1.17	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym - środki europejskie					33 813	33 813
III.1.18	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu - środki europejskie					141 756	141 756
III.1.19	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					326 575	326 575
III.2	Gospodarka wodna					37 672	37 672
III.2.1	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					37 672	37 672
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	7 000	113 647	13 018	133 665	439 440	573 105
III.3.1	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	7 000	2 843	13 018	22 861		22 861
III.3.2	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych		110 804		110 804		110 804
III.3.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					439 440	439 440
IV	Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	82 889	73 933		156 822		156 822
IV.1	Edukacja ekologiczna	9 277	31 121		40 398		40 398
IV.1.1	Edukacja ekologiczna	9 277	31 121		40 398		40 398

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2019 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	73 612	33 108		106 720		106 720
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	8 365	3 108		11 473		11 473
IV.2.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Przygotowanie i obsługa 24. sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24)		30 000		30 000		30 000
IV.2.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Część 5) Składki międzynarodowe	65 247			65 247		65 247
IV.3	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce.		4 304		4 304		4 304
IV.3.1	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych		4 221		4 221		4 221
IV.3.2	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 2) Popularyzacja technologii zweryfikowanych w ramach Systemu Weryfikacji Technologii Środowiskowych ETV		83		83		83
IV.4	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych		3 900		3 900		3 900
IV.5	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej		1 500		1 500		1 500
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska		2 774	50 000	52 774		52 774
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			50 000	50 000		50 000
V.2	Umorzenia		2 774		2 774		2 774
RAZEM		435 156	2 580 960	1 129 223	4 145 339	1 790 548	5 935 887

Załącznik 4

Złożone wnioski o dofinansowanie i zawarte umowy w 2019 r.

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2019 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2019 r.		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	69	1 452 038	2 661 898
	w tym:			
1.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	28	358 450	1 372 426
1.2	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	22	1 000 587	1 093 225
1.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	1	402 *	7 774
2	Gospodarka wodna	2	31 347	34 663
3	Ochrona klimatu i atmosfery	32 206	9 580 011	18 154 497
	w tym:			
3.1	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - środki UE	167	1 387 645	3 177 111
3.2	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	58	806 782	1 862 770
3.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	3	6 904 *	49 656
3.4	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	58	1 711 866	4 606 425
3.5	Program "Mój Prąd"	29 630	108 016	769 800
4	Ochrona powierzchni ziemi	1 413	3 586 077	6 453 616
	w tym:			
4.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	71	687 806	1 219 818
4.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	4	12 963	111 924
4.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	7	21 127 *	91 932
4.4	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	18	105 000	113 758
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	52	123 695	244 745
	w tym:			
5.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	6	12 917	15 465
5.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	1	1 287	8 582
5.3	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	2	86 000	197 065
6	Górnictwo	12	128 512	218 305
7	Geologia	11	143 767	145 885
8	Monitoring Środowiska	1	9 957	9 957
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	51	182 823	298 254
	w tym:			
9.1	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	3	3 503	19 657
9.2	Umorzenia pożyczek i kredytów	1	120 *	745
10	Edukacja ekologiczna	105	105 255	144 841
	w tym:			
10.1	LIFE - współfinansowanie	1	364	1 150
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	27	93 836	128 411
12	Wnioski różne	94	668 707	1 026 701
	w tym:			
12.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 (działanie 2.1) - środki UE	7	97 513	134 396
12.2	LIFE - współfinansowanie	7	20 380	57 124
12.3	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	23	79 877	166 307
13	Razem NFOŚiGW - środki własne	33 792	13 920 144	24 974 983
14	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	251	2 185 881	4 546 790
15	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (13+14)	34 043	16 106 025	29 521 773

* - dla umorzeń w kolumnie 4 wykazano maksymalną kwotę możliwego umorzenia

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2019 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona wód	54	847 703	2 562 732	33,1%
	z tego:				
1.1	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	36	389 437	2 019 425	19,3%
1.2	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	18	458 266	543 307	84,3%
2	Gospodarka wodna - finansowanie dotacyjne	1	37 672	44 320	85,0%
	z tego:				
2.1	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	1	37 672	44 320	85,0%
3	Ochrona klimatu i atmosfery	19 372	2 939 138	4 564 196	64,4%
	z tego:				
3.1	Oś priorytetowa I PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	165	785 045	1 709 302	45,9%
3.2	Oś priorytetowa I PO liś 2014-2020 - finansowanie pożyczkowe UE	16	37 676	57 408	65,6%
3.3	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	19 139	1 905 082		
	w tym:				
3.3.1	Program priorytetowy "Mój prąd"	18 795	93 133	2 797 486	75,7%
3.4	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	52	211 335		
4	Ochrona powierzchni ziemi	124	680 202	1 218 354	55,8%
	z tego:				
4.1	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	45	456 677	957 656	47,7%
4.2	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	1	3 000	18 005	16,7%
4.3	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	2 972	4 873	61,0%
4.4	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	76	217 553	237 820	91,5%
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	75	52 565	101 005	52,0%
	z tego:				
5.1	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	2	9 388	11 045	85,0%
5.2	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - współfinansowanie dotacyjne NFOŚiGW	10	6 957	52 260	13,3%
5.3	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	63	36 220	37 700	96,1%
6	Górnictwo - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	2	5 718	5 718	100,0%
7	Geologia - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	17	220 816	221 386	99,7%
8	Monitoring Środowiska	3	365 594	369 944	98,8%
	z tego:				
8.1	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	1	24 650	29 000	85,0%
8.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	2	340 944	340 944	100,0%
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	53	573 106	787 516	72,8%
	z tego:				
9.1	Finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	4	13 018	148 545	90,0%
9.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	24	120 648		
9.2	Oś priorytetowa II PO liś 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	25	439 440	638 971	68,8%
10	Edukacja ekologiczna - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	49	40 398	43 734	92,4%
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	24	106 720	124 599	85,7%
12	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	1	3 900	11 144	35,0%
13	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	5	4 304	7 473	57,6%

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2019 r. cd.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
14	LIFE - współfinansowanie	3	3 777	10 564	35,8%
	z tego:				
14.1	Life - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	1	1 196	10 564	35,8%
14.2	Life - współfinansowanie dotacyjne NFOŚiGW	2	2 581		
15	Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	1	1 500	1 500	100,0%
16	Umorzenia pożyczek - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	5	2 774	2 774	100,0%
17	Inwestycje kapitałowe - finansowanie kapitałowe NFOŚiGW	1	50 000	50 000	100,0%
18	Razem NFOŚiGW - środki własne	19 535	4 145 339	6 679 257	58,6%
	z tego:				
18.1	finansowanie pożyczkowe i kapitałowe NFOŚiGW	115	1 129 224		
18.2	finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	19 420	3 016 115		
19	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	255	1 790 548	3 447 702	
	z tego:				
19.1	finansowanie pożyczkowe UE	16	37 676	57 408	
19.2	finansowanie dotacyjne UE	239	1 752 872	3 390 294	
20	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (19+20)	19 790	5 935 887	10 126 959	

XV. Spis rysunków

Rysunek 1	Zawieranie umów w ramach PO liŚ 2014-2020 narastająco w 2019 r.	7
Rysunek 2	Struktura dziedzicowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2019 r.	9
Rysunek 3	Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2019 r.	20
Rysunek 4	Złożone w 2019 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO liŚ 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.	38

XVI. Spis tabel

Tabela 1	Liczba i kwoty zawartych w latach 2017-2019 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł).....	8
Tabela 2	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2019 r. w porównaniu do 2018 r.	11
Tabela 3	Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2019 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł).....	14
Tabela 4	Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2019 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł).....	16
Tabela 5	Wpływy i wydatki środków finansowych w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł).....	17
Tabela 6	Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2019 r.	24
Tabela 7	Wyплаты środków do wojewódzkich funduszy i z wojewódzkich funduszy do beneficjentów końcowych programu priorytetowego „Czyste Powietrze”28	
Tabela 8	Złożone przez beneficjentów końcowych wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”29	
Tabela 9	Zawarte umowy z beneficjentami końcowymi w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”30	
Tabela 10	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2019 r. w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”31	
Tabela 11	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie programu priorytetowego „Mój Prąd”32	
Tabela 12	Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2019 r. (tys. zł).....36	
Tabela 13	Umowy zawarte w ramach PO liŚ 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2019 r.).....39	
Tabela 14	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 1.2 PO liŚ 2014-2020.....41	
Tabela 15	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO liŚ 2014-202043	
Tabela 16	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.3.2 PO liŚ 2014-2020.....44	
Tabela 17	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 1.5 PO liŚ 2014-2020.....47	
Tabela 18	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2019 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO liŚ 2014-202048	
Tabela 19	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.1 PO liŚ 2014-2020.....50	
Tabela 20	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.2 PO liŚ 2014-2020.....51	

Tabela 21	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.3 PO IiŚ 2014-2020.....	52
Tabela 22	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.4 PO IiŚ 2014-2020.....	53
Tabela 23	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2019 r. w zakresie działania 2.5 PO IiŚ 2014-2020.....	54
Tabela 24	Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów zakończonych w 2019 r.....	55
Tabela 25	Umowy zrealizowane w ramach PO IiŚ 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2019 r.) – kwoty w tys. zł.....	56
Tabela 26	Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2019 r. (tys. zł)	63
Tabela 27	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2019 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	64
Tabela 28	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł).....	65
Tabela 29	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł).....	66
Tabela 30	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2019 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł).....	67
Tabela 31	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2019 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	68
Tabela 32	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł).....	69
Tabela 33	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2019 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł).....	69
Tabela 34	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2019 r. (tys. zł).....	70
Tabela 35	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony wód	71
Tabela 36	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie gospodarki wodnej	72
Tabela 37	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu	74
Tabela 38	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi	76
Tabela 39	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu	77
Tabela 40	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinach górnictwa i geologii	78
Tabela 41	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie monitoringu środowiska	79
Tabela 42	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków	80
Tabela 43	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej	81

Tabela 44	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2019 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych.....	83
Tabela 45	Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2019 r.....	85
Tabela 46	Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2019 r.....	90